

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CVI П'ЯТНИЦЯ, 10 ВЕРЕСНЯ 1999 ЧИСЛО 37 VOL. CVI FRIDAY, SEPTEMBER 10, 1999 No. 37

Світовий банк виділить 100 млн. дол. для України

Урядова делегація України, очолювана віце-прем'єр-міністром С. Тигипком, перебувала у Вашінгтоні. До складу делегації входили голова правління Національного банку України В.Ющенко, помічник Президента В.Литвицький та начальник управління НБУ О.Рибачук. У розвиток домовленостей, досягнутих між Президентом України Л.Кучмою та директором-розпорядником МВФ М.Камдессю, делегація провела консультації з вищим керівництвом МВФ щодо перспектив подальшого співробітництва України з Фондом. Під час зустрічі з директорами Фонду від провідних країн світу відбувся широкий обмін думками щодо оцінки макроекономічної ситуації в Україні. Було відзначено, що всі показники макроекономічного розвитку України є кращими, ніж прогнози спільної програми МВФ і України. Зокрема, нижчою є інфляція, вищими – темпи росту та рівень валютних резервів НБУ. Відзначено дотримання показників бюджетного дефіциту. Того ж дня відбулися переговори у Світовому банку та у Департаменті фінансів США. За результатами переговорів Світовий банк прийняв рішення про виділення Україні 100 млн. долярів для розвитку фінансового сектора держави.

(ДІНАУ)

МВФ і російські гроші

Міжнародний валютний фонд, "як і раніше, не має у своєму розпорядженні абсолютно ніяких свідчень" того, що його кошти, надані Росії, "відмивалися" російською організованою злочинністю через якийсь західній комерційний банк. Про це заявив директор відділу зовнішніх зв'язків МВФ Томас Довсон у зв'язку з розслідуванням, яке правоохоронні органи США ведуть щодо "Бенк оф Нью-Йорк" і ряду інших американських банків. Водночас він підтвердив, що керівництво фонду "продовжує дуже серйозно ставитись до тверджень" про відплив з Росії позикових коштів.

Інститут з Канади перебирається на Волинь

Широко відомий в Україні й за рубежем Інститут досліджень Волині, заснований півстоліття тому українською діяспорою в Канаді, переходить на Волинь, у древній Луцьк. Про це повідомляється в науково-популярному збірнику "Літопис Волині", який є друкованим органом товариства "Волинь" та Інституту. З проголошенням незалежної України з'явилися і всі умови для того, аби ці організації плідно працювали на рідній землі, вважають їх засновники. А тому, як зазначається в останньому номері "Літопису Волині", "видавничі посілості та архіви" Товариства й Інституту будуть повністю передані до Луцька.

ВЕСЕЛА СОЮЗІВКА

Закінчився 47-й літній сезон на оселі УНСоюзу

Кожного року на початку осени, коли Америка святкує День праці, оселя Українського Народного Союзу – славнозвісна Союзівка – приймає тисячі гостей, не тільки з США, а й з Канади, України та інших країн.

Який же український танцювальний колектив не має у своїй програмі гопака? І в кожного гопак – різний. Танцюристи з далекого канадського Едмонтону виконали його з великим ентузіязмом.

"Веселі черевички" стали справжнім мистецьким відкриттям для української Америки.

Хоча Союзівка відкрита цілий рік і ті чи інші активності відбуваються тут постійно, все ж "довгий вікенд" на початку вересня є найбільш масовим. Ним завершується літній сезон Союзівки – цього року 47-й з черги.

На ці дні заздалегідь готується цікава розвагова і спортивна програма. Традиційно до Дня праці підводиться підсумок спортових здобутків нашої молоді, зокрема в ділянці тенісу й плавання. (Звіти про спортові змагання будуть надруковані в наступних числах "Свободи").

Отже, зо три тисячі людей зібрала Союзівка й цього разу. Щоправда на відміну від минулого року, виглядало, менше було представників четвертої хвилі іміграції. Така ж сама ситуація, кажуть, була і на сусідній СУМівці.

Розваговий комплекс "Веселка" – епіцентр Союзівки. Тут не тільки смаженина, "барбік'ю", вареники, голубці та інші українські делікатеси в додаток до м'яких й міцних напоїв, тут завжди музика, концерти й танці. Тому усіх тягне сюди, мов магнетом. Усі три дні на "Веселці" відбувалися концерти й забави. Концертна програма будується так, щоб дати можливість показатися діяспорним колективам і мати щось "особливе" з України. Нинішнього союзового свята сподівалися мати дві окраси з України:

(Продовження на стор. 5)

■ Р. ПРОЦИК: ГАРВАРД НЕ РУСИФІКУЄ УКРАЇНУ Стор. 10

■ САМОСПАЛЕННЯ ОЛЕКСИ ГІРНИКА БУЛО ПОДВИГОМ Стор. 12

■ ЧИ МИНУЛА ЗАГРОЗА „ХРЕСНОГО ХОДУ"? Стор. 14

■ НАШЕСТЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ РОСЛИН В УКРАЇНУ Стор. 23

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна та Словачччина кандидатують у непостійні члени Ради Безпеки ООН

Україна та Словаччина мають намір продовжити роботу з просування своїх кандидатур на вибори до непостійного членства в Раді Безпеки ООН на період з 2000 до 2001 р. Обидві країни не просто конкуренти на місце непостійного члена Ради Безпеки ООН, а "дружні конкуренти". Вибори відбудуться через місяць у Нью-Йорку під час сесії Генеральної Асамблеї ООН. Підтверджено досягнуту раніше домовленість продовжити цю роботу на користь обох країн, "але таким чином, щоб це ні в якому разі не вплинуло неґативно на розвиток двосторонніх взаємин".

Японія задоволена станом японсько-українських проєктів

Японія задоволена станом здійснення спільних з Україною проєктів, зокрема тих, що здійснюються в рамках офіційної допомоги для розвитку (ODA), заявив новопризначений Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Хітоші Хонда під час зустрічі з головою Національного аґентства України з питань розвитку та європейської інтеґрації Романом Шпеком. Р.Шпек висловив подяку урядові Японії за згоду надати Україні фінансову допомогу на суму 80 млн. дол., з якої 35 млн. дол. в рамках спільного фінансування зі Світовим банком буде використано для підтримки платіжного балянсу.

Експортний кредит у розмірі 45 млн. дол. піде на фінансування товарів і послуг для потреб української економіки. Україна має намір придбати обладнання для будівництва двох суден-балкерів, устаткування для модернізації і переобладнання Держтелерадіо України та обласних держтелерадіокомпаній, а також закупити реанімаційно-протишокові автомобілі для підвищення рівня проведення рятувальних робіт Центральним штабом Державної воєнізованої гірничорятувальної служби.

У Києві буде відкрито бюро „Космотрас"

Найближчим часом у Києві з'явиться відділення українсько-російського міжнародного космічного консорціуму (МКК) "Космотрас", який займається модернізацією міжконтинентальних балістичних ракет СС-18 ("Сатана") для використання їх з комерційною метою. Частка України в МКК "Космотрас" становить 50 відс. Пуск 21 квітня на космодромі Байконур, коли за допомогою ракетоносія "Дніпро" на орбіту було виведено 325-кілограмовий супутник англійської компанії SSTP, продемонстрував великий потенціял ракетоносія. Всього плянується модернізувати близько 150 ракет СС-18, які сьогодні знаходяться на бойовому чергуванні в Росії.

Колегія святителя Петра Могили

У вересні в Києві буде відкрито новий духовний навчальний заклад - Колегію Святителя Петра Могили. Засновником колегії виступає Київська епархія УАПЦ. Колегію буде засновано на принципово нових засадах - як загальногуманітарний вищий навчальний заклад на базі українського православ'я. Нова колегія базуватиметься на історичних традиціях Київської Братської школи, заснованої митрополитом Петром Могилою у XVII сторіччі. Для навчання прийматимуться як хлопці, так і дівчата на 5 років. Передбачено безкоштовне навчання; фінансування діяльности колеґії плянується забезпечувати за рахунок благодійних внесків діячів української культури та підприємців. Для викладання запрошено професорів та викладачів Національного університету ім. Т.Шевченка та інших вищих навчальних закладів столиці.

Ошукані вкладники вимагають повернення їхніх вкладів

Внесення на розгляд Верховної Ради України та прийняття Закону "Про повернення громадянам України їхніх вкладів" вимагають представники громадських організацій, створених ошуканими вкладниками трастів. Голова Київського товариства "Наші вклади" Борис Сюсько заявив, що з цією метою товариство та Всеукраїнська спілка ошуканих вкладників і акціонерів закликають усіх вкладників пікетувати Верховну Раду. Крім того, представники організацій ошуканих вкладників мають намір вимагати від Кабінету Міністрів звіту про виконання постанов парляменту, що стосуються повернення вкладів. Сьогодні від протизаконної фінансової діяльности трастів постраждало близько 8 млн. громадян України.

Гуцульські строї для українських моряків

Барвисті сценічні костюми для учасників ансамблю пісні і танцю Військово-Морських сил України подарувала морякам делеґація Косівського району. Учасники ансамблю та їх художній керівник Олександер Горшков, висловили щиру вдячність косівчанам за чудові сценічні костюми, виготовлені на фабриці "Гуцульщина". Військові моряки подякували також голові обласної державної адміністрації Михайлові Вишиванюку за відчутну матеріальну допомогу, яку Івано-Франківська область надає фльоті України.

Засновано Національний університет ім. В. Вернадського у Симферополі

Указ Президента України про перетворення Симферопольського держуніверситету у Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського вручив Леонід Кучма виконуючому обов'язки ректора цього вузу Миколі Багрову. Виступаючи перед професорами та студентами, Президент, який перебуває з робочою поїздкою в Криму, підкреслив, що йдеться не просто про перейменування університету, а про зміну оцінки його значення в масштабах держави.

За інформаціями УНІАН і ДІНАУ

ТІЛЬКИ ФАКТ

Щоб закупити шкільну форму для дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, дітей з малозабезпечених сімей, Київська міська адміністрація виділила 210 тис. грн.

◆

Перші сухі сховища для відпрацьованого ядерного палива буде введено у дію на Запоріжській АЕС не пізніше першого кварталу 2000 року.

◆

Черговий етап бойового навчання розпочався у військах Національної ґвардії. Головними темами цих маневрів є знищення умовних бандформувань, диверсійно-розвідувальних груп і повітряних десантів противника, охорона й оборона важливих державних об'єктів, звільнення заручників, захоплених терористами у літаку та в будинку, затримання порушників державного кордону, дії за умов надзвичайного стану.

◆

Мечеть і перший в Україні Ісламський університет відкрито в Донецькому. Університет готуватиме проповідників ісламу. В навчальному закладі запроваджується вивчення арабської мови і Корану. Першими студентами вже стали 25 осіб віком від 18 до 25 років.

◆

В Ужгороді буде відкрито спеціяльний юридично-консультативний центр для циганів "Ром Сом", який усі послуги надаватиме безплатно. Нині на Закарпатті проживають понад 12 тисяч циганів, що становить один процент від усього населення краю.

◆

Вантаж гуманітарної допомоги США медичним установам Харківської області прибув чартерним рейсом літака ІЛ-76 на місцеве летовище. Обладнання і ліків досить для оснащення лікарні на 500 ліжок.

◆

24 представники Збройних сил Швайцарії, в тому числі 18 генералів, здійснили поїздку у Севастопіль.

Лазаренко "перестрибнув" Клінтона

Дім родини Лазаренків

Дім Б. і Г. Клінтонів

Минулого тижня Павло Лазаренко знову привернув до себе увагу засобів масової інформації, коли виявилося, що він – нібито покривджений та несправедливо переслідуваний – придбав у Каліфорнії на ім'я своєї дружини і дітей 18-акрову посілість з палатою на 41 кімнату, заплативши готівкою 6.75 млн. дол.

В кінці минулого року засоби масової інформації широко повідомляли про те, що колишнього прем'єр-міністра України Павла Лазаренка затримала іміграційна служба на кордоні Швайцарії та оскаржують його у відмиванні грошей. За понад три мільйони дол. поруки П. Лазаренка звільнено з ув'язнення до судового розгляду.

Невдовзі після швайцарської афери колишній прем'єр-міністер України знову став центром уваги засобів масової інформації, коли американська іміграційна служба затримала його на летовищі ім. Кеннеді в Нью-Йорку за вигаслу в'їзну візу. Від того часу він знаходиться під опікою федеральної влади, поки США розглядають вимогу України та Швайцарії про його видання – у зв'язку з оскарженням його у привласненні державних грошей та відмиванні їх через швайцарські банки. У недавньому пресовому звідомленні П. Лазаренко заперечив згадані оскарження та заявив, що він є просто жертвою політичних інтриґ в Україні.

Коли мова про купівлю посілостей, то минулого тижня засоби масової інформації широко писали про те, що Президент Билл Клінтон і його дружина Гіллярі підшукають собі в ньюйоркському стейті дім, щоб жити в ньому і одночасно мати постійну адресу в цій околиці на випадок, коли Г. Клінтон кандидуватиме на сенатора від демократичної партії.

Знайшовши відповідний дім, Президент і його дружина мусіли, як і більшість громадян США, взяти в банку позичку (мортгедж). Однак це було не так легко. Тому що їхні борги за всякі леґальні справи перевищують п'ять млн. дол., вони не могли дістати позички, поки їх приятель Террі МекАліфф не забезпечив своїми власними грішми 1.35 млн. дол. їхнього мортгеджу в Бенкерс-Трасті. І тільки тоді Клінтони змогли зробити пропозицію на купівлю дому, віком 100 років і який має 11 кімнат на одноакровій площі в Чаппакві, Н.Й. у вестчестерському повіті за суму 1.7 млн. дол. Остаточне підписання купна буде здійснено 1 листопада.

Порівнюючи ці два випадки придбання мешканевих будинків Президента США і П. Лазаренка, який просить в цій країні притулку, кожний може зробити відповідний висновок.

Кожен впевнений у власній перемозі

Минулий тиждень в Україні пройшов зі звичною для останнього півріччя політичною активністю. Кандидати на посаду президента з кожним днем все активніше обіцяють народові боротьбу зі злочинністю та корупцією і заявляють про свою безперечну перемогу на виборах, паралельно не забуваючи звинуватити один одного в провокаціях.

У Каневі кандидати О.Мороз, О.Ткаченко, Є.Марчук та В.Олійник підписали угоду, яку журналісти відразу назвали "Канівською". За цим договором означені кандидати зобов'язалися підтримувати один одного у разі виходу когось із четвірки до другої тури виборів. Ця угода викликала неабиякий відголос у пресі, як і необережна заява прем'єр-міністра України Валерія Пустовойтенка про те, що кандидати у президенти від Народного Руху Генадій Удовенко та Юрій Костенко мають зняти свої кандидатури на користь "єдиного кандидата", а саме Леоніда Кучми. Заява викликала обурення у таборі Костенка. "Не може бути й мови, щоб представник національно-демократичних сил Ю. Костенко зняв свою кандидатуру на користь висуванця комуністичної номенклатури Леоніда Кучми", - сказав керівник виборчого штабу Ю. Костенка, народний депутат України Василь Червоній . На його думку, "спільний кандидат від демократичних сил справді потрібен, але для того, щоб усунути від влади Л. Кучму та його комуністичне оточення".

В свою чергу кандидат на Президента України Генадій Удовенко високо оцінює свої шанси і не збирається знімати кандидатуру на виборах. Коментуючи заяву прем'єр-міністра Удовенко заявив: "Цього ніколи не станеться, адже виходити з боротьби не притаманно моєму характеру, та й Рух не дозволить це зробити". За його словами нині позиція Руху однозначна: "Г.Удовенко вийде у другий тур, тому про можливість передачі голосів в другому турі одному з кандидатів говорити не доводиться".

Досить впевнену заяву зробив, перебуваючи у Вінниці, Є. Марчук. За його словами "вибори Президента України завершаться вже в першому турі, причому не на користь Л. Кучми".

Про небезпідставність заяви Марчука, говорить і той факт, що навіть палкий прихильник Кучми, колишній президент України Леонід Кравчук визнав саме Є. Марчука та О. Мороза найсильнішими опонентами діючого президента.

За словами Кравчука, "історія колишніх радянських років не дозволить перемогти" на президентських виборах лідеру комуністів Петру Симоненку."

В інтерв'ю журналістам Л. Кравчук зазначив, що населення може не зрозуміти позицію П. Симоненка, зокрема, щодо повернення до Союзу. Крім того, він зауважив, що є багато "демократичних кандидатів, які не мають шансу". Він сказав, що з повагою ставиться до Генадія Удовенка, Юрія Костенка і Віталія Кононова, але вони не зможуть перемогти.

Найгаласливіший кандидат на Президента лідер Прогресивної соціалістичної партії України Наталія Вітренко не зніматиме своєї кандидатури на користь жодного іншого кандидата. Про це вона заявила під час перебування у Чернівцях.

"Я цих усіх мужичків бачила при владі і, знаючи на що вони здатні, не хочу мати із ними справи", - зазначила вона, говорячи про інших 14 кандидатів на пост Президента. Водночас Н.Вітренко висловила думку, що в разі її перемоги на виборах, з нею, "щоб зберегти своє обличчя, змушені будуть співпрацювати комуністи і частково соціялісти", які сьогодні перебувають під впливом "українського буржуазного націоналіста Олександра Мороза".

До речі за даними Інституту соціології єдиним кандидатом на Президента, здатним перемогти Леоніда Кучму, є саме Наталія Вітренко, а решта кандидатів (Петро Симоненко, Олександер Мороз і особливо Олександер Ткаченко) зараз уже суттєво поступаються Л.Кучмі.

Науковці також стверджують, що перемога когось із кандидатів на пост Президента України у першому турі можлива лише за умови участи у виборах не більше 2 - 3 претендентів на найвищий державний пост. Висловлювання політиків щодо перемоги того чи іншого кандидата у першому турі було названо "політичними прогнозами", що мають ненаукові цілі.

АМЕРИКА І СВІТ

Поновляють слідство трагедії у Вейко

ВАШИНҐТОН. – Нещодавно в американських засобах масової інформації появилися відомості про те, що спричинниками підпалення будівель секти „Бренч Давідіян" біля місцевости Вейко в Тексасі, де загинуло 80 осіб, між ними багато дітей, могли бути члени ФБІ, коли при облозі ужили два патрони запального військового сльозоточивого газу. З цього приводу поновно розпочато слідство тієї справи. Крім того, кілька днів тому в головному бюрі ФБІ виявлено звукозаписну стрічку розмов агентів ФБІ та їхніх командирів під час облоги згаданого комплексу будівель. На цю найновішу знахідку негайно зареагував Департамент юстиції, а генеральний прокуратор Дженет Ріно відразу дала наказ державній поліції її конфіскувати. Стрічка підтверджує, що агенти отримали від своїх начальників дозвіл вжити згадані патрони, але це було шість годин перед початком трагічного вогню.

Вперше президентом Панами – жінка

ПАНАМА, Панама.– У середу, 1 вересня, заприсяжено 53-річну Мірею Москосо на становище президента Панами. Це вперше жінка стала на чолі проводу цієї країни. Вона також буде першим панамським президентом, що очолюватиме цілковито самостійну країну після того, як о полудні 31 грудня США виведуть решту свого війська та передадуть панамцям керівництво Панамським каналом. Саме ці дві події були темою інавгураційної промови нового президента Панами, яка кількакратно закликала своїх співгромадян допомогти їй подолати убогість, корупцію та оновити громадську і моральну духовість країни.

Конгрес закінчив вакації

ВАШИНҐТОН. – Повернувшись цього тижня до праці після літніх вакацій, Конгрес на своєму денному порядку має цілий ряд справ до вирішення. Однак першочерговими і найважливішими серед них, на думку аналітиків, – це спірні питання зменшення податків, контроля вогнепальної зброї та регулювання програм лікарських забезпечень. Під час вакаційної перерви республіканці постійно зазначали, що відразу розпочнуть цілий ряд, бентежних для уряду президента Билла Клінтона, переслухань про відмивання Росією більйонів долярів через Нюйоркський банк. Однак перший крок все ж таки належатиме Президентові, котрий зі задоволенням накладе вето на пропонований республіканцями законопроєкт про 792 блн. дол. податкової полегші, мотивуючи тим, що це надто коштовна пропозиція. Тільки після того почнеться справжня боротьба про те, як в наступній декаді поділити передбачену бюджетову надвижку.

Спроба замаху на президента Єгипту

ПОРТ САЇД, ЄГИПЕТ. - Офіційні чинники повідомили, що у понеділок, 6 вересня, члени особистої охорони єгипетського президента Госні Мубарака застрілили чоловіка, котрий намагався вчинити замах на президента під час його їзди в автоколоні. В офіційному повідомлені про цю подію сказано, що 71-річний президент зазнав тільки легкого поранення в руку, котрою з авта вітав людей під час проїзду вулицями цього міста. Аналітики уважають, що цей замах був пов'язаний з активною участю єгипетського президента в довершенні ізраїльсько-палестинського замирення та підписання угоди в єгипетській місцевості Шарм ель Шейк.

ООН розглядає справу Східного Тімуру

НЬЮ-ЙОРК. – Тут назріває рішення про те, що коли Індонезія неспроможна навести порядок в хаосі, викликанім озброєними загонами прихильників приналежности Східного Тімуру до Індонезії, після того як народ Східного Тімуру минулого тижня проголосував за незалежність своєї країни від Індонезії, то прийдеться вислати міжнародні війська для відновлення порядку. П'ятичленна група Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй виїхала з Нью-Йорку, щоб вирішити це питання з урядом Індонезії. Тим часом згадані озброєні загони продовжують свої напади на мешканців Східного Тімуру, вбиваючи людей, руйнуючи будинки та змушуючи багатьох шукати захисту в горах. Щоб запобігти дальшому хаосові, Індонезія у вівторок, 7 вересня, проголосила надзвичайний військовий стан у Східньому Тімурі.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку - $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор — Раїса Галешко
Редактори: Ольга Кузьмович, Ігор Пилипчук, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто; Верстка — Павло Стокотельний; Реклама — Марія Осціславська, Марія Шепарович; Адміністратор — Володимир Гончарик.

Від шатра до палацу

Наші читачі, напевно, зауважили в числі "Свободи" від 3 вересня світлину двох українських родин у Львові, що сидять біля шатра, в якому поселилися на знак протесту проти нестерпних умов життя. Від жовтня минулого року вони змушені жити у помешканні без води, газу та електрики. Усі прохання, звернені до влади, дати їм інше житло не мали успіху. Доведені до відчаю ці дві родини пішли на крайню форму протесту – поселилися в шатрі на вулиці.

Погані умови життя українських людей в їхній власній молодій українській державі – не виняток. Багато мешканців України сьогодні живуть в нестерпних умовах, а гроші стає щораз важче заробити. Майже одночасно із сумною ілюстрацією існування двох львівських родин, поданою в нашому тижневику, на першій сторінці найбільш почитного американського щоденника "Нью-Йорк Таймс" з'явився обширний допис із світлинами про палац у Каліфорнії, що від вересня 1998 року належить колишньому прем'єрові України Павлові Лазаренкові. Дивно, що стаття має врізку, яка мовби не сосується розповіді про маєток Лазаренка в Америці: "На захист російської політики. У зв'язку із новими проявами корупції в Москві Білий Дім змушений виправдовувати допомогу, що надається Росії". Тут, як це доволі часто робиться в американській пресі, кинено в один горщик Росію й Україну. Це, однак, не міняє самого факту купівлі Лазаренком палацу, що належав популярному американському кіноактору Еді Мерфі, за суму в 6.75 мільйона долярів, та ще й виплачену, як стверджує кореспондент "Нью-Йорк Таймс", готівкою.

Далі читаємо докладний опис палацу та ще раз історію політичної кар'єри Павла Лазаренка в 1996-97 роках, коли він був прем'єр-міністром та коли він потрапив у неласку Президента Кучми. Звільнений із посади Лазаренко утік за кордон, а за ним потягнулася підозра у нелегальному здобутті і "відмиванні" величезних грошей. Зараз, згідно з публікацією в "Нью-Йорк Таймс", він перебуває під особливим арештом у Каліфорнії, неподалік купленого за готівку палацу, в якому проживає його родина. Ньюйоркський щоденник в кінці статті подає висновок американського державного речника про те, що Лазаренко, без сумніву, "перелляв" велику кількість грошей, що є зайвим свідченням корупції великих маштабів в Україні.

Дивним чином публікація про палац Лазаренка в Каліфорнії збіглася в часі із публікаціями в американській пресі про скандал відмивання більйонів грошей із Росії через "Банк Нью-Йорку". Публікація в "Нью-Йорк Таймс" є мовби тавром для української громади Америки і викликає сором за дії українських політичних мужів та усіх тих, хто має можливість розпоряджатися державними грішми. Це також не додає Україні авторитету в світі. Несміливa і прихована колись корупція за останні роки набрала в Україні майже легального статусу, відверто заквіла на всіх щаблях державного, економічного і навіть приватного життя.

Отже, порівнюючи дві такі різні картини життя сьогоднішніх українських громадян, задаєш собі питання: чи ті дві родини зі Львова жили б протягом майже року у таких нелюдських умовах, коли б ... Цих "коли б" надто багато, щоб вирішити нинішні проблеми в Україні, а найперше, коли б на державному рівні не розкрадалися державні кошти. Знаючи майже на сто відсотків відповідь на це, хочеться знайти відповідь і на інше питання: з якими очима маємо далі просити фінансової допомоги для України у американських урядових чинників?

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про всемогутній гріш

Коли останніми днями раз-у-раз натрапляємо на вістки про „відмивання" грошей на найвищих щаблях державних драбин Росії, України та інших постсовєтських країн, стає аж лячно, як бажання грошей та матеріяльного добра панує тепер всевладно у цілому світі.

Ранішими роками це лихо було притаманне злочинним групам горезвісної італійської та південно-американської мафії – сьогодні, здається, немов гарячка здобуття добробуту опанувала дослівно цілий світ. Ба, що більше, вона повністю виправдовує щораз більше нечесних вчинків, так на державно-політичному відтинку, як і на приватному.

Хто сьогодні знає, чи старається дотримуватися сьомої заповіді Божої? І взагалі, де сьогодні межа між крадіжкою і т. зв. „подарунком", які такі часті та численні в політичному чи навіть громадському світі?

Чому, наприклад, саме тепер широко пишуть в американській пресі про вкрадені державні гроші колишнім прем'єром-міністром України Лазаренком та про його палац, придбаний у Каліфорнії за 6,75 мільйона долярів, а день пізніше, без найменшого коментаря, пишуть про те, що Президент Клінтон вже підписав контракт на купівлю дому ціною 1,7 мільйона – за гроші, позичені у головного збирача „виборчих фондів"?

Правда, два мільйони в порівнянні із сімома – це „дрібничка", але і цю „дрібничку" треба було дістати. І тут мимоволі насувається також питання – чи ці славні американські бенкети та зустрічі для збирання фондів на вибори є справді чистим та чесним способом здобування грошей? Чи ті, що дають фонди, роблять це із чисто ідеалістичних мотивів – чи за тим стоїть думка про власну матеріяльну або політичну користь?

Можна також ставити знак запитання на спосіб дії „Банку Нью-Йорку", що зараз мусить вияснити шлях, яким ішли більйони долярів з Росії до Нью-Йорку, завдяки успішним зв'язкам його двох високопоставлених працівниць російсько-еврейського походження. Дивне воно, але правдиве, що коли в цьому ж банку „звичайний смертельник" має скромне однотисячне конто – тоді мусить проходити сувору перевірку та цілу довгу урядову машину для його вибрання, – але більйони швидко та легко проходять до кого треба.

Значить, не для кожного ці самі правила „відмивання" і не для кожного однакове розуміння законів людських чи Божих.

Здається, тепер всемогутній гріш цілком запанував у світі, байдуже, чи здобувається чесними способами, чи нечесними. І байдуже, про яку суму гроша ідеться – чи про більйони, мільйони, тисячі, чи про скромний заробіток. При цьому останньому частенько люди тепер „кривлять душею" тільки через потребу заробити на прожиток. І тут, навіть коли далеко, дуже далеко до мільйонів долярів, часто бачимо нечесність не матеріяльну, а моральну.

Так воно тепер у світі є, де не глянь – силу тримає в руках тільки той, хто сам розпоряджає грішми, чи посередньо рішає, хто і що має заробити. Усе це переживаємо тепер живо, але з переляком. Як далеко може ще іти ця постійна та щораз ширше обіймаюча світ погоня за грошем? Як далеко може ще пробиватися проваллля поміж тими, що тримають грішми панування над світом, і звичайними людьми?

Ось такі роздуми прийшли до мене у цей останній в нашому сторіччі „День праці" – свято на пошану праці, яке, однак, так сильно змінилося з пошани праці на пошану гроша.

О-КА

Зустріч з читачами

- ***Яку ролю відіграє "Свобода" в житті української діяспори?***
- ***Як діяспора використовує свою газету для справ єднання і зв'язку з Україною?***
- ***Що треба робити, щоб найстарша українська газета втрималася й міцніла?***
- ***Чи відповідає сьогоднішня "Свобода" своєму званню народної газети?***

Ці та інші питання будуть обговорюватися на зустрічі головного редактора "Свободи" Раїси Галешко з громадою Детройту 3 жовтня, в 4:00 пополудні в домівці СУА *за адресою 27040 Ryan Road, Warren, MI.*

На закінчення – кава й солодке.

Зустріч організовує Дітройтська округа Українського Народного Союзу

ПОВІДОМЛЕННЯ

Члени Українського Народного Союзу, котрі закінчили 79 років або більше і ще платять вкладки за життєве забезпечення в УНСоюзі, є уповноважені до братської дотації, котра рівняється річній вкладці. УНС заплатить одноpічну вкладку за грамоти в клясах 1,5, 6, 21, 51, 26, 56. Ці члени не потребують нічого робити, бо всі вплати переходять автоматично.

Члени, котрі мають забезпечення в інших клясах, не є уповноважені до плати річної вкладки. Члени, котрі вибрали на виплаті дивіденди опцію два або чотири (акумуляцію дивіденди, або закуплення додаткового забезпечення) мусять самі платити вкладки на забезпечення, але УНС додасть вплату до їхньої дивіденди. Кожний член має право відкладати свій вибір дивіденди, і тоді УНС буде платити річну вкладку.

Екзекутивний Комітет

ВЕСЕЛА СОЮЗІВКА

(Продовження зі стор. 1)

співака, народного артиста Івана Поповича (див. статтю про І. Поповича у "Свободі" від 3 вересня) та досі мало відомий в Америці дитячий танцювальний колектив зі Львова "Веселі

Справжніми героями концерту стали наймені "черевички" – п'ятирічна Христинка Попович та шестирічний Славик Бас.

черевички". Маловідомими "Веселі черевички" були лише до минулої п'ятниці, поки вони не дали на Союзівці свій перший в США концерт. Відтепер кожен, хто бачив цей унікальний колектив, ніколи його не забуде ще й іншим розкаже. *(Читайте більше про "Веселі черевички" на стор. 7).*

На жаль, Іван Попович захворів і не зміг приїхати на Союзівку, однак в останню хвилину вдалося знайти заміну: Ігор Білозір люб'язно погодився дати свій авторський концерт у неділю увечорі. Ігор Білозір – людина багатьох талантів: композитор, співак, піяніст, засновник і директор музичного гурту "Ватра". Основний репертуар – це пісні самого І. Білозера, ліричні, задушевні, по-людському добрі і дуже українські. Вони стали настільки популярними в Україні, що багато хто вважає їх народними. У серпні "Ватра" брала участь у фолкльорному фестивалі в Північній Кароляйні в Америці. А коли гурт повернеться до Львова, то розпочне готувати програму, з якою плянує зробити концертні поїздки спочатку по Україні, потім по Канаді й США.

В суботу своє мистецтво демонстрував танцювальний ансамбль "Вогнець" з Едмонтону. Танцюристи, а їх до Союзівки приїхало 37, є старшою групою Едмонтонської школи українського танцю, в якій загалом навчається 135 молодих людей. Школа була заснована в 1987 році, керують нею Кен і Дебі Качмар. В перервах між виступами танцюристів звучали пісні *(фото внизу)* у виконанні бандуристки і педагога Алли Куцевич з Нью-Йорку (не часто чуємо таку майстерну гру), а також співачок Анни Бачинської – випускниці Львівської консерваторії, та Людмили Грабовської.

У головному будинку проходили виставки художників. Андрій Пікуш з України представляв відоме петриківське мистецтво, а Віталій Литвин – свої графічні та інші роботи.

Позмагатися в плаванні з американськими ровесниками вирішили непередбачені програмою учасники – чотири хлопчики з ансамблю "Веселі черевички": Андрій Карпа, Роман Бойко, Дмитро Губачов та Олександер Дмитрієв. За ініціятиву і сміливість були відзначені управою спортивного товариства та предсідником УНС Уляною Дячук. *(Фото внизу).*

Коли закінчувалась концертна програма, починались забави. В п'ятницю танцювали під "Відлуння" та " Midnite Blues", в суботу на веранді Веселки молодь шаліла під пісні у виконанні "Золотої булави", а тим часом більш поважні віком громадяни танцювали у супроваді розмірковоної оркестри "Темпо". В неділю бажаючих і ще маючих сили танцювати розважав гурт "Фата Моргана".

Переможці плавацьких змагань.

Що й казати, увечорі танцювальна веранда "Веселки" перевтілюється. Хлопці і дівчата, які протягом дня бігали в сандалях і шортах, мінялися до невпізнання: вечірні костюми, краватки-метелики, довгі вечірні сукні на бретельках. Цією вишуканістю, своєрідним українським аристократизмом і відрізняється Союзівка від інших наших осель. В такі вечори молодь дивиться один на одного вже по-іншому. Що ж, для цього й існує Союзівка, щоб тут знайомились, зближались.

(Закінчення на стор. 7)

Віталій Карпенко,
політичний оглядач „Свободи"

Мюнхен. Літо-99. Принагідні нотатки

Минулого літа я вперше побував у Мюнхені як вільна птаха: не треба було годинами просиджувати в бібліотеці, відвідувати виклади в університеті, пріти над докторатом, брати інтерв'ю для газети тощо. По приїзді в Україну, після певних вагань, я таки засадив себе за комп'ютер: може й справді для поважних віком читачів "Свободи", які не можуть самі відвідати Німеччину, цікаво буде бодай моїми очима фрагментарно побачити нинішній Мюнхен, з яким пов'язана доля багатьох, а дехто, певно, зустріне знайомі імена серед нинішніх українців, що мешкають у Баварії.

Вступна заувага

По війні в окупованій альянтами Німеччині Баварія стала місцем чи не найбільшого скупчення українців, які рятувалися від більшовизму. Хоча б хто що говорив про незгоди тих часів, поневіряння по ДіПі-таборах, загрозу репатріяції тощо, однак незаперечним є те, що тисячі і тисячі наших співвітчизників знайшли тимчасовий, а то й постійний притулок на цій землі, і завдяки цьому їм вдалося вижити, розсіявшись по світах чи закорінившись тут. Не дивно, що саме столиця Баварії Мюнхен став центром націоналістичного руху і центром організованої української громади у ФРН. Тут і понині діє Центральне Представництво Українців в Німеччині (ЦПУН).

Не можу говорити про всю Німеччину, але у Мюнхені, за моїми спостереженнями, центрами громадського життя, якщо абстрагуватися від політичних уподобань чи професійних інтересів, стали три інституції: Центральне Представництво Українців в Німеччині, Церква та Український Вільний Університет. Тому побіжно, не претендуючи на повноту та всеосяжність, я й висловлю кілька міркувань, дотримуючись цієї схеми ЦПУН, ЦЕРКВА, УВУ.

ЦПУН

Центральне Представництво Українців в Німеччині стало керівним осередком організованого громадського українського життя. І хоч сьогодні загальна кількість українців у Німеччині зменшилась з 400 тисяч у перші повоєнні роки до 20 тисяч нині, і хоч зв'язки етнічних українців за десятиліття з різних причин ослабли, все ж ЦПУН залишається справді центральним громадським органом принаймні для 4000 тисяч своїх фіксованих членів, які на свої внески й утримують його. Тому ниті українських інтересів тягнулися до бюра ЦПУН на Цеппелінштрассе, 67 – до відомого будинку, що був свого часу штаб-квартирою націоналістів і в якому й тепер розташована ОУН(б). Щоправда, рішенням головної управи ЦПУН та управи Товариства "Рідна школа" визначено, що з 1 серпня Центральне Представництво переносить свою канцелярію до приміщення інтернату "Рідної Школи" на Ізаррінґ, 11. Це зумовлено передусім фінансовими труднощами, які виникли з припиненням допомоги німецького уряду інтернатові "Рідна Школа". Тому з усією гостротою постала проблема збереження як самого Товариства, так і її найбільшого надання – інтернатівського особняка. При канцелярії створюється видавничо-інформаційне та бюро обслуговування: останнє мало б опікуватися новоприбулими земляками.

Очевидно, що всі ці заходи спонукані певною кризою в ЦПУН. Цим же, вочевидь, викликані і зміни як у керівництві Представництва, так і самої "Рідної Школи": на посту голови головної управи ЦПУН Ірину Спєх замінив Володимир Панчук, а директоркою школи стала Марія Фіцак. Та попри об'єктивні труднощі і внутрішні колізії в керівних органах, Центральне Представництво залишається, як і раніше, згустком організаційної та культурницької роботи в громаді.

Церква

Якщо ЦПУН стало організаційною серцевиною, то Церква – моральним стрижнем української громади в Мюнхені. Звичайно, до храму Божого люди йдуть насамперед для того, щоб задовольнити свої духовні потреби, але не в останню чергу для того, щоб поспілкуватися між собою. Тим більше, що для цього створені всі умови: у прицерковній їдальні можна сито і недорого пообідати, можна посидіти в дружньому колі за кухлем баварського пива в тіні дерев, неспіхом почитати парафіяльну газету "Християнський голос". Я часто користувався можливістю зустрітися з потрібною людиною у церкві, нерідко і мені саме тут призначали зустріч: "Побачимось у неділю в церкві". У Мюнхені найпотужніша і найчисленніша греко-католицька громада. Православних мало, свого храму вони не мають, тому на богослужіння збираються раз на місяць, орендуючи приміщення на певний час в інших громад. Але нерідко православні, надто ті, що прибувають на якийсь час з України, моляться у греко-католицькій церкві.

У прицерковній залі нерідко відбуваються також різні громадські заходи: зустрічі з цікавими людьми з України, знайомства і прощання з офіційними представниками нашої держави, працівниками українського консульства, актуальні дискусії, концерти самодіяльности тощо. Під час мого перебування українські діти, переважно учні "Рідної школи", підготували художню частину, присвячену творчості Тараса Шевченка. Уже з цього стислого переліку видно, що церква у Мюнхені є важливою ланкою у повсякденному житті української громади.

УВУ

Ось уже майже 80 років існує Український Вільний Університет, який у роки комуністичного поневолення України зберіг честь української науки, підготував чимало кадрів національно свідомої української еліти. Впродовж своєї історії університет переживав і кращі, і гірші часи, та завжди залишався центром нашої національної наукової думки. Та найглибша

(Закінчення на стор. 26)

ДІЯСПОРА ВІДЗНАЧИЛА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

НЬЮ-ЙОРК. – У 8-му річницю проголошення незалежности української держави Генеральне консульство України в Нью-Йорку запросило 1 вересня на святкування представників української громади і чужоземних консульств. Присутні вислухали коротке привітання англійською мовою генерального консула Юрія Богаєвського та випили чарку за дальший успіх молодої держави.

Після щирого і теплого прийняття генеральний консул поінформував учасників святкування, що Стефанія Гнатенко передала як подарунок для українського представництва дві картини свого померлого у 1987 році у Львові друга життя, широко відомого художника Валерія Гнатенка. Картини прикрашають вітальний покій Генерального консульства. Дякуючи С. Гнатенко за цей прегарний дар в річницю незалежности, генеральний консул Ю. Богаєвський вручив її квіти.

О. К

Стефа Гнатенко і Генеральний консул України в Нью-Йорку Юрій Богаєвський

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. –Українська громада у Філядельфії величаво відзначила 24 серпня восьму річницю Незалежности України. Програма відзначення, яке відбулося в Українському Освітньо-Культурному Центрі, включала апель молоді, звернення представників Пласту і СУМ-у, вступну молитву Архиєпископа Стефана Сулика, Митрополита УКЦ в США, виступ солістки Київської опери Люби Щибчик, соліста Львівської опери Олега Чмира, концертового піяніста Володимира Винницького, танцювального ансамблю „Волошки", хору української євангельсько-баптистської церкви, чоловічого хору „Прометей" і кінцевої молитви о. протопресвітера Франка Істочина. Головне слово мав на святі Святослав Каравaнський. Майстром церемонії був Роман Дубенко.

Почесним гостем відзначення Української Незалежности у Філядельфії був посадник міста Філядельфії Ед Рендел, який прочитав відповідну проклямацію з нагоди восьмої річниці Незалежности України.

Транспарант над публічною дорогою біля УОЦентру три тижні запрошував усіх проїжджаючих святкувати день Незалежности України разом з українцями. Привіти на свято прислали Президент США Б. Клінтон, губернатор Пенсильванії Т. Рідж, конгресмен Дж. Геффел і сенатори Р. Санторум та А. Спектер. Цю надзвичайну успішну імпрезу зорганізував Громадський комітет представників українських організацій Філядельфії, складений із 29 осіб, з інж. Методієм Борецьким на чолі.

М. Борецький

КЕРГОНКСОН. – Місцеві відділи УККА і УАКР при співпраці з іншими громадськими організаціями провели 24 серпня святкову академію для відзначення 8-ої річниці проголошення незалежности і відновлення Української Держави.

Увечорі настоятель церкви св. Трійці о. Ю. Годенчук відправив Молебень, під час якого прапороносці 2-ої Дивізії УНА і Пласту тримали прапори. Опісля у вщерть виповненій церковній залі відбулося зібрання.

Відкриваючи програму, голова УККА проф. Іван Телюк привітав присутніх і відмітив, що ми, українці в діяспорі, є невід'ємною частиною українського народу. Мґр. Володимир Микула виголосив доповідь, у якій проаналізував ситуацію в Україні, підкреслив багато позитивних зрушень, але відмітив теж і негаразди в житті держави і народу.

У мистецькій частині виступили хор „Золотий Гомін" під диригентурою д-ра Олега Волянського, юнак Михайло Химинець, який прочитав вірш Галини Сухомлин-Маняко, квартет місцевого 89-го Відділу СУА.

Народний артист України Іван Бернацький прочитав вірш Олеся Бердника „Свята Україно". Національним Славнем закінчено академію. Сцену до свята оформив Микола Вітенко.

Д-р Роман Барановський

КЛІВЛЕНД. – Святкування 8-ої річниці Незалежности України громадою Великого Клівленду відбулося в неділю, 29 серпня, в залі церкви Покрови Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо.

На святі виступив дитячий ансамбль з України. Дохід із вступних датків був призначений на будову дитячої лікарні в Білій Церкві. Збірка принесла близько 5 тисяч долярів. В кредитівці „Самопоміч" відкрито рахунок на цю будову і збірка продовжується.

Святкування почалося обідом, який приготувало сестрицтво церкви. Заступник голови УЗО мґр. Ліда Базарко привітала присутніх, Сузанна Лезян виконала на фортепіяні американський гимн. Ведуча зачитала імена сенаторів, конґресменів, провідників Парми і Клівленду, які надіслали привітання з нагоди Дня незалежности України.

Український чоловічий камерний хор (диригент Гордій Пасіка, музичний супровід – Сузанна Лезян) виконав сім пісень, „Хорал" Є. Садовського і дует „Рідна мати моя" виконали Г. Пасіка і П. Колесницький.

Головну доповідь на святі виголосив д-р Михайло Кулик. у доповіді він висвітлив багатолітню історію боротьби українського народу за свою незалежність, його численні спроби возз'єднатися в одній державі, проголошення незалежности в 1991 році, зупинився на сучасних труднощах в житті народу.

Другу частину програми під назвою „Всі ми діти твої, Україно" виконали діти Чорнобиля. Присутні на прохання керівника ансамблю Марії Байди вшанували пам'ять загиблих від радіяції хвилиною тиші. Мати-страдниця, з немовлятком на руках, йшла на сцену з невимовним болем і сумом. Хто завинив? Чому таке лихо впало на нашу землю? Діти зачарували присутніх милозвучними голосами. Присутні молились разом з дітьми на сцені за майбутнє України.

Другу частину свого виступу діти присвятили річниці незалежности, вони виконали ряд пісень на слова Т. Шевченка та інших авторів, народні танці і пісні у виконанні бандуристок. Цей гурт вже був учасником ряду українських та міжнародних конкурсів. Мґр. Л. Базарко подякувала виконавцям і обдарувала їх квітами. М. Байда керівник ансамблю подякувала присутнім за участь в концерті і гостинність громади. Співом гимну „Ще не вмерла Україна" закінчилося свято.

Євген Бачинський

Екзекутива УАКРади провела чергові наради

НЬЮ-ЙОРК. – Тут у суботу, 31 липня ц. р., відбулися наради Екзекутиви Українсько-Американської Координаційної Ради, якими керував голова УАКРади Ігор Ґавдяк. У нарадах взяла участь голова Крайової Ради УАКР Романа Дигдало. Звітували голова Ігор Ґавдяк, заступник голови Володимир Процик, скарбник Дмитро Косович і директор бюра УАКради у Вашінґтоні Ростислав Хомяк.

Голова Ігор Ґавдяк звітував про його участь у річних зборах Української Всесвітньо-Координаційної Ради 18-21 травня в Києві.

У засіданнях УВКР взяли участь 30 делегатів: 13 представників західної діяспори, 8 представників східної діяспори і 9 представників України. Збори затвердили зміни і доповнення до персонального складу УВКР, бюджет на 1999 рік і розміри внесків організацій-членів УВКР. Як і раніше, УВКР складається з 15 представників від України, 15 від західньої і 15 від східньої діяспори. До складу західньої діяспори входять три представники СКУ, і по одному від УАКради, УККА, КУК і СФУЖО. Вісім місць в складі західньої діяспори належать представникам української діяспори в державах Західньої Европи і Південної Америки.

Вже першого дня зборів голова Екзекутиви УАКради, разом з майже усіма учасниками зборів, був на двогодинній зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою. Голова УАКРади мав особисту зустріч з першим заступником міністра закордонних справ Олександром Чалим. Темою зустрічі був пропонований Коаліцією „Екшин Юкрейн", складовим членом якої є УАКрада, проєкт тісної співпраці між урядовими і парляментарними чинниками України і США. О. Чалий виявив велике зацікавлення проєктом і обіцяв свою підтримку. Він також просив помочі для української діяспори в Румунії. Голова УАКради також мав ряд зустрічей з деякими депутатами Верховної Ради з національно-демократичного табору і дав інтерв'ю на одній телевізійній стації в Києві.

Ігор Ґавдяк поінформував членів Екзекутиви про його участь в конференції українських організацій у Вашінґтоні в червні цього року, особливо в панелі голів українських крайових організацій, темою якого була майбутність української діяспори в США. Разом з директором Вашінґтонського бюра УАКРади він також віддав багато часу в праці Коаліції „Екшин Юкрейн". Майже кожного тижня члени Коаліції мали робочі зустрічі з деякими членами Українського Кокусу в Конґресі і з представниками посольства України. В рамках праці Коаліції вислано ряд листів до Державного департаменту, до Білого Дому, Де-

(Закінчення на стор. 24)

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВЕСЕЛА СОЮЗІВКА

(Закінчення зі стор. 5)

Управитель Союзівки Іван Флис молодший (на автокарі праворуч) разом з помічником Петром Урбаном слідкували, щоб все працювало справно, щоб на відкритій кухні було вдосталь наїдків і напоїв. М'ясо майстерно смажив Джо Ґаґліяно, він живе поблизу і вже третій рік допомагає в дні українських свят. Джо каже, що любить бути серед українців, бо вони добрі і веселі люди, майже, як італійці.

Якщо ви не бачитесь із приятелями у своєму рідному місті, скажімо в Торонто, то можете зустрітись з

ними на Союзівці. Так випадково зустрілись ці торонтонці – редактор і диктор телевізійної програми "Світогляд" Ірина Корпан, Ірка Молодецька і її чоловік агент по продажу нерухомостей Ігор та вчителька музики Ліда Білик, якій Ігор допоміг купити хату *(відповідно на фото вгорі).*

Іра Корпан своє життя пов'язала з українською громадою Торонта, відколи приїхала з України 14 років тому: багато років працює в українському телебаченні, має свою радіопрограму "Рідна мова", робить цікаві і сміливі передачі. Як журналістка, знає, здавалося б, все і всіх в українській громаді, і всі її знають, а на славнозвісній Союзівці досі не доводилось бувати. І от вирішила приїхати, якраз на свій день народження. "Ніколи не думала, що тут так гарно, так багатолюдно і так цікаво,– каже вона.– Все чудово організовано. Ви справді можете гордитись своєю Союзівкою". Її подруга Ліда Білик також вперше на Союзівці. Ліда приїхала до Канади сім років тому, має своє невелике підприємство "Гармонія", вчить дітей музики, вокалу й акомпанує в концертах. Обидві молоді жінки, перейшовши відомі багатьом з нас іміґрантські труднощі, міцно стали на ноги, ніколи не поривали з українським середовищем, обоє виховують дітей-підлітків і, познайомившись із Союзівкою, сказали, що їхні діти обов'язково сюди приїжджатимуть.

Ірка й Ігор Молодецькі – давні відвідувачі Союзівки. Їздили сюди ще зовсім юними, познайомились, побрались, створили добру сім'ю. Обоє активні в "Пласті". Сьогодні привезли – вже вдруге – свої доньок, Соню 18-ти років і п'ятнадцятирічну Наталю.

Отже традиційне американське свято на Союзівці відбулося як завжди, по-українськи весело і гучно. І якщо хтось приїхав в ці дні до Союзівки виспатися, то глибоко помилився, оскільки молодь гуділа до ранку. Але ж на те вона і молодь!

Маленькі і талановиті у веселих черевичках

"Ні за які гроші в світі не можна купити такі оплески. Діти просто вилітали на сцену, а в перервах говорили нам: "Там наші, вони нас люблять!" – такими щирими словами привітала переповнену залю "Веселки" керівник дитячого танцювального ансамблю "Веселі черевички" зі Львова Марійка Чмир.

Концерт цих талановитих діток з України зібрав небачену кількість людей. Переповнена заля не могла вмістити всіх бажаючих. Люди сиділи на підлозі, стояли в проходах і на сходах. А після кожного виступу заля просто вибухала оплесками і вигуками "Браво!". Візьмемо на себе сміливість сказати, що такого прийому не мала навіть знаменита Пікардійська Терція, яка недавно також втішалася успіхом в української американської громади, хоча, звичайно, порівнювати не можна.

Немає слів, щоб висловити почуття, які ви переживаєте, дивлячись на цих талановитих дітей. Вони танцюють для свого задоволення, ніби граються. В репертуарі "Веселих черевичків" – танці, спів, гра на різних народних інструментах, невеличкі вистави. Сучасна свіжа хореографія викликала масу захоплення у діяспорного глядача, який звик хоча і до майстерних, але не завжди свіжих хореографічних знахідок місцевих колективів. Нестандартність "Черевичків" полягає ще і в тому, що кожен виступ має індивідуальність, неповторнісь, а головне – гумор. Ну, здавалося б, що нового можна додати до хореографії Вірського в танку "Повзунець"! А "Черевички" виконують його з новими нюансами, які не тільки не повторюють клясичну хореографію, а ніби відмолоджують її.

Справжніми героями концерту стали найменші його учасники – шестирічний Ярослав Бас та Христинка Попович, якій лише п'ять з половиною рочків. Такій вишколеності, такому синхронному виконанню, продуманому сценарію дій, які показали "Веселі черевички", можуть позаздрити навіть дорослі колективи.

Ансамбль "Веселі черевички" народився у Львові в 1990 році. Займаються в ньому 250 дітей віком від 3 з половино до 12–14 років. Їхня програма складається з 25 номерів. Дванадцять разів українським дітям аплодувала Франція, "Веселі черевички" є переможцями Міжнародного фолкльорного фестивалю, який проводиться під егідою ЮНЕСКО в цій країні; були також гастролі до Німеччини та Польщі.

До США, "Веселі черевички" приїхали на запрошення міжнародного дитячого фолкльорного фестивалю у Вашінґтоні. Аби оплатити витрати на дорогу (а до Америки приїхало 17 дітей та троє дорослих) ансамбль даватиме концерти в багатьох містах Америки де є українська громада. Організувати ці виступи їм допомогла пані Марійка Гельбіґ. Уявімо собі, що ці діти, аби заощадити на квитках, мусіли автобусом їхати до Польщі, звідти летіти до Европи, а далі вже до США.

Під час концертів, що відбулися 3 і 5 вересня на Союзівці і 4 вересня на СУМівці, для особистих потреб дітей на оселі УНСоюзу було зібрано добровільних датків понад 700 долярів, а на СУМівці – 400 дол. Ці гроші, як запевнила Марійка Гельбіґ, будуть передані дітям, це начебто їхня заробітна платня, оскільки прибуток від концертів має йти на покриття адміністративних витрат, таких як переїзди по Америці, проживання, харчування тощо.

Марійка Гельбіґ розповідає, що організованість і вирозуміння цих дітей подиву гідні. Ніхто не нарікає, не виказує втоми. Шестирічний Славик – маленький, тендітний, звідки в нього беруться силоньки вигопувати гопак по сцені вздовж і впоперек? В автобусі відразу засинає на руках в однієї чи другої Марійки. Щовечора проситься до мами. Перед самим від'їздом Славик записався у Львові до школи, до першої кляси. Як тільки записався, то відразу сказав: "Завтра мене в школі не буде, бо я їду до Америки танцювати". Зійшов з літака в аеропорту Кеннеді, оглянувся і запитав: "Що, вже можна тут танцювати?"

Обумовлюється успіх "Веселих черевичків" поєднанням самовідданости і талантів двох людей, які створили цей ансамбль 10 років тому і вивели його на високий рівень. Це подружжя – режисер і актор Марійка Чмир та її чоловік, хореограф і танцюрист Володимир Чмир. Марійка поділилася з читачами "Свободи" як вони працюють з дітьми.

– В основі нашого колективу покладаються українські народні танці з різних реґіонів України. Крім того ми займаємося хореографією на базі клясичного танцю, але обов'язково з фолкльорними вставками. Діти співають, грають на різних інструментах – власне все це є українська традиція.

Коли ми з Володею познайомилися, вирішили створити власне дитячий колектив, тому що доросла людина вже сформована і має вже якісь свої погляди. Але ж взагалі Україна будується з дітей, і як ми їх навчимо дихати Україною, то вони і далі для неї житимуть. Ми їздимо трохи по світі, і ви знаєте, такого патріотизму як у цих дітей, я ще не бачила. Вони гордо говорять: "Я українець, я говорю українською мовою".

В Україні економічна ситуація надскладна. Утримати колектив в 250 осіб – важка справа. На жаль, дуже мало їздимо по Україні. Мої власні діти говорять: "Мамо, ви знаєте, ми бачили все, але ми не бачили Києва".

Союзівка сподобалась нам відразу. Діти сказали: Ми перелетіли стільки кілометрів, перелетіли океан, і коли нас зустріли і привезли сюди, то враження таке, що ми нікуди не відлітали з України".

Керівники ансамблю "Веселі черевички" Марійка і Володимир Чмир.

...Коли дивишся на цих дітей, то віриш: є майбутнє в України! Шестирічний Славик Бас на питання ведучої концерту "Що ти більше за все любиш?", не задумаючись відповів "Я дуже люблю Україну".

Репортаж із Союзівки підготували Зореслав Байдюк і Раїса Галешко. Фото авторів.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

„Карпати" – Україні

Більшу частину свого життя власник поважної фірми „Карпати" з канадського міста Торонто Микола Семчишин прожив далеко за межами рідної України. Та образ неньки-Батьківщини святий, як слово матері, як жменька рідної землі. Тому й свою фірму, яку організував 9 літ тому, назвав „Карпати", щоб повсякчас відчувати нерозривний зв'язок з материковою Україною. Емблема „Карпат" – українка у вишитій сорочці, яка притискає до серця надісланий пакунок.

Справді, багатьом українцям в Україні, Росії, Молдові, Білорусі, Польщі, Литві, Латвії, Естонії, хто хоча б один раз отримував від США чи Канади скоро й гарантовано доставлені речові та харчові пачки, гроші, запам'яталися ця емблема, назва „Karpaty" і адреса: **121 Runnymede Road, Toronto, Ontario, Canada M6S 2Y4.**

Добру і потрібну справу роблять Микола Семчишин зі своєю дружиною Марійкою та працівниками фірми, допомагаючи Україні у скрутний для неї час. Упродовж трьох останніх років пан Микола чотири рази фінансово допоміг моїй школі.

Завдяки його особистим коштам ми, учителі, змогли зробити ремонт клясних кімнат, придбали для шкільної їдальні агрегат для нагрівання води, різдвяні та великодні подарунки для школярів.

М. Семчишин залучає до благодійницької діяльности й інших українок та українців. Дякуючи його турботі, Крайова управа Ліґи Українців Канади (ЛУК) із м. Торонто двічі надсилала на адресу школи пречудові зошити з українською національною символікою. Ми поділилися дарами з учителями і учнями інших шкіл нашого Охтирського району на Сумщині.

Подружжя Шкурків із Торонто, котрі є активними у житті української громади і церкви, наслідуючи приклад керівника фірми „Карпати", зібрало і надіслало для вчителів і учнів 32-кілограмову пачку з одягом, взуттям і харчами.

Така конкретна допомога нинішній злиденній і обікраденій Україні додає нам, представникам національно-державницьких сил, оптимізму, впевнености у переборюванні всіх труднощів, аби рідна держава швидше зіп'ялась на ноги і зажила повноцінним життям серед світової спільноти.

Фірма „Карпати" Миколи Семчишина, чесно й солідно слугуючи громаді упродовж дев'яти років, працює у багатьох напрямках: пересилає спадки, пенсії та ренти, доставляє листи, документи, побутові товари, електроніку, авта, трактори, оформляє запрошення на візити до Канади і США, виконує замовлення на квитки на всі авіялінії, полагоджує медичне забезпечення для гостей, візи до України, Польщі, Росії та Молдови, готелі та приватні квартири, квитки на проїзд в Україну та Польщу. Її працівники зустрічають подорожуючих на летовищах у Львові, Києві та Варшаві.

А частину прибутку від цієї діяльности „карпатці" скеровують на поміч рідній землі. Пожертвувані ними гроші працюють для блага і одужання України. Помагай же їм, Боже, скрізь і в усьому!

Михайло Попільнюх,
учитель української мови і літератури,
член Спілки журналістів України,
с. Чернеччина на Сумщині

Інтелектуальні сили – це запорука кращого майбутнього

Коли Михайло Грушевський, Іван Франко чи Пантелеймон Куліш писали свої твори і видавали їх малими накладами для вузького в той час кола українських читачів, то мало хто з їхніх сучасників розумів, яку цінність матимуть ці нерідко складні, спеціялізовані праці для майбутніх поколінь українців. Сьогодні з перспективи часу можемо з певністю сказати, що саме ці твори горстки українських інтелектуалів стали джерелом національної свідомости українців. Сьогодні, вісім років після здобуття Україною незалежности, стан української інтеліґенції залишається складним і неоднозначним. Більшість українських вчених, інтелектуалів, письменників опинилася в тяжких фінансових умовах, і лише одиниці можуть повноцінно працювати для розвитку української культури.

Українська діяспора може надати важливу допомогу українській інтеліґенції в цей критичний час, коли в Україні відбувається боротьба за шлях майбутнього розвитку нашого народу. Ця допомога найпотрібніша тепер, коли проросійські і неоімперські сили захоплюють щораз більшу частину "культурного простору" України. Заснований у співпраці з групою індивідуальних партнерів незалежний Фонд Українських Видань при Освітній Фундації Петра Яцика створив таку програму для оплати гонорарів авторам статтей, творів, наукових довідок поміщених в найкращих журналах України. Ця програма приносить такі конкретні результати:

Автори - провідні українські науковці, письменники, інтелектуали - отримують платню за свою працю.

Провідні україномовні журнали отримують потрібну фінансову допомогу, оскільки не мусять платити авторських гонорарів. А головне, наслідком кожної стипендії-допомоги є конкретний результат - стаття, наукова праця, книжка, що збагачує українську науку і культуру і залишається на майбутнє часткою нашої спільної спадщини.

Програма Фонду Українських Видань уже успішно діє, але для того, щоб вона могла бути справді ефективною, потрібно залучити до співпраці якмога більше журналів і видавництв в Україні, а тим самим партнерів у діяспорі, без фінансової співучасти яких серйозна допомога українській науці і культурі - неможлива.

За кожну пожертву на гонорар для українського автора (від $60 до 150 ам. дол. - залежно від розміру статті) спонсор отримує у формі подяки за жертвенність: почесну згадку в журналі; листа подяки від редакції журналу; посвідку для прибуткового податку від Фундації Петра Яцика. За пожертви на декілька публікацій спонзор отримає ще додаткові листи-подяки, а за оплату книжкової публікації прізвище спонзора буде вписане в текст книжки. Якщо вам не байдужа доля української науки й культури, української інтеліґенції, а тим самим українського народу взагалі, приєднайтеся до праці Фонду Українських Видань! Станьте спонзором однієї чи багатьох українських публікацій. Чеки з пожертвами треба виписувати на PJEF - Ukrainian Journals Fund і висилати на адресу: **Jacyk Foundation, 1260 Eglinton Ave. East, Mississauga, ON, L4W 1K8.** За додатковими інформаціями звертайтеся до виконавчого директора Фундації, д-р Марка Стеха: тел. **(905) 238-0467, fax: 625-8445.**

Пресове бюро Освітньої Фундації Петра Яцика, Канада

Корисні для себе та інших

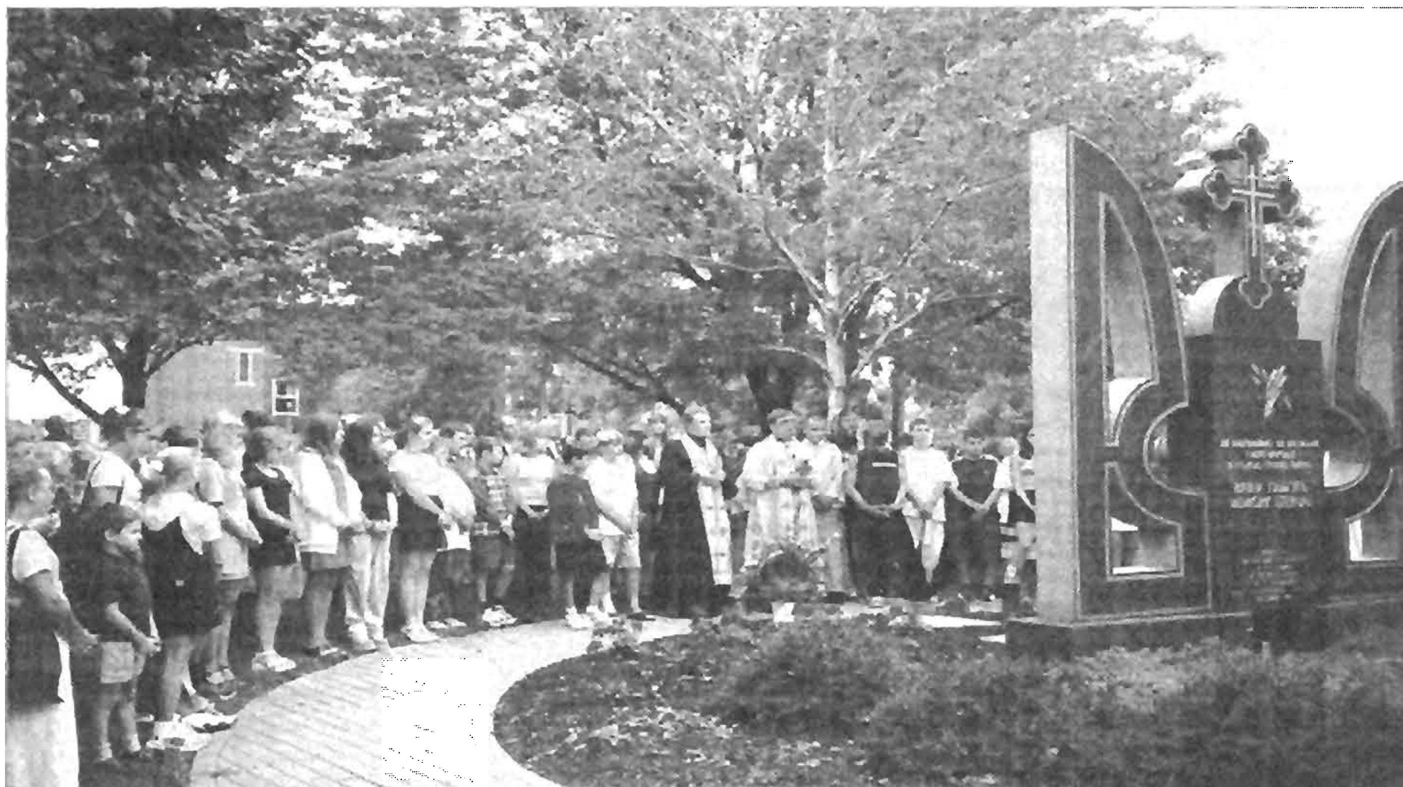
Відбулись загальні збори Т-ва „Самопоміч" в Нью-Йорку. Збори відкрила голова Наталія Дума, о. Лаврентій, ЧСВВ з церкви св. Юра провів молитву. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять тих, хто відійшов у вічність. Головував на зборах д-р Іван Сєрант, а секретарювала Анна Ґелетей. Першою звітувала програмова референтка Ірина Рибчук-Д'Олесіо, яка разом з О. Лопатинською працює в ділянці допомоги старшим членам громади у щоденних життєвих потребах, а також новоприбулим з України. Ірина раніше працювала у тій самій ділянці в міських установах, добре знає справу – саме їй вдалось одержати допомогу для українців – 5,000 долярів. Завдяки її турботам маємо тісний контакт з владою міста і користаємо з різних привілеїв. Той перший „ґрент" дозволив провести різні екскурсії, зокрема до Ботанічного городу в Бронксі, до „Аміш-кантрі" у Пенсильванії.

О. Лопатинський, референт суспільної опіки та імпрез, розповів, що у звітному році в Україну вислано 160 пачок з одежою та 30 з харчами. Працівниця суспільної опіки Оксана Лопатинська, відвідуючи на Закарпатті потерпілі від повені села, передала грошову допомогу від „Самопомочі". Речі для пакунків щедро приносять люди, але пакування – нелегка праця, тому за це вдячности заслуговує член Управи С. Секрета. В цілому загальна сума на допомогу Україні становить близько 7 тис. дол. Оксана Лопатинська у своєму звіті докладно розповіла про щоденну діяльність служби суспільної опіки. Референтка зв'язків М. Шепарович у своєму звіті розповіла, які книжки і журнали доставляла для посилок в Україну, фінансова референтка Анна Рак подала точний фінансовий звіт. Від початку свого існування Т-во „Самопоміч" спонзорує Школу Українознавства. Ця школа, зазначила голова т-ва Наталія Дума, має великі заслуги у вихованні національно свідомої молоді. В цьому році школа буде відзначати своє 50-ліття.

Після уділення абсолюторії уступаючій управі, голова номінаційної комісії Олександер Лопатинський відчитав склад нової Управи на 1999-2000 рр. До неї ввійшли: Наталя Дума – голова, Наля Савчук, Анна Рак, А. Мотиль, Оксана Лопатинська, Анна Ґелетей, О. Лопатинський, В. Секрета, В. Корняк, Ірина Рибчук-Д'Олесійо – члени. В членах Контрольної комісії залишились: Л. Гуменюк, Софія Солдан, С. Косович, Л. Магун. Члени товариського суду: О. Літепло, М. Ганущак, С. Секрета.

Анна Ґелетей

Діти з України відвідали українські православні громади в США

Підлітки з України, разом зі священиками української православної катедри св. Володимира в Пармі під час молитовних відправ і покладення вінка до пам'ятника жертвам Великого голоду.

24 липня на запрошення Консисторії Української Православної Церкви в США до Америки прилетіли 28 підлітків і дві виховательки з Києва, Дніпропетровського, Львова – на одномісячне перебування. Поїздка організована під патронатом організації „Педагоги за мир і порозуміння", що є підвідділом ЮНЕСКО.

У С. Бавнд-Бруку, Н. Дж., гостей привітав Архиєпископ Антоній. Після огляду Нью-Йорку та Нью-Джерзі діти прибули в „Табір всіх святих" у посілості УПЦ, де відбувалася конференція підлітків – членів цієї церкви. Гості, беручи участь у релігійній, культурній і спортивній програмах таборовиків, мали нагоди спілкуватися із своїми однолітками з Америки. Під час перебування в таборі, вони відвідали Митрополита Константина, були гостями катедри св. Володимира у Пармі, Огайо, де були присутні на Літургії, поклали вінок до пам'ятника жертвам Великого голоду. Від імені гостей Марина Горобець сказала: „Ми приїхали з наміром вчитися і вдосконалювати англійську мову, а на превелике наше здивування, вчимося також української".

В Пармі гості оглянули морський акваріум, зоологічний парк, здійснили подорож по Клівленду та кораблем по річці Куягога. Родини, які прийняли дітей, підготували свої програми. Настоятель катедри о. прот. Іван Наконечний просив гостей пам'ятати відвідини Парми та розповідати батькам і друзям в Україні про активне релігійне і культурне життя українських громад в США, про те, що церкви оздоблені українськими іконами, Служба Божа відправляється українською мовою, а закінчується молитвою за Україну „Боже Великий, Єдиний". Діти відвідали Янгставн, Огайо, Філядельфію, Пенсильванію, Вашінгтон, Д.К. До Києва вони повернулися 22 серпня.

Н. Н.

Вшанування пам'яті Івана Світличного

З приводу появи спогадів про Івана Світличного „Доброокий", виданих в Києві, та у зв'язку з 70 літтям від дня його народження, Фінансова комісія СФУЖО в Америці влаштовує вечір в пам'ять Івана Світличного – поета, перекладача, правозахистника і багаторічного політв'язня.

Вечір відбудеться в суботу, 25 вересня 1999 року, в годині 4:00 по полудні в Українському Освітньо-Культурному Центрі у Філядельфії.

Доповідь про творчість І. Світличного виголосить письменниця Ірина Дибко-Филипчак, його твори читатимуть Іван Праско і Оксана Вадченко. Також виступить співачка-меццосопрано Калина Чолган-Бойчук, при фортепіяновому супроводі Ірини Пелех-Зварич. Вечір відкриє голова ФК СФУЖО Марія Харина, а програмою вестиме д-р Володимир Карпинич. Надія Світлична, наймолодша сестра І. Світличного, виступить на цьому вечорі зі спогадами про брата.

Відбудеться фестиваль у Нью-Джерзі

Про це розповів адвокат Ярослав Куземчак, голова Комітету фестивалю „Український день", спонсором якого є Стейтова Рада Українського Конгресового Комітету Америки. Співпраця членів згаданого Комітету, котрий складається з тутешніх і новоприбулих професіоналістів може послужити прикладом, а програма буде гідною назви „Український день". Крім базару, добірних харчів, виступів молодечих ансамблів та різних приємних несподіванок, відбуватимуться змагання молодих талантів. На випадок дощу в суботу, 25 вересня, фестиваль відбудеться наступного дня в неділю, 26 вересня, в тому самому парку, при Малапардіс Ровд, у Сідар Нолс, Н. Дж. Парк знаходиться поблизу дороги ч. 10, яка близько сполучує дороги 46, 80 і 287 у Випані.

Комітет сподівається, що люди зрозуміють потребу такої всегромадської імпрези. Місце зустрічей потрібне не тільки для старших людей, а також для молоді й молодечих ансамблів, де вони могли б проявити свої таланти. Вступ 5 дол. від особи. Крім того, цього ж дня буде фестивалева забава, котру щороку влаштовує Стейтова Рада УККА, у Рамада готелі в Іст Гановер, при дорозі ч. 10. Закликаємо всю українську громаду численно взяти участь у фестивалі „Український день". За докладнішими інформаціями звертатися до Християни Біланич, тел.: **(973)983-7872.**

І. Буртик

Збагатилися американським досвідом

У Портленді від 7 до 28 липня перебувала група з 10-ти екологів із Закарпатської области. Вони відвідали Орегон в рамках здійснення проєкту „Гармонія" і докладно ознайомилися з організаціями, які займаються природоохоронними проєктами і покращенням довкілля. Я зустрівся з керівником групи, кандидатом наук Миколою Ердевді і пропоную читачам „Свободи" нашу з ним бесіду.

– Розкажіть нам, будь-ласка, про екологічну ситуацію на Закарпатті.

– У нас на Закарпатті, при нинішній економічній ситуації в Україні, практично нема тепер інстанції, яка б охороняла природу. У 1991–92-их роках в Україні були прийняті дуже добрі закони в ділянці збереження атмосферного повітря, води і ресурсів. Ці закони дуже добрі, але, на жаль, на їхнє здійснення немає коштів.

– Що становить головну причину екологічного забруднення у Закарпатті?

– Я буду говорити зокрема про Ужгород. Це невеличке місто, обласний центр Закарпатської области, 136,000 населення. Тут повітря забруднене на 60–70 відсотків забруднення і це результат автомобільних викидів. Води забруднюються в основному стоками і каналізацією, очисних споруд в Ужгороді вистачає тільки на 50 відсотків від потреби.

– Яке враження вашої групи від Америки?

– Однозначно позитивні. Ми ніколи не думали, що американці так щиро можуть приймати. І в Корвалісі, і тут, в Орегоні, ми живемо в американських родинах, маємо живий контакт з людьми.

– Ваша група мала зустріч з земляками у Портленді?

– Так, ми мали щастя приймати у себе в готелі представників української громади і я певний, що приємність була взаємна. Відбулася щира розмова про про нинішній стан в Україні. Усі ми знали дуже багато українських пісень і разом співали.

– Як ви оцінюєте корисність вашого приїзду до Америки?

– Навчання було інтенсивне, ми одержали багато літератури, з чого починати у нас на Закарпатті. Особисто я маю намір запросити у гості до себе чотирьох-п'ятьох американців, які мене тут приймали і з якими ми дуже подружилися...

Розмову записав **Богдан Ліський**

Три крапки в полеміці

Нагадаємо коротко, з чого почалася ця цілком природна, як на сьогоднішню українську ситуацію, дискусія. 16 липня ц. р. „Свобода" надрукувала статтю Тараса Марусика „Бізнес по-діяспороукраїнськи?", в якій автор докоряв Фондові катедр українознавства при Гарвардському університеті за фінансову підтримку видання в Україні двох наукових праць російською мовою. На цей докір відповів екзекутивний директор Фонду катедр українознавства Роман Процик – статтею „Коли ми перехворіємо на шароварництво і русофобію?" („Свобода", 30 липня, ч. 31). Дискусію продовжив Святослав Караванський, вже самою назвою свого відгуку „Важливо не лише якою мовою, але й де видано" (Свобода", 20 серпня, ч. 34) дещо уточнивши та прояснивши цю неоднозначну справу.

Сьогодні знову надаємо слово Р. Процикові – для ще глибшого з'ясування проблеми. Щоправда, „дна" все ще не видно, бо визнаючи, що „в громаді існують різні погляди на всі ці справи", Р. Процик, властиво, висловлює тільки один погляд, ототожнений з власним. Тому, для рівноваги, вміщуємо також відгук Юрія Гараса з Канади. Усвідомлюючи, що тема цієї полеміки належить саме до тих, у яких тяжко поставити остаточну крапку, об'єднуємо ці два матеріяли відповідною рубрикою. – Ред.

„Зайшло непорозуміння..."

Шановному С. Караванському треба подякувати за переконливі завваги щодо русифікації у „полеміці" про появу в Києві російською мовою праці Надії Никитенко „Русь і Візантія в монументальному комплексі київської Софії" і Наталії Подоляк „Ганза: світ торгівлі і політики в XII–XYII ст.", причетність до яких мав Фонд катедр українознавства (ФКУ). Але ствердження, що ФКУ і центр українознавства у Гарвардському університеті „сприяють антиукраїнському кліматові на ниві освіти й науки", можна хіба назвати прикрим непорозумінням.

Поперше, причетним до київських видань був сам ФКУ, а не Український Науковий Інститут Гарвардського університету. Це виразно зазначено у згаданих виданнях. ФКУ є добродійною установою, яка заснувала три українські катедри і науковий інститут у Гарварді, а тепер ще й допомагає українським науковим установам, особливо, коли цього вимагають жертводавці. Критика гарвардського центру, отже, спрямована не за адресою.

Подруге, ціллю ФКУ є сприяти збереженню історичної пам'яті і вивченню, розвиткові та розповсюдженню культурної спадщини українського народу шляхом встановлення фінансово забезпечених українознавчих катедр і студійних програм у провідних університетах. ФКУ ніколи не трактував і не міг потрактувати розвиток незалежної української культури як русофобію. Це засвідчене у появі в Україні за останні 10 років понад 250 наукових праць з українознавства (друкованих українською мовою), які підтримав ФКУ. ФКУ допоміг організувати вже три конґреси Міжнародної Асоціяції Україністів, виконавши ролю, на яку не спромігся український уряд. ФКУ допомагав появі різних наукових і популярних періодичних видань в Україні, наприклад, „Пам'ятки України", „Родовід", „Архіви України", „Критика" та інших, які позитивно впливають на поширення в Україні національної свідомости. Таку діяльність аж ніяк не можна назвати антиукраїнською.

Потретє, зайшло непорозуміння щодо форми допомоги ФКУ згаданим виданням. Допомога ФКУ українським інституціям з самого початку полягала у встановленні цілком відсутньої в Україні в той час комп'ютерної техніки для виготовлення книжок українською та іншими мовами. ФКУ був однією а перших українських організацій, яка українізувала комп'ютери. Комп'ютерні шрифти, створені в 1980-их роках у Гарварді для видання „Гарвардської бібліотеки давньої української літератури", серії, що її видає Український Науковий Інститут для відзначення Тисячоліття Хрищення Руси-України, ще й сьогодні вживаються для готування до друку нових українознавчих видань в Гарварді і в Україні. Причетніть ФКУ до двох згаданих київських російськомовних видань полягає саме в тому, що їх підготовлено до друку на комп'ютерах, які були передані київським науковим установам, а не, як помилково говориться в праці Н. Никитенко, тільки у фінансовій підтримці. Їх публікації є радше винятком, оскільки ФКУ зосереджується на підтримці видань англійською і українською мовами.

В громаді існують різні погляди на всі ці справи. Дехто вважає, що діяспора не може позбавляти себе можливости впливати на чужих науковців, які ще оминають україномовні тексти, і що це не конче означатиме, „інтернаціоналізацію" української науки, від чого застерігає С. Караванський. Інші вважають, що навертати на українські національні позиції треба не лише україномовних читачів, а й тих, хто ще не досить добре володіє нашою мовою, – при помочі добре опрацьованих чужомовних видань щонайменше частина таких читачів матиме нагоду зрозуміти слушність тез української науки. До речі, відомо, що в усіх державах видаються книжки, в тому числі й наукові, на різних мовах світу, щоб у такий спосіб впливати на чужу публіку.

Обидві авторки критикованих видань самі добре розуміють ситуацію в Україні. Одна з них, Н. Подоляк, в травні ц. р. блискуче захистила дисертацію українською мовою. Отже, нема підстав вважати ці дві книжки і їхніх авторів передвісниками якоїсь нової хвилі русифікації.

Корисніше для справи було б, щоб критики звертались до джерел, так і до тих осіб, кого критикують, з наміром уточнити інформацію перед тим, як беруться за перо. Але це рідко трапляється. Т. Марусик, який перший порушив справу київських російськомовних видань, вже двічі відкликав пропоновану нами зустріч для розгляду заторкненої ним справи.

Роман Процик,
екзекутивний директор ФКУ,
Нью-Йорк

(Закінчення на стор. 24)

Вже 135 років українці співають "Ще не вмерла Україна"

На Львівщині видали книгу, присвячену авторові музики Державного гимну

У жовківському видавництві отців Василіян "Місіонер", на Львівщині, побачила світ книга доктора мистецтвознавства, професора Марії Загайкевич — "Михайло Вербицький. Сторінки життя і творчості", присвячена авторові національного гимну нашої держави "Ще не вмерла Україна". Інтерес до життя і творчости Михайла Вербицького (1815-1870) — явище постійне і цілком закономірне, оскільки він є однією з найсвітліших і найпривабливіших постатей в історії української культури. Глибоко усвідомлюючи свою належність до українського народу (що було зовсім не просто в умовах австро-польського панування), о.Вербицький багаторічною самовідданою працею на ниві музичного мистецтва невтомно утверджував самобутність та велич саме української культури.

Ще за життя Михайло Вербицький здобув широке визнання як кваліфікований музикант, творець улюблених і добре знаних хорів — як церковних, так і світських. Особливу популярність здобули пісні "Гей, браття опришки" та "Верховино, світку ти наш", які сьогодні вважаються народними. Окрім того, значну частину творчости композитора становить театральна музика — він є автором музичних композицій до майже 30 театральних вистав. Його твори стали обов'язковим атрибутом домашнього побуту і концертного життя Західної України. Водночас доля самого композитора, а тим більше його творчої спадщини була складною і драматичною. Особисте життя не склалося — обидві дружини померли, залишивши у нього на руках малих синів.

Волелюбна вдача, пристрасть до театральних вистав спричинили ускладнення в стосунках з вищим духовенством: М.Вербицького неодноразово виключали з семінарії, його парафія у селі Млини давала вельми скромні прибутки. Як згадують сучасники, часто на столі священика не було нічого, окрім яблук. Однак життєві негаразди не позначилися на його веселій вдачі. Перебування у сільському закутку, ізольованому від культурних центрів, не завадило йому сповна віддаватися улюбленій справі — творенню музики. Зовсім не випадковою стала поява патріотичної пісні-хору "Ще не вмерла Україна". Текст пісні композитор прочитав на сторінках вельми прогресивного на той час львівського літературно-політичного вісника "Мета". Цікаво, що четверте число цього альманаху за 1863 рік було повністю присвячене Тарасові Шевченку, і відкривав його вірш "Ще не вмерла Україна", підписаний іменем Кобзаря. Зараз важко встановити, чому приховав тоді своє авторство П.Чубинський. Проте прикметно, що, звертаючись до тексту, М.Вербицький сприймав його саме як вірш Т.Шевченка, і був упевнений, що долучається до лав пропагандистів Шевченкового слова у Галичині.

Вже наступного 1864 року, в день св.Іоана Хрестителя, у Перемишлі вперше було виконано новий твір М.Вербицького "Ще не вмерла Україна". У грудні того ж року його було повторено у театрі "Руська бесіда" на виставі "Запорожці" з текстом "Ще не згибло Запороже". У лютому 1865 року під час першого на західньоукраїнських землях Шевченківського концерту, влаштованого в Перемишлі у роковини смерти поета, "Ще не вмерла Україна" пролунала як заключний акорд. Пісня активно увійшла у громадське життя і суспільну свідомість саме як національний гимн, хоча надрукована була лише 1885 року в збірнику "русько-українських квартетів "Кобзар"...

Про все це і ще про багато цікавих подій можна дізнатися з книги д-ра Марії Загайкевич. Протягом сорока років буквально по крихтах збирала вона відомості про життєвий і творчий шлях "піонера української пісні" Михайла Вербицького, відшукуючи їх по архівах Львова і Перемишля. Перша її брошура про М.Вербицького вийшла ще 1961 року, і це було проявом неабиякої мужности автора. Адже після Другої світової війни село Млини, де був похований М.Вербицький, опинилося на території Польщі, підпало під перебіг операції "Вісла", коли відбулося насильницьке виселення українців з рідних земель. Місцеву церкву, де останні 15 років життя правив о.Вербицький, перетворили на римо-католицький костьол. Про будь-яке відзначення пам'яті митця не могло бути й мови.

Хрущовська відлига дозволила зламати табу на ім'я М.Вербицького, однак говорити про нього можна було лише як про автора салонних п'єс для гітари чи комічних оперет. Тепер могила у Млинах стала місцем національно-культурного прочанства та урочистих громадських академій. Достойною квіткою у вінок пам'яті славетного українця додасться й книга Марії Загайкевич.

Ірина Сікорська,
("Вечірній Київ")

УКРАЇНА І СВІТ

Тернопільчани пропонують співпрацю з діаспорою

Лист-звернення до читачів часопису „Свобода"

Хочу звернутися до вас із закликом пропозицією розвинути співпрацю між студентськими громадами, викладачами, науковцями вищих шкіл, зокрема катедри українознавства Тернопільської академії народного господарства, обмінюватися лекторами, науковими працями, методичною літературою, періодичними виданнями. Варто було б проводити спільні наукові конференції з відповідними організаціями закордонних українців.

Серед інших заходів дуже важливо, на нашу думку, відзначити 90-річчя колись економічно сильного кооперативного об'єднання „Маслосоюз", вшанувати його чільних діячів, щирих українських патріотів, які живуть або жили здебільшого на еміграції.

Цікаво дізнатися, що думають з приводу цього Канадський інститут українських студій, Український вільний університет у Мюнхені, Українська кооперативна рада Канади, Українська світова кооперативна Рада.

Добрим пам'ятником „Маслосоюзу" та маслосоюзникам було б написання та видання про них монографії. Я зараз збираю матеріяли для такої праці. Провів уже значну роботу в архівах та бібліотеках Львова та Тернополя.

Однак мені не обійтися без тієї багатої інформації, яка міститься в архівах, книгозбірнях, пам'яті окремих осіб із західньої діяспори. Мені відомо, що в архівах у Вінніпезі зберігаються документи „Маслосоюзу". А виїхати за кордон я не маю фінансових можливостей. Тому дуже прошу вас, шановні добродії, керівники організацій, установ, наукових інституцій, надіслати мені:

– копії документів і матеріялів „Маслосоюзу" та братства маслосоюзників, з особистих архівів чільних діячів та істориків української молочарської кооперації, які волею обставин опинилися на Заході.

– Опубліковані чи не опубліковані спогади маслосоюзників, їхніх родичів.

– Статті, брошури, книги, статистичні збірники, альбоми про західньоукраїнську молочарську кооперацію, починаючи з початку XX століття.

– Відповідні публікації діяспорних періодичних видань, зокрема часопису „Свобода".

– Фотографії, ілюстрації, графічні матеріяли, присвячені історії західньоукраїнської молочарської кооперації, її окремим діячам.

– Чи могли б зацікавлені українські кооперативні централі чи наукові інституції виділити грант (фінансову допомогу) для написання монографії з історії „Маслосоюзу"?

Писати на адресу:
Ukraine, Роман Матейко, бульвар Д. Галицького, 5, кв. 112, 282013, м. Тернопіль, Україна.

Роман Матейко,
доцент катедри українознавства, Тернопільської академії народного господарства

Українці світу тривожаться

Передвиборча ситуація в Україні стала предметом пильної уваги українців у різних країнах нашого поселення. Правду кажучи, є чимало підстав для занепокоєння, адже і економіка України, і культура потребують значно більшої відповідальности, ніж на це спромагається теперішній провід держави. Ця обставина, а також значний вплив лівих сил перед президентськими виборами, спонукають українців з інших країн звертатися до різних політичних і державних діячів в Україні з „відкритими листами", листами-протестами і т. д.

Нижче вміщуємо уривки з листів, які надіслали до Києва українці з Польщі.

Голові Верховної Ради України
Олександрові Ткаченкові

Прояви жалю російських псевдокомуністів, а точніше шовіністів, за втраченою совєтською, тобто російською, імперією можна зрозуміти, бо вони все таки патріоти „вєлікой і нєдєлімой", але чому реставрації „Союзу", з його злочинною системою, прагнуть українські так звані комуністи – збагнути тверезим розумом не можна. Болить нас, що в депутатському корпусі ВР є люди, які відверто виявляють непошану до державних символів і нехіть до незалежности країни, яку представляють, ставляться зі зневагою до українського народу – його історії, визвольних змагань, культури, української мови, до його незалежницьких стремлінь. Важко зрозуміти, чому український народ, який століттями терпів від знущання своїх поневолювачів, так безтурботно вибрав до найвищого органу своєї влади людей, які не репрезентують державних інтересів України, протидіють утвердженню її незалежности, гальмують економічний розвиток країни і зростання добробуту її громадян.

За українську громаду м. Щеціна –
Іван Сирник

Депутатові Верховної Ради України.
Петрові Симоненкові

Замість зміцнювати самостійність своєї держави, служити своєму народові, Ви помагаєте здійснювати імперіяльні пляни сусідньої країни...

Беріть приклад з програмних завдань і дій комуністів інших країн, зокрема Росії.

Вони в першу чергу є патріотами своєї нації, першим своїм обов'язком вважають захист незалежности, зміцнення сили своєї держави.

Ви ж – навпаки. Мені, колишньому членові Польської Об'єднаної Робітничої Партії – партії, яка вірно служила національним інтересам польського народу, партії, яка виховувала молоде покоління поляків в дусі національного патріотизму, партії, під впливом якої формувалася і міцніла моя українська національна свідомість, соромно за дотеперішню деструкційну, антиукраїнську діяльність і лакейську ролю КПУ.

Вам невідомі втрати українського народу під „опікою" царів і під час панування нового типу російської імперії – СРСР?

Йосип Бак,
Щецін, Польща

ЛИСТ ДО ДРУГА В УКРАЇНІ

Три прикрі причини

Невеселі вісті приходять до нас з України. Прикро про це писати, бо спільним знаменником тих листів є жалі і нарікання. Це дуже боляче, що в Україні замість проґресу – реґрес. На мою думку, біда наша має три головні причини. Перша – це особа Президента, який оточив себе „рускоязичними" і антиукраїнськими дорадниками. Друга – це Верховна Рада з ворожим елементом, себто з депутатами, які відверто зневажають нашу державну мову, грабують Україну, та ще й виступають проти своєї держави. У інших цивілізованих країнах таких депутатів покарано б тюрмою за державну зраду. В Україні їх захищають імунітетом. Третє лихо – байдужість нашого народу. Ворогові вдалося за довгі роки окупації змінити його психіку до тієї міри, що він пасивно сприймає всяку наругу над своєю мовою, культурою, економічний визиск, розкрадання державного майна та всяку іншу образу. Така поведінка заохочує ворожі сили до відвертої боротьби проти незалежности України. Наш народ дуже терпеливий. Одначе і йому врешті-решт обірветься терпець і прийде до організованого масового протесту, як це сталося в інших країнах.

Ось тому 50 років американські негри були дискриміновані і зневажувані, але в 70-их роках масовими протестами вони змусили американський уряд і публічну опінію до радикальних змін. Сьогодні вони рівноправні не лише на папері, але й насправді. Тепер негрів побачите у всіх сферах: в уряді, у війську, в медицині, в спорті, музиці, фільмі, радіо чи телебаченні. Все це сталося без кровопролиття, завдяки відважній поставі негрів і їх зорганізованості.

Наш народ інакший. Хоч вже має свою незалежну демократичну державу, але активної державотворчої роботи цурається, чекає на вказівку зверху, сам боїться проявити ініціятиву, сподівається на якесь чудо, допомогу Америки або таку зміну влади, що доведе без його участи країну до добробуту і сили.

У цьому я мав нагоду переконатися в розмовах з людьми під час моїх одинадцятьох подорожей в Україну. Всюди, де я лиш був, чув так: „На вибори не підемо, бо все одно буде по-старому, так, як влада схоче". У висліді такої поведінки „маємо те, що маємо". Одна особа чи дві тут нічого не вдіють, бо їх знищать, зате з мільйоновою організацією всяка влада змушена рахуватися.

Пригадаймо собі Лєха Валенсу в Польщі з його 10-мільйоновою „Солідарністю", чи навіть нашого Вячеслава Чорновола з півмільйоновим Рухом, який створив живий ланцюг з Києва до Львова.

Тепер в Україні таких організацій немає, а як є, то вони малочисельні. Чомусь до них мало хто горнеться. Ось в Україні є 250 тисяч лікарів, але до своєї професійної організації ВУЛТ (Всеукраїнське лікарське товариство) належить тільки дві тисячі, і то переважно зі Львова. А де решта лікарів? Невже немає серед них зрозуміння, що 250-тисячна організація лікарів могла б поліпшити стан здоров'я українського населення, який тепер просто катастрофічний? Адже смертність зросла, а народжуваність впала. Український народ вимирає, його вже менше, як торік. Хто повинен зарадити тому лихові, як не лікарі? Але об'єднано і зорганізовано!

Наша заокеанська діяспора дуже жертвенна і не припиняє допомагати Україні. Наша преса повна закликів: допоможіть жертвам Чорнобиля, допоможіть сиротам, допоможіть збудувати церкву, спровадьте хвору дитину на складну операцію до США і т. п. Ті благання впливають на чутливе серце нашої діяспори, і вона весь час збирає фонди і висилає пачки з харчами, ліками, книжками, пересилає гроші на підтримку церков, бібліотек, шкіл чи академій, на видання українських навчальних підручників, книг і газет, на підтримку всяких організацій (наприклад, Пласту) чи навіть на купівлю будинків для українських посольств.

Ця гуманітарна допомога нашої діяспори дивує, бо нормальна держава допомагає діяспорі, наприклад, Польща допомагає полякам в Україні, Німеччина – німцям в Україні, Ізраїль – жидам в Україні, Туреччина – татарам у Криму.

Уряд української держави діяспорі не допомагає, а східня українська діяспора дуже такої допомоги потребує. Вона налічує понад 10 мільйонів українського населення, розкиненого на великих просторах колишнього Совєтського Союзу. Матеріяльно воно бідне, духовно нещасне. Українських шкіл, української преси там немає, навіть українських церков там не знайдете. Воно приречене на зросійщення. Урядові кола України заявляють, що на допомогу діяспорі немає грошей, бо держава бідна. Як вона бідна, коли, як подає американська преса, мільярди долярів з України вивезено і сховано в банках Швайцарії, Кипру та інших країнах?

Україну грабують, тому вона нещасна. Щоб подолати це лихо, слід передусім припинити грабіж і повернути награбоване, оголосивши амнестію всім, хто вивіз гроші за кордон, під умовою, що вони повернуться в Україну з грішми і вкладуть їх до банків України. Тоді цей капітал буде працювати для української держави. Прогрес в Україні наступить тоді, коли весь народ схаменеться і візьметься об'єднано до державотворчої праці.

В Україні тепер вирує передвиборча колотнеча, претендентів на Президента набралось вже багато. Дай Боже, щоб наш народ масовою участю у виборах підтримав одного чесного і розумного українського патріота і, як пише Павло Глазовий:

„В один гуж, щоб кожен тяг
На єдино вірний шлях
Рятувати честь державну
Україну нашу славну".

Дай Боже, щоб наша Україна випливла врешті на чисті води і стала заможньою, могутньою та демократичною державою.

Д-р Євген Стецьків,
Сарасота, Фльорида

Калина на Тарасовій горі

У пам'ять Олекси Гірника

Був чудовий соняшний день 21 травня 1999 року. Біля Тарасової гори в Каневі зібралася тьма-тьмуща народу, щоб у 185-ту річницю народження Тараса Шевченка та напередодні перевезення його тіла з холодного Петербургу у соняшну Україну пом'янути Великого Кобзаря вже в сім'ї вольній новій. Під звуки „Заповіту", який виконував багаточисельний хор та оркестра, члени Уряду, Верховної Ради та тисячі людей складали вінки і квіти на могилі Тараса Шевченка.

З промовами виступали Олександер Ткаченко – голова Верховної Ради, Валерій Пустовойтенко – прем'єр-міністер, Віктор Ющенко – голова Центрального банку України, Юрій Мушкетик – голова Спілки письменників України, Іван Драч – поет, депутат та голова Української Всесвітньої Координаційної Ради, інші промовці. Від української діяспори виступала Оксана Соколик, голова СФУЖО.

Після відспівання національного славня присутні розходяться, одні до музею, другі милуються чудовим видом на Дніпро і кручі... Всі в піднесеному, святочному настрої. На жаль, більшість з них не усвідомлює, що ходить не тільки біля святої для нас землі – могили Шевченка, але й біля місця, де на знак протесту проти жорстокої окупації України московсько-комуністичним режимом спалив себе член підпілля та колишній політв'язень Олекса Гірник з Калуша.

Підходимо на те місце. Невеликий кущ калини, кругом стоптана некошена трава. Дружина кладе китицю квітів, молитвою линемо в не так далекі часи... Біля нас проходять люди, здивовано оглядаються. Мабуть, їм дивно, що хтось молиться коло куща калини...

Про ті незнані події розповідав нам ще минулого року на тій же Тарасовій горі місцевий лікар д-р Михайло Іщенко: „Було це 21 січня 1978 року, напередодні 60-ої річниці проголошення IV Універсалу Центральною Радою в Києві. На Тарасову гору в Каневі прийшов Олекса Гірник. Сліди на снігу показували, що ходив кругом пам'ятника та розкидав ручно писані летючки. Став на коліна перед могилою Тараса Шевченка, помолився, відійшов коло 30 метрів у сторону Дніпра, обілляв себе бензиною та підпалив". Місцеве КҐБ викликало д-ра М. Іщенка на Тарасову гору, щоб підтвердити смерть Олекси Гірника. Вони попередили лікаря, щоб про цю подію нікому не згадував, бо як хтось довідається, він персонально буде за це відповідати.

Незважаючи на небезпеку, д-р Іщенко зумів якось зберегти одну летючку, яка тепер з двома томами „Кобзаря" Олекси Гірника (з особистої бібліотеки) виставлена в музеї на Тарасовій горі. Летючка формату півсторінки, написана рукою виразним почерком:

„Протест проти російської окупації на Україні. Протест проти русифікації українського народу. Хай живе Самостійна Соборна Українська Держава. Радянська, та не російська. Україна для українців. З приводу 60-річчя проголошення Самостійної України Центральною Радою 22 січня 1918–22 січня 1978 р. на знак протесту спалився Гірник Олекса з Калуша. Тільки в цей спосіб можна протестувати в Радянському Союзі".

На місці смерти Олекси Гірника немає ще ні хреста, ні пропам'ятної таблиці. Д-р Іщенко старається багато зробити в тій справі. Підготовляє до друку спомини смерти О. Гірника, садить калину...

Цього року в Каневі, коло церкви, в якій лежало тіло Шевченка перед похованням на Чернечій горі, в річницю поховання була святочна програма. Львівський поет Григорій Булах, мабуть, вперше в Каневі прочитав свій вірш, присвячений пам'яті Олекси Гірника: „Калини кущ".

Ярослав Соколик

Калини кущ

Калини кущ на Канівській горі
Горить вогнем у серці України,
Той кущ горить в мені,
Калини кущ, червоної калини.

Калини кущ, калини кущ
Горить в Тараса на плечі,
Горить вогнем з високих круч,
Горить удень і уночі.

По нім осмислюєм свої роки,
Свої трагедії, звитяги і дороги,
Від Галича, аж до Дніпра-ріки,
Такі віки, як батьківські пороги.

По них звіряємо, яких батьків,
По них виважуєм, якого роду.
Чи впізнаєш, Тарасе, ти синів
Що в полум'ї згоріли за свободу?

Калини кущ – то наш пекучий гнів,
Дніпрова хвиля рве німі причали.
Чи впізнаєш, Тарасе – рідних ворогів,
Чи впізнаєш новітніх яничарів?

Отих, що розпинали й розпинають
Твою Україну, незрячих гречкосіїв,
Твоїх дочок в борделі засилають,
І б'ють чолом заплямленій Росії.

Це з їх вини немає в залі цій –
Ні Хвильових...
ні Стусів...
ані Горських...
Багріє кров замучених борців
На лацканах
запроданців московських!

Калини кущ, калини кущ
Горить в Тараса на плечі,
Горить вогнем з високих круч.
Горить удень і уночі.

І щоб не згас ніколи той вогонь,
Не згас як цвіт високої зорі,
Кладу на серце я листок долонь
З куща вогню на Канівській горі.

Калини кущ, калини скорбний кущ
Не спопелів, не згас
в тяжкому герці.
Палає кущ вогнем з Чернечих круч,
Скипає гнів в Шевченковому серці!

Григорій Булах

Українець – капітан Американських авіяліній

Вже 13 років капітан Богдан Марцінів працює летуном в компанії American Airlines – одній із найбільших летунських компаній світу. Природні здібності Богдана, непересічне замилування до науки та чимала наполегливість і дисциплінованість дозволили йому здобути цю кар'єру.

Капітан Богдан Марцінів

Син Євгенії і Петра Марцінових, Богдан народився 16 листопада 1954 року в Ворені, Мишиґен. З огляду на здоров'я його матері родина Марцінових була змушена виїхати до Каліфорнії, до Бербанку, де Богдан й закінчив початкову і середню школу з відзначенням, після чого став студентом летунської школи – College Northrop University Inglewood, Cal., Northrop Aviation Institute. Від 1986 року наш молодий летун працював в компанії „Амерікен Ейрлайнс", спочатку як летун-інженер, а відтак як перший офіцер на літаках Супер-80, ч.727, 757 і 767 (міжнародні лінії – Европа, Америка). Від 1996 року Богдана Мерцініва піднесено до ранґи капітана американської лінії, а його спеціяльність – це Боїнґи 757 і 767. Богдан – абсольвент Школи українознавства, колишній пластун, батько двох доньок, Стефанки і Джекі, сумівок, які, до речі, студіюють музику та є великими ентузіястками українських народних танців.

Капітан Марцінів вдячний своїм батькам Євгенії і Петрові за те, що виховали його українцем, допомогли набути українознавчі знання, а зокрема навчили вільно говорити українською мовою. До речі, завдяки цим знанням його радо прийняла на працю компанія Американські повітряні лінії – він може спілкуватися з летунами українських ліній, репрезентувати компанію перед зовнішніми чинниками, де вимагається знання української мови. Всі ці успіхи сина глибоко тішать його батька-патріота, знаного українського громадського активіста. Капітан Марцінів є для нашої молоді прикладом, гідним наслідування.

В українській громаді є чимало ветеранів американського летунства. Ми горді, що маємо між нами летуна першої кляси – капітана Богдана Марцінів. Дай йому Боже багато щасливих полетів.

І.Г.

Останній бій повстанців

Від автора: Написав статтю про наших друзів, які відмовились іти н[illegible]захід; згинули в травні 1950 р. Ї[illegible]м'ятають як порядних „мельниківців", в більшості родом з с. Саманів, Млинівці, керівник „Якір" – зі Старого Почаєва.

Н[illegible]дній Україні, в Південній Волині[illegible]кинулось місто Крем'янець, [illegible]ане в Крем'янецьких горах. [illegible]ше згадка про місто іде від Іпа[illegible]ївського літопису 1226 року. Гори тягнуться від Бродів, Львівської області до Острога, Рівенської області. В цих горах і лісах перебувала не одна сотня вояків УПА. Неподалік, в с. Антонівцях, містився штаб УПА „Південь". Після чергового „освобождения" 1944 року люди продовжували жити своїм українським життям. Населення підтримувало вояків УПА – месників народу. Щоб дискредитувати їх в очах людей, почали діяти спецгрупи НКВД.

Неподалік міста Кременця, в урочищі „Маслятин", на невеличкому хуторці з чотирьох хат, мешкала родина Скакальських. Брати Петро, Степан та Василь жили дружно, мов одна сім'я. Хуторець вдало розмістивсь між горами, потопав весь у зелені. Сонце радо напувало його рослинність теплом, променями. Дбайливі господарі створили сади з усіх сортів яблунь, груш, черешень, слив, горіхів, смородини, малини. Під деревами притулилась пасіка.

В час визвольних змагань 1940-их років вояки УПА розмістили поблизу кілька бункерів-схронів. Не раз сюди приходив комендант табору „Крука" Лев Яськевич („Камінь"). Побутувала підозра, що Яськевич причетний до совєтської контррозвідки. Влітку 1945 року появилась записка: „Принесіть їжу на галявину біля хутора Діброва". Такого ще не було, щоб повстанці серед білого дня просили їжі. Писано незнайомою рукою, складено не так, як завжди. Усе ж мала Гафійка, взявши корзину з харчами, співаючи, попрямувала в поле в напрямку хутора Діброва. На вершині гори дужа рука вхопила кошика. „Кому несеш їжу?" Гафійка прощебетала: „Сестрі Ганці в поле". Лев Яськевич зупинив дівчину. На галявині з'явилось кілька військових. Гафійка, мов вітер, понеслась з гори додому. „Стій, стріляти будемо!" – чулось позаду, та вона не звертала уваги. Примчала до батька, швидко оповіла про подію. Не забарився і „Камінь": „Степане, ти підтримуєш УПА, носиш їм їжу". „Пане Яськевичу, – мовив Степан, – дитина несла їжу дочці в поле, протизаконного нічого не роблю. Скажіть мені чесно, з ваших рук впало неподалік три схрони?" Зробивши кілька кроків вбік, Лев мовив: „Ні, Степане, до них я не маю жодного відношення". Поплічники „Каменя" підходили до пасіки. Він скомандував: „Це випадковий збіг обставин. Ідемо далі". Всі подалися до лісу.

Син Степана, Петро пішов навчатись в Крем'янець на бухгалтера. В новому костюмі, хромових чоботах Петро мав вигляд січового стрільця, жаль, що не було шапки-„мазепинки". Зубрив „ази" науки, щоб не було соромно перед батьком, родиною. Закріплював свої знання при лямпі в хаті. Раптом хтось застукав у шибу. В хату вдерлись чотири вояки в українських одностроях, вишитих сорочках. Старший серед них промовив: „В хлопця гарний костюм, хай віддасть його для УПА". Петро, почувши це, закричав: „Нізащо!" Старший промовив: „Іване, візьми лопату і порозмовляй з ним в саду". Степан запримітив в одного з вояків під вишитою сорочкою військову білизну. В саду кремезний Іван заставив Петруся копати яму, примовляючи: „Або сам віддаси костюм і чоботи, або закопаємо їх разом з тобою". Мати благала здорованя. Гафійка взяла відерце і подалася до колодязя. Там були „Якір", „Журба", „Сокіл" і рій українських партизанів. Швидко мовив „Якір": „Залагодьте мирно справу. Знищити ми їх можемо, але накличемо біду на ваш хуторець". Набравши води, Гафійка побігла до хати. Через хвилину батько виніс в сад костюм і чоботи.

На навчання Петро прибув сумний. На розпити ровесників оповів про свою пригоду. Хлопці сказали: „Ходім разом в районне МГБ, напишеш заяву про пограбування". Подались до всемогутнього відомоства. Раптом шлях перетнув лейтенант, на якому були Петрів костюм і чоботи. Лейтенант промовив: „Якщо хочеш говорити, будеш там, де був учора. Лопату я знайду". Батько взяв зерно, фруктів, меду і поїхав на базар у Крем'янець. Купив матеріялу, повернувся додому. Радість була недовгою. Ввечері появились „повстанці", забрали покупку, не забули прихопити і порося. Яким же було здивування Петра, Степана, хутрян, коли наступного вечора „Якір" з повстанцями повернули все пограбоване власникам. Першим промовив „Якір": „Вас пограбували бандити з села Куликова. З ними ми провели „виховну роботу". Керівник цієї групи не признався, хто його сюди направив. На перший раз ми йому дали 25 шомполів, і попередили, що в разі повторення такого неподобства розстріляємо як московського прихвостня". Повстанці боронили населення до весни 1950 року, коли війська НКВД почали прочісувати ліс.

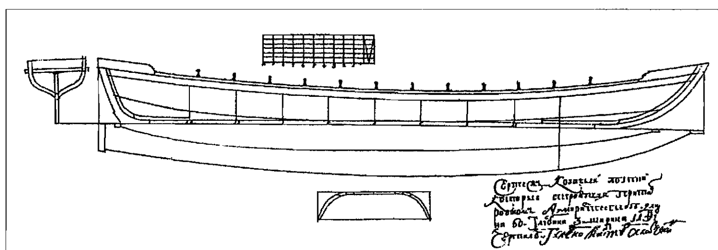
Доля повстанців склалась трагічно. МГБ і НКВД почали операцію з прочісування лісу в точно зазначених лісових кварталах. „Якір" – І.Т. Лесик, як крівник Почаївського підрайону ОУН, зрозумів неминучість трагедії. Вирішив розділити повстанців на невеличкі групи і прориватись всім разом в різні сторони. „Журбі", що знав найкраще терен, доручено польову сумку з документами. Прорив повстанці почали пішим порядком. Одній із груп вдалось відшукати фірманку і податись в бережецький ліс. Та групи МГБ-НКВД були готові до таких дій. „Якір" і „Сокіл", відходячи, майже досягли передмістя Почаєва і були вбиті. В Бережецькому лісі та на хуторі Вальчуки загинули „Забіяка", „Орлик", „Довбня", „Голуб", „Клен". „Журба", який мав польову сумку з документами, впав важко поранений в груди. Дістав документи, розгорнув усі. Розірвав на своєму тілі одежу, власною кров'ю почав заливати папери, тримаючи напоготові зброю. Позаду вже чути крики, лайку. Із останніх сил „Журба" піднявся, став на повний зріст, підняв пістолет до грудей і вистрілив. Енкаведисти підхопили документи, побігли до криниці в урочищі „Маслятин", але змити кров з паперів їм не вдалось.

Довгі роки нам доводилось мовчати. На схилі літ хочемо оповісти про епізоди нашого нелегкого життя.

В. Олійник,
м. Крем'янець

„Чайки" біля Хортиці

Осінь 1739 року. Кінець русько-турецької кампанії, яка продовжувалася майже чотири роки. На невеличкій ділянці Старого Дніпра, відокремленій з одного боку Хортицею, а з другого правим узбережжям, височів щогловий ліс. Практично вся Дніпровська гребна фльотилія Мініха зібрана саме тут, під прикриттям одного з найважливіших Хортицьких укріплень. Піднята до Хортиці фльота нараховувала 336 суден, з них 120 козацьких човнів.

Креслення запорізької чайки, що виконав галерний майстер Алтачанінов у 30-ті роки XVIII століття.

Слід нагадати, що козацькі загони під загальним керівництвом кошового отамана Івана Малишевича брали участь на всіх етапах війни. Їх кількість наближалась до 7-8 тисяч. Клясичним козацьким судном був дуб або лодія, або чайка. Конструкція корабля протягом віків змінювалась, але незмінними залишалися пропорції. Як перші традиційні слов'янські моноксили, тобто човниоднодрівки, так і останні військові кораблі XVIII сторіччя були вузькими, дуже довгими та швидкими.

Головним двигуном лодій були саме козаки. Частенько використовувались й вітрила. Напередодні війни вдосконалення козацького судна доручено галерному майстрові Андрієві Алатчанінову. Дуже освідчений, Алатчанінов використовує європейський досвід. Чайка отримує підвищену вузьку корму зі стаціонарним стерном та маленькою палубою, де на окремих тумбах встановлювалися дві гармати фальконетного типу. Гармати закріплювались на особливих кочетах і мали практично будь-який кут обстрілу – як в горизонтальній, так і у вертикальній проєкції. В будь-якому бою така артилерія була дуже зручною, а козаки взагалі цінили зручні речі.

Бойові дії на воді відразу довели корисність нових чайок. Найяскравішим доказом цього став штурм Очакова 2 липня 1737 року. Міцна турецька фортеця була атакована військом Мініха.

На старовинній гравюрі XVIII сторіччя видно, як козацькі лодії пройшли крізь турецьку ескадру та під вогнем противника досягли узбережжя. Саме конструкція суден, вдалі дії морських загонів та пороховий дим зробили свою справу.

Минуло 260 років. Вали та рови Хортицьких укріплень значно зменшилися, частина не збереглася зовсім. Тільки фортеця на маленькому острові Байда, головна опора Хортицької системи валів і ровів, й досі виглядає грізно. Земляні вали й нині сягають трьох метрів. До речі, саме на цьому місці була колись і відома фортеця Дмитра Вишневецького.

З року в рік археологи Національного заповідника „Хортиця" обстежують акваторію біля Хортиці, бо й досі зберігають ці води багато залишків колишніх подій. Кількість знахідок тільки періоду війни 1736-1739 років нараховує більш ніж декілька тисяч! Це і різні ядра та бомби, зброя, посуд, побутові речі. І все ж таки початок 1998 року видався дуже несподіваним. Обстежуючи вже знайомі місця біля Наумової балки, що на Хортиці, завідуючий відділом археології Валерій Нефедор раптом знаходить те, про що мріяв усе життя. У великому підводному яру, що виник недавно, на глибині близько дев'яти метрів... корабель! Він сягав у довжину близько 20 метрів. Кормова частина, що осіла на лівий борт, майже наполовину виступала з грунту. Стало зрозуміло, що пам'ятка розмита зовсім недавно – на корпусі жодної черепашки. На кормовій палубі якісь круглі плахи, поміцнені бугелями – гарматні опори, швидко зрозумів дослідник. У внутрішній частині – лави для веслярів та такелажні гачки. В 11 метрах від корми простежувався ніс, майже повністю укритий шаром наносів. Наступного дня у науковому відділі було встановлено, що за типом знайдене судно нагадує ті самі козацькі човни Андрія Алатчанінова, про які вже говорилося вище.

Чому так сталося, що пам'ятка залишилась саме тут, у Старому Дніпрі біля Хортиці? Справа в тому, що в кінці війни російсько-козацька армія опинилася в дуже складних обставинах. З півдня наближалася чорна смерть-чума, невистачало харчів, продовжувався мор серед коней. Вдалі події були практично скасовані Белградським мирним договором 1739 року. Росії та її підданим заборонялося мати фльоту на Чорному морі. Навіть торгівля дозволялась тільки на турецьких суднах.

У такому стані Дніпровську фльотилію було покинуто. Частина суден загинула біля Хортиці. Саме тому німці- меноніти, мешканці Хортиці у XIX сторіччі, частенько таки знаходили залишки грізної ескадри. „Тут (між Байдою та правим берегом Дніпра) якби став копати землю, то ще й тепер знайшов би старі судна. Там затоплені і царські, і запорожські" (Д.І. Яворницький „Остров Хортиця на реке Днепре", с. 18).Ось так сталося, що у 1998 році національне надбання знайшло нас саме. Можливо, Україна нарешті отримає свою „Вазу", частку своєї національної морської історії?

Післямова.

У березні 1999 року науковці Запоріжжя та інших міст України об'єдналися в Національний Комітет „Запорозька Чайка". Розроблюється проєкт заходів щодо врятування козацького човна. Вже у цьому році плянується його всебічне підводне дослідження, підняття та консервація.

Найбільших коштів потребують консерваційні роботи, які будуть продовжені протягом кількох наступних років. Організатори проєкту сподіваються на успіх, бо впевнені у підтримці з боку української громадськості.

Дмитро Кобалія,
старший науковий співробітник
Національного заповідника „Хортиця"

ЗВІДУСІЛЬ

Успішність боротьби з туберкульозою

Урядові чинники повідомили, що кількість нових випадків туберкульози у США в минулому році зменшилась на 7.5 відсотка. Центр контролі й запобігання хворобам підкреслив, що в 1998 році зареєстровано 18,361 випадок туберкульозних захворювань, у порівнянні з 19,851 у 1997 році. Це вже шостий з черги рік, що кількість захворювань поступово зменшується. Згадані установи вважають, що це завдяки існуючим програмам, які вишукують хворих на туберкульозу осіб і стежать, щоб вони пройшли повний цикл лікування.

Росія вийшла з космосу

70,000 разів облетіла довкола Землі російська космічна станція „Мір", і тепер прийнято рішення про її ліквідацію. Останні космонавти Віктор Афанасьєв, Сергєй Авдєєв і Жан-П'єр Гайґнер повернулися додому. Після 13 років лету станція має бути згоріти в атмосфері над Тихим океаном. Це станеться в лютому або березні наступного року. Таким чином Росія закінчила свою незалежну космічну програму.

Чотири мільйони за... доляр

Тільки одну хвилину і 45 секунд тривав авкціон в Нью-Йорку, на якому було продано срібний доляр 1804 року, який нумізмати називають „королем монет". Насправді ця монета викарбувана в 1834 році, але з матриці 1804 року. У 1935 році президент США Ендрю Джексон подарував її султанові Мускату (нинішній Оман). Загалом існує 15 таких монет.

Припинено спорудження муру в Чехії

Чеське телебачення повідомило, що державна влада припинила пляни спорудження шестифутового муру, метою котрого було відокремити циганські родини від інших мешканців міста Усті над Лабем. Місцева влада схвалила будівництво згаданої перегороди минулого року після того, як мешканці міста почали нарікати на галас і непривабливий вигляд мешканевих будинків, заселених циганськими родинами. Праця над збудуванням стіни мала розпочатися цими днями, але гостра критика зі сторони президента Вацлава Гавела, оборонців людських прав і урядів західніх держав припинили ці пляни.

Напій за 1.7 млн. евро

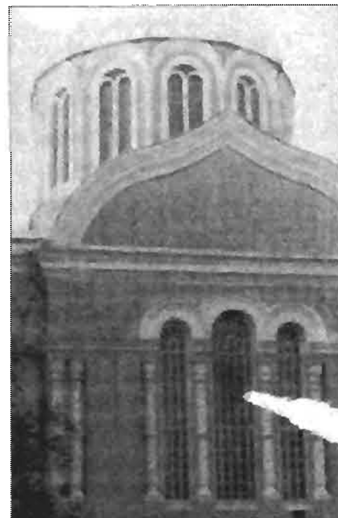
Пенсіонерка Мейсі Роджерс з Великої Британії щотижня видавала три фунти на льотерію і незмінно визначала ті самі цифри. Але одного разу вона пішла зробити чергову ставку з внуком, який попросив у неї 50 пенсів на сік.
Бабуся дала йому монету, а ставку зробила на одну менше. Наступного дня з'ясувалося, що на ставку, яку вона цього разу не зробила, випав виграш 1.7 млн. евро. 60-річну бабусю з серцевим приступом забрали до лікарні.

ЦЕРКВА 2000

А влада молиться на Москву

Загроза „хресного ходу", який Московський Патріярхат плянував нав'язати Україні, широко обговорювалась на сторінках „Свободи". Стривожила вона і національно-демократичну громадськість України, що засвідчує стаття нашого громадського кореспондента Олександра Вівчарика. Небезпека від цієї акції обговорювалась, як сказав Патріярх Філарет в інтерв'ю газеті „Вечірній Київ", „непублічно". „Зростаюче невдоволення і намір не пустити чужинців на нашу землю, – сказав Патріярх, – могло закінчитись загостренням стосунків між Україною і Росією, а Крим міг перетворитися на друге Косово. Зважаючи на це, митрополит Володимир дав вказівку не брати участі в „хресному ході". А оскільки по всьому світу вже було оголошено про „хресний хід", то Україна пішла на компроміс, дозволивши учасникам „хресного ходу" помолитися в Херсонесі. На цьому „хресний хід" по Україні завершився".

Добре, що так сталося цього разу. А як буде, коли московське духовенство заплянує наступну „прогулянку" в Україну?

Нова баня Свято-Покровського собору в Смілі.

Десять років тому на ознаменування 500-річчя Запорізької Січі в Смілі, на Козацькій могилі, було встановлено дубового хреста. Встановила його не влада, а патріотична громадськість. Влада, яка була саме налякана пробудженням національної свідомости народу, не противилась цьому і не забороняла акції. Сотні людей пройшли вулицями міста від пам'ятника Тарасові Шевченкові до могили. Хрест несли молоді козаки. На могилі відбувся мітинг, а потім, після Молебня, хрест освятив опальний тоді священик одного з сіл району. Наступного року дерев'яний хрест поміняли на кам'яний і його теж освятили.

13 жовтня 1996 року о. Олег Коваленко, священик щойно утвореної в Смілі громади Української Автокефальної Православної Церкви, настоятель храму Різдва св. Івана Хрестителя, звернувся до влади по дозвіл провести хресний хід від пам'ятника Шевченка до Козацької могили. Ті самі „батьки" міста, що правили в 1989 році, тепер оговтавшись й відчувши непохитність своєї влади, заборонили похід. Люди пішли до могили поодинці, або невеликими групами. Отець Олег таки відслужив Молебень у день свята Покрови Богородиці – захисниці козаків. За цей вчинок Смілянський міський суд 25 листопада 1996 року осудив його за статтею 185 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Влада кваліфікувала церковне Богослужіння як „несанкціоновані збори".

Цей випадок обурив громадськість Сміли. Але він – симтоматичний, бо яскраво демонструє, як змінюються настрої і характер місцевої влади, яка бере приклад з можновладців у Києві. „Все повертається „на круги своя" – вирішили „слуги народу" і поступово повернулися до звичних методів „впливу на маси". Тому й не дивно, що в Маріуполі натовп нацькованих владою фанатиків УПЦ Московського патріярхату побив Патріярха УПЦ Київського патріярхату Філарета, священиків цієї Церкви і мирян.

На жаль, влада в Україні й досі не українська і навіть не невтральна. Вона переважно складається з відвертих українофобів. У своєму несприйнятті всього українського вони використовують навіть Церкву. Комуністи-атеїсти раптом стали ревно „віруючими". Та моляться вони лише на Москву. Схиляючись все життя перед московськими хазяями, вони і в церкві схиляються тільки перед московськими попами. Тому такий небезпечний так званий „хресний хід", ініційований московським патріярхом Алексієм за гроші російського „Газпрому". Він має пройти тим же злощасним Маріуполем, Севастополем, Запоріжжям, Черкасами... і ще раз засвідчити холуйський принцип – Бог на небі, а на землі – Росія. Фанатики знову готують каміння і металеві прути...

З огляду на все це я вирішив поцікавитись думкою про „хресний хід" настоятеля Смілянського Свято-Покровського православного собору УПЦ Московського патріярхату Протоієрея Петра Дмитрука. Зазначу, що він є рідним братом Єпископа Черкаського і і Канівського цієї ж церкви Софронія. На моє здивування, о. Петро заявив, що нічого конкретного про „хресний хід" не знає і пообіцяв повідомити свою думку після розмови з Єпископом Софронієм. А через тиждень він сказав мені: „Ми не знаємо, що то за хресний хід. Офіційних повідомлень до нас не надходило. Але наша думка така, що ні під політичними, ні під релігійними прапорами ходів в Україні проводити зараз не треба. Атмосфера в суспільстві дуже напружена, конфесій і сект багато. До порозуміння такий хід не приведе, а тільки поглибить роз'єднання".

Мудро, чи не так? Я не знаю, чи так само думають інші священики Черкаської епархії УПЦ МП, але о. Петро викликав у мене повагу. Хоча він знав, що розмовляє з журналістом, але висловив те, що може і не сподобатися вищим церковним сановникам у Києві і Москві.

Отець Петро родом з Волині. Разом з братом він служить на Черкащині лише кілька років. Проте за цей час у Черкасах під керівництвом Єпископа Софронія зведено чи не найбільший в Україні катедральний Свято-Михайлівський собор.

У Смілі ж було перекрито баню собору. Цього року його оновлено зовні. Проповіді о. Петро читає українською мовою, вони зрозумілі і піднесені. Він не опускається до того, що дозволяв собі його попередник о. Вадим, який міг заявити в церкві, що тризуб – то сатанинські вила...

Петра Дмитрука, як і Єпископа Софронія, поважають у Смілі. Тому дуже шкода, що їхній духовний центр все-таки не у Києві, а у Москві. Бо тяжіють вони таки до Києва. Але таке роздвоєння неминуче веде до роздвоєння душі.

Отже, думку о. Петра щодо „хресного ходу" територією Росії, України і Білорусі ми знаємо. На жаль, більшість його пастви думки щодо очікуваного походу не має. Важке, безпросвітне життя і відсутність точної інформації призвели до того, що лише дехто з опитаних мною віруючих, які відвідують Свято-Покровський собор, були категорично проти ходу. Інші ніяково стенали плечима і мовчали. А це ж українці. Вони моляться у храмі, який стоїть на тому ж місці, на якому стояв храм, зведений їхніми пращурами-козаками ще у середині XVII ст. Новий храм почали зводити у 1895 році. У 1914 р. будівництво припинилося, а після більшовицького перевороту про його закінчення взагалі не могло бути й мови. Церква стояла пусткою, і лише в роки німецької влади 1943 році її добудували і відкрили. То чи не блюзнірство, коли сучасна, а насправді колишня прокомуністична влада, використовує церкву, до якої не має ніякого відношення, у своїх антиукраїнських цілях.

Влада, від якої залежить чи буде проведений похід, чи ляже на Україну чергова пляма ганьби, – мовчить. Схоже, що влада в Україні мовчазна і бездіяльна лише тоді, коли це їй вигідно.

Олександер Вівчарик,
м. Сміла

Народження автокефалії

У 1918 році міністер віровизнань України Олександер Лотоцький підписав Декларацію Української держави про автокефалію Української Православної Церкви. У ній говорилося: "Основна засада української державної влади полягає в тому, що в самостійній державі має бути й самостійна Церква. Цього однаково вимагають інтереси держави і Церкви. Ніякий уряд, що розуміє свої державні обов'язки, не може погодитись на те, щоб осередок церковної влади перебував в іншій државі". Цю декларацію міністер прочитав на церковному соборі в 1918 році. Собор представляв переважно ті кола, які й чути не хотіли про окрему церкву в Україні. Не хотів цього й тодішній митрополит Антоній Храповицький. Але під тиском обставин собор 1918 року уже визнав Українську Церкву з обмеженою автономією. Уряд України бачив, що діялося на соборі, тому 1 січня 1919 року видав закон, яким Українська Церква була проголошена автокефальною. Була утворена Всеукраїнська Церковна Рада, яка заявила про незалежність Української Церкви від Московського патріярхату. Московські єпископи почали виїздити в Росію.

Церковна Рада клопоталася перед екзархом московського патріярха про висвяту нових першосвящеників, але марно. Дістатися в цій справі до грузинського патріярха теж не пощастило. Тоді на першому Всеукраїнському Церковному Соборі в жовтні 1921 року, в Софії Київській, було вибрано двох перших єпископів за старохристиянським звичаєм рукопокладення усіх присутніх. Делеґатами Собору були

(Закінчення на стор. 22)

Українці у Венесуелі

Перші транспорти привезли українців із Німеччини і Австрії до Венесуелі у 1947 році. Приїхало понад 3400 осіб. Наші земляки оселилися тут ще за часів еспанського панування. У портовому місті Маракайбо вони заснували готель „Україна", який своєю зразковою обслугою приваблював моряків з цілого світу. В Маракайбо стоїть і досі багата вілля „Україна".

Перші повоєнні емігранти заснували ініціятивний комітет, який очолив д-р Лев Стаховський. У 1949 році відбулись перші загальні збори, на яких обрано управу – Іван Лазаренко (голова), Антін Король, д-р Лев Стаховський, Богдан Припхан, Володимир Коваль, Юрій Мельник, Микола Лисогір. Почесні члени – Павло Хрущ і о. Петро Ковальчук. У Контрольній комісії працювали Венедикт Васюк, проф. Петро Макаренко, інж. Іларіон Ольховий. Громадський суд – адв. Проців, Василь Починок, Роман Кошарич, Борис Ілліч. Організація нараховувала понад 200 членів. При Українській громаді засновано Українське жіноче об'єднання, садочок, суботню школу, Товариства інженерів і Українських ветеранів, хор, танцювальний і драматичний гуртки, спортивне товариство „Чорноморці". У столиці Каракасі дві вулиці названо „Україна". Першими мешканцями на вулиці „Україна" була родина Панчишиних. На цій вулиці збудовано український Народний Дім, українську православну церкву (тепер собор). Українці Венесуелі подавали допомогу скитальцям у Німеччині, родинам, які оселились серед пралісів, де жили у важких кліматичних умовах.

Серед новоприбулих були фахівці із вищою освітою, а також ремісники, селяни і робітники. Українці відчули велику потребу українського організованого життя. Найбільш організованим товариством була читальня „Просвіти", де гуртувалася інтеліґенція, мистці і робітники. Тут було організовано чоловічий хор, танцювальний гурток, поширювалась культура української пісні і танцю. Було поставлено опери „Запорожець за Дунаєм" і „Наталка-Полтавка", багато театральних вистав. Українське радіо подавало венесуельцям інформацію про незгасиму любов українського народу до волі, до національної свободи, оповідало про героїчну боротьбу УПА за вільну Україну.

Велику увагу приділяли вихованню молоді, організованої у Спілку Української Молоді (СУМ) і Пласт. Йшла розбудова релігійного життя української громади. Першими парохами у Венесуелі були о. Павло Хрущ з УГКЦеркви і о. Петро Ковальчук з УПЦеркви. Пасторами баптистів та п'ятдесятників були Оленчук і Кривенко.

У 1948 році уся венесуельська преса писала про те, як український моряк переплив широку ріку Оріноко. Ніхто від створення світу не перепливав цієї ріки. Інший українець Михайло одружився із вродливою індіянкою, жив в джунґлях і вчив індіян української мови. Його дружина була дочкою вождя одного із індіянських племен і після смерти її батька Михайло став вождем цього племені.

Серед визначних діячів української громади були Йосиф Павлишин, провідний член ОУН, голова СУМ в таборі Австрії і Венесуелі, Кароль Сапуцький – член управи Товариства „Чорноморці", Юрій Грицик – голова Українського Союзу Ветеранів (УГВ) і голова Комітету за визволення України, Василь Панейко – редактор журналу „Молода Україна", державний секретар закордонних справ ЗУНР, згодом член делеґації на мирну конференцію в Парижі. Інж. Антін Король запроєктував і збудував багато летовищ в цій країні.

Д-р Володимир Декун був головним лікарем великого шпиталю, дійсним членом Академії, доктором одонтології і професором, нагородженим срібною і два рази золотою медалями університету. Проф. Петро Макаренко – нащадок козацької старшини, керівник Українського радіо, голова Осередку вивчення культури Венесуелі і України. Бібліотекар Євстахій Панчишин, іконописець Іван Дикий, професор з електроніки Володимир Коваль і Галина Коваль-Мазепа – талановита малярка, відома в венесуельських, американських та европейських колах. Галину Мазепу було проголошено видатною жінкою Венесуелі. На прохання президента Венесуелі, Кальдери його Різдвяні привітання були надруковані з репродукцією твору Галини Мазепи „Мати Божа біля венесуельських дітей". Хемік Михайло Сердюк брав участь у Конґресі хеміків Латино-Американських держав у Венесуелі, де був відзначений Срібним шитом і одержав докторат. Венедикт Васюк проєктував у Каракасі модерні парки, за що був відзначений державною премією.Мирон Дмитрійчук працював фотографом венесуельського щоденника „Універсал", робив знімки ріки Оріноко, досягнув найвищої вершини гір Андес. Ольга Хоткевич-Тищенко, дочка Гната Хоткевича, який започаткував новий період кобзарського мистецтва, походила із роду славних гетьманів Хоткевичів. Андрій Мандзій працював майстром столярних робіт, мав кілька виставок з доброю оцінкою його малярської творчости, створив погруддя відомого лікаря Ріскеса, вміщене в центрі шпиталю.

Під час посвячення шпиталю президент Венесуельської держави Ромульо Бетенкурт з дружиною склали ґратуляції А. Мандзієві.

Неабияку славу розписом католицьких соборів надбав маляр Іван Бельський, який в одному католицькому соборі розмістив наш Тризуб. Олександер Дейнека – старшина УПА, голова читальні „Просвіти", співав у хорі. Декан о. Павло Хрущ у Кракові вінчав провідника ОУН Степана Бандеру, у 1941 році благословив Український леґіон під командою Романа Шухевича, який вирушив в Україну на боротьбу з більшовиками. Отець Петро Ковальчук став першою жертвою комуністичної аґентури, коли помер від отрути.

Ці та інші українці Венесуелі не стояли осторонь суспільно-громадського життя, завжди співпрацювали з громадою, раділи її успіхам, турбувалися невдачами. Завдяки їм ми відзначаємо 50-річчя Комітету української громади Венесуелі, який тепер очолює Іван Хомняк.

Осип Панчишин

1953 р. Каракас. Хор української громади.

ЗВІДУСІЛЬ

Заочно судитимуть нацистського воєнного злочинця

Після 12-річного слідства, французький суддя минулого тижня вирішив заочно судити Альоїса Бруннера, нацистського воєнного злочинця, котрого бачили останній раз у 1992 році. Суд розглядатиме ролю, котру відіграв цей ґестапівський старшина, колишній головний помічник Адольфа Айхмана, у вивезенні понад 250 жидівських дітей з Франції до нацистських таборів смерти. Крім того, його звинувачують у причетності до вивозу понад 80,000 жидів з Австрії, Греції, Словаччини та Франції до нацистських концентраційних таборів. Останньо він проживав у Сирії.

Символічна візита

Минулого місяця німецький уряд переніс столицю країни до Берліну. Першим закордонним відвідувачем столиці буде ізраїльський прем'єр-міністер Єгуд Барак. Канцлер Ґергард Шродер, промовляючи з нагоди 60-річчя початку Другої світової війни підкреслив, що ці відвідини мають важливе символічне значення, коли взяти до уваги „велику історичну відповідальність Берліну".

Світле туристичне майбутнє

Світова туристична організація заявила в Гонґ-Конґу , що у недалекому майбутньому Китай стане головною силою міжнародного туризму. Згадана організація з осідком у Мадриді, передбачає, що з покращанням життєвого рівня приблизно 100 млн. китайців до 2020 року зможуть дозволити собі на закордонні поїздки. Це дозволить китайцям зайняти четверте місце в кількості подорожуючих після німців, японців і американців. Крім того, Китай дуже швидко перевищить Францію у її претенсіях на найпривабливішу країну для світового туризму.

Найстарший сенатор приходить до здоров'я

Кілька днів тому сенатора Строма Термонда звільнено з лікарні, після успішної операції побільшеної простати. Сенаторові-республіканцеві з Південної Каролайни С. Термондові тепер 96 років і він є найстаршим в американському Сенаті. З військового медичного центру ім. Во лтера Ріда, де він відбув згадану операцію, домів його супроводжували дружина Ненсі та дочка Джулі.

621-ий щасливець

У Туреччині після землетрусу врятовано з-під руїн 621 особу. Число знайдених жертв становить 13,472. Останнім був врятований трирічний хлопчик, якого знайшли на сьомий день після катастрофи.

Пес тисячоліття

Пес породи лабрадор, який вміє купувати в крамниці, отримувати гроші, шукати речі в шухлядах, виконувати інші дії, визнаний у Великій Британії псом тисячоліття. Білий лабрадор Ендал „працює" у ветерана війни в Перській затоці Алана Партона.

Держава повинна захистити скривджених

Товариство „Щит Батьківщини" намагається надавати людям в Україні допомогу, зокрема у вдосконаленні законодавства.

Тематика нашої діяльности – це оборона прав людини, галузь життєво важлива в Україні. Хоча у Верховній Раді різних скликань існують комісії з прав людини, а з 1998 року впроваджено посаду уповноваженого з прав людини, але ніколи ці люди не розглядали питання про нове законодавство з цієї проблеми.

Це й не дивно, тому що ми не встигли розібратись з репресіями тоталітаризму 1917–1991 років, а ті ж самі керівники розгорнули нову хвилю репресій. На жаль, в умовах відсутности свободи преси ми не маємо можливости ознайомити громадськість із творчістю, наробками людей, які бачать Україну інакше, ніж „товариші" з Банкової вулиці.

Протягом ряду років ми подавали на розгляд ВР України доповнення до закону „Про реабілітацію...", але його ніколи не розглядали. Можливо, українській громаді в США буде цікаво ознайомитися з цим проєктом.

В квітні 1991 року Верховна Рада України прийняла Закон України „Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні", який протягом останніх років вже мав деякі конструктивні доповнення, схвально зустрінуті членами нашого товариства. Але цей закон має певні недоліки, що проявляється під час його застосування в умовах сьогодення. Виходячи із міркувань дотримання норм соціяльної справедливости і верховенства права, товариство „Щит Батьківщини" пропонує доповнити закон „Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні" 1991 року такими статтями:

1. Вважати жертвами політичних репресій, які підлягають реабілітації з усіми належними компенсаціями і пільгами:

– осіб, яких за політичними мотивами без суду було поміщено до психіятричних лікарень, і взагалі осіб, які зазнали репресій медичним шляхом;

– політичних еміґрантів 20–80-их років, які через тоталітарний режим вратили Батьківщину і все, що було з нею пов'язано – родичів, роботу, майно тощо;

– осіб, яких за політичними мотивами було звільнено з роботи, з армії, виключено з навчального закладу, і які довгий час не мали можливості працювати і вчитись за фахом;

– осіб, які в лавах Радянської армії брали участь в аґресивних акціях СССР (Корея, Угорщина, Афганістан тощо), внаслідок чого отримали каліцтво чи загинули;

– осіб, яких було засуджено за „побутовими" та „кримінальними" статтями, коли справи були сфабриковані радянськими каральними органами (при наявності документів в архівах чи переконливих свідчень);

– осіб, яких було засуджено за релігійними статтями, якщо це не було пов'язано з актами насильства, розтління, розкрадання з їх боку;

– осіб, яких було покалічено, чи знищено під час масових репресій загонами ВЧК–ОГПУ-НКВД–МГБ;

– дітей репресованих, які в малолітстві зазнали знущань з боку комуністичного режиму внаслідок засудження чи переслідування батьків, а в дорослому віці мали певні обмеження у навчанні, в кар'єрі тощо;

– осіб, які зазнали принижень і утисків за національними чи расовими мотивами.

2. Встановити для осіб, які піддавались репресіям, такі пільги і компенсації:

– репресованим особам та їхнім сім'ям повертається реквізоване під час арешту чи депортації майно і нерухомість, незалежно від того, у чиїй власності воно перебуває сьогодні;

– власникам відібраних підприємств повертається їхнє майно повністю чи надається право на отримання половини акцій цього підприємства;

– власникам земельних ділянок повертається їхня земля, реманент, худоба за актом на час „розкуркулення";

– сім'ям загиблих в ув'язненні чи через отримані внаслідок репресій хвороби виплачується компенсація у розмірі 1 млн. долярів США (чи еквівалент у національній валюті);

– репресованим особам виплачується компенсація за кожний рік ув'язнення чи іншої форми репресій із розрахунку трьох середніх річних складів на день звільнення, чи припинення переслідування;

– репресовані особи, яких було депортовано за межі України, а також ті, котрі змушені були еміґрувати з Батьківщини внаслідок репресій, користуються правом подвійного громадянства. На цих осіб розповсюджується право 50-відсоткової оплати квитка для відвідання України і безкоштовного проїзду з метою репатріяції з будь-якої країни світу.

Репресовані особи користуються правом:

– безкоштовного медичного обслуговування в медичних закладах всіх типів (включаючи і приватні);

– безкоштовного юридичного обслуговування;

– першочергового отримання житла за їхнім вибором (державне, кооперативне, приватне) та надання довготривалого кредиту без відсотків на його придбання і облаштування.

Діти репресованих користуються правом безкоштовного навчання в навчальних закладах всіх рівнів. Держава зобов'язується постійно надавати гуманітарну та інші види допомоги репресованим, бере на утримання об'єднання колишніх політв'язнів. Підприємства, створені при товариствах репресованих, не обкладаються податками і працюють на пільгових умовах. Політичні еміґранти користуються правом брати участь у виборах і бути обраними до органів влади, судів, споживчих товариств, кредитових спілок.

3. З метою дотримання норм гуманізму і законности передбачити міру відповідальности для осіб, які були натхненниками і активними виконавцями репресій.

4. Ретельно перевіряти кандидатури працівників органів прокуратури і державної безпеки, які допускаються до роботи в комісіях по реабілітації жертв політичних репресій, з метою недопущення фактів перекручення інформації, окозамилювання, помсти, ліквідації свідків тощо. В комісіях з реабілітації не менше половини їх складу повинні становити особи з числа репресованих.

5. Виходячи із того, що Українська держава перебуває в стані глибокої економічної кризи, а також того, що терор поширювався на всю територію СССР і спрямовувався з Москви, створити Міждержавний фонд компенсацій жертвам політичних репресій в СССР.

6. Виходячи з того, що антидержавні, антидемократичні кола в Україні намагаються розмежувати громадян за партійною, мовною, релігійною ознаками, постановити:

– ветерани УПА, Червоної армії, інших збройних формувань, які боролись проти фашизму, користуються рівними правами і повагою в Україні, як учасники бойових дій;

– особи, яких за політичними мотивами було звільнено з роботи, армії, виключено із навчального закладу тощо, поновлюються на своїх місцях з правом пільгового просування по службі, прискореного завершення навчання;

– наукові проєкти, статті, дисертації, які було заборонено з політичних міркувань, користуються правом першочергової реалізації;

– громадяни, які перешкоджають виконанню положень ст. 6, притягаються до кримінальної відповідальности згідно з чинним законодавством.

7. З метою відновлення історичної правди, виховання громадян України в дусі патріотизму, самоповаги увічнити пам'ять славних героїв-борців за честь народу, починаючи від 1917 року, на всій території держави;

– зняти і знищити всі пам'ятники комуністичним провідникам, які від 1917 року чинили злочини проти людства на теренах України.

А. Чорнуха,
голова Київського
крайового товариства
політичних в'язнів і репресованих
Київ-154, вул. Ентузіястів, 11/1, к. 133.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

НОВІ ВИДАННЯ

Перше в Україні дослідження про еміграцію

Книгу „Українська еміграція: від минувшини до сьогодення", видало ц. р. тернопільське видавництво „Чарівниця" як навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Це – перше в Україні систематизоване наукове дослідження історії української діяспори, яке ґрунтується на численних джерелах і розглядає проблему у світовому контексті.

Група науковців катедри українознавства Тернопільської академії народного господарства під керівництвом проф. Богдана Лановика зробила спробу дати узагальнюючий образ української еміграції від її зародження до наших днів. На конкретних прикладах висвітлено маловідомі сторінки з історії України на початку нашої ери, коли почалося велике переселення народів. Автори стверджують, що звідси слов'яни розселилися на Балкани, в басейн Ельби та Одри.

Багато уваги приділяється переміщенню української людности у княжі часи, яке посилилось через численні військові походи, торгівлю, навчання у країнах Заходу, колонізацію межиріччя Волги і Оки, куди з України прийшло християнство, в Дністровсько-Дунайське межиріччя, Приазов'я, на Таманський півострів.

Автори книги намагаються розібратися у складному процесі наростання української еміграції у XVII–XVIII ст., коли внаслідок козацьких походів і масових втеч селян збільшується відтік українців до Молдавії та Білорусі, продовжується масове полонення до Криму і Туреччини. Розповідь про трагічну долю бранців у неволі, яка базується на основі спогадів, інших матеріялів зарубіжних очевидців, належить до найтрагічніших сторінок нашої історії.

Після скасування кріпацтва еміграція була спрямована до Азії через аграрне переселення. Українські селяни освоювали Сибір, Казахстан, Середню Азію і Далекий Схід. Тут зформувалися найбільші реґіони компактного проживання українців – Малиновий Клин, Сірий Клин і Зелений Клин.

Досить детально розповідається у посібнику про масову еміграцію українців до Західної Европи, США і Канади. Розділи книги „Міжвоєнна еміграція (1917–1939)" і „Переміщення українців у роки Другої світової війни та в повоєнний період" присвячені „другій" та „третій" хвилям української еміграції на Захід, характерною рисою яких були в основному політичні мотиви.

Книга подає великий фактичний матеріял, ставить чимало питань щодо налагодження зв'язків світового українства в умовах самостійної України. Одним із важливих напрямів зовнішньої політики України і надалі має бути забезпечення умов, за яких українським етнічним групам у зарубіжжі, особливо в країнах СНД, ґарантувалися б права людини, зокрема право на збереження національної самобутности.

Посібник, на жаль, не позбавлений вад. В ньому недостатньо висвітлено життя східньої діяспори, трапляються окремі неточності. Але, без сумніву, книга, видана на доброму поліграфічному рівні, ілюстрована десятками світлин, стане корисною для студентів вищих закладів освіти, учнів загальноосвітніх шкіл, широкого читацького загалу як в Україні, так і далеко за її межами.

Придбати її можна через доцента Романа Матейка: м. Тернопіль, бульвар Данила Галицького, 5, кв. 112. Книжка коштує 10 ам. долярів.

Петро Бубній,
головний редактор
Тернопільської державної
телерадіокомпанії,
член Спілки журналістів України.

Він мав що згадати...

Олекса Горбач: „Шлях зі Сходу на Захід" – спогади, накладом Інституту Українознавства ім. І. Крип'якевича Національної Академії Наук України, Львів, 1998 р. 371 стор, картонна обкладинка.

Автор народився 5 лютого 1918 року в селі Романові, Перемишлянського повіту, на Львівщині, в селянській сім'ї. Після закінчення народної школи в рідному селі вступив до філії Академічної гімназії у Львові, яку блискуче закінчив у 1936 році. Відтак він – студент філологічного факультету Львівського університету. Весною 1939 року брав участь як делеґат Українського Союзу Студентів та член Управи Союзу українських студентських організацій Польщі (СУСОП) в VI конґресі СУСОП, звідкіля 23 березня потрапив з усіми „конґресівцями" до тюрми в Бриґідках. Виходить на волю по упадку Польщі у вересні 1939 року. У 1940 році складає державний іспит і стає „ляборантом" при університетській катедрі славістики проф. Василя Сімовича. У жовтні його забирають до Червоної Армії, служить у ній до вересня 1941 року, але з вибухом війни в червні того року його як „неблагонадьожного" посилають у „робочий батальон" в Сибіру. Звідти втікає, з пригодами пробивається до лінії фронту під Харковом і потрапляє у німецький полон. І знову – щаслива втеча і повернення в грудні 1941 року, до рідного Романова. Все це автор жваво описує у двох розділах спогадів „Зі Львова в Червону Армію", „В німецькому полоні в Чугуєві й Харкові".

Розділи „З хроніки одного галицького села", „Хроніка села Романова" колись уже друкувалися в торонтському „Гомоні України". Спомин „Доповнення до хроніки села Романова" друкується вперше. Село Романів належало до найсвідоміших у повіті. Більшість господарів були вояками УГА. Ще з австрійських часів у селі діяли засновані священиками „Братство тверезости" та читальня „Просвіти", драматичний гурток, оркестра, кооперативне товариство „Відродження". За „перших совєтів" багато свідомих родин було вивезено у Сибір. Арешти і вивезення у Сибір тривали аж до початку 1960-их років, автор подає прізвища численних людей і родин та описує їхню трагічну долю. Розділ „З післявоєнної Голгофи Бібреччини" – це розповідь про звірства КҐБ та визвольну війну, яку вела УПА.

Дуже цікавий мовно-етнографічний матеріял подано у розділі „Фольклор села Романова", в якому автор описує селянську одежу, різдв'яні, великодні й весільні звичаї й вірування, леґенди, приказки, і все це місцевою говіркою. Вкінці наводить багато народних пісень.

Наступний розіл присвячений філії Академічної гімназії у Львові 30-их років. Всі вищі кляси були майже повністю опановані підпіллям, що з нього вийшли такі відомі бойовики ОУН, як Микола Лемик, Мицик, Нидза, Маївський, Копач, Василь Охримович („Ґанді") Іванчук й інші. Всі професори були старшинами УГА і українськими патріотами. З особливим теплом автор згадує україністів Біленького і Панейка, германістів Турчина й Лушпинського, клясичних філологів Мечника й Шашкевича, природознавця Мельника й фізика Сітницького.

У 1942–43 роках, під час німецької окупації, автор викладає українську мову в Малій Духовній Семінарії у Львові. В червні 1943 року вступає до Дивізії „Галичина", де після першого вишколу дістає призначення до артилерійської школи у Бенешові в Чехії. Саме ця обставина не дозволила йому взяти участи у бою під Бродами. Після поранення на фронті під Фельдбахом в Стирії у квітні 1945 року потрапляє до американського полону, що його описує в розділі під цією назвою.

Автор згадує, як, відступаючи з фронту 8 травня 1945 року частини дивізії пробивалися на південний захід Австрії, щоб потрапити до англійського полону в Шпіталлі, а згодом до Італії. Вони відірвались від головних сил і прийшли на північ разом з українофобними німцями з дивізійних штабів – до американського полону в Рештаті. Командування цих частин перейняв полковник Баєрсдорф, колишній поліцист, а від 1944 року – новоспечений командир артилерійського полку. В полоні виявив себе як гітлерівський „іберменш" і ненависник українців. Американці не цікавились внутрішньою організацією полонених, харчування проходило через штаби, що їх обсадили німці. Полонені були замкнені в альпійській долині над річкою Ваґрайн, харчувались хіба кваском і молодою кропивою, тим часом німецькі „камеради" мали муку, консерви й інші ласощі. Особливо нетерплячі були мобілізовані весною 1945 року до запасного полку колишні робітники з Райху. Нарікали на старшин, що не пускають їх на волю, хоч війна скінчилася. Також немало німців трималося українців в надії, що американці будуть їх між українцями краще трактувати. З долини Ваґрайну переселено табір до Вайльгайму. Там відкрили наші голодні вояки на сусідніх рейках вагон з консервами і дехто в темряві „позичив" з нього кілька бляшанок. Це помітили німецькі „іберменші" і потрактували цю справу як грабунок, домагаючись від американців відділити їх від „українських бандитів". Полковник Баєрсдорф в гострій промові вилаяв українців та передав команду над ними сотникові В. Козакові, а референтами зв'язку стали сотник М. Малецький і пор. Л. Ортинський. З Вальгайму перевезено табір незабаром до Бад-Айблінґу, а звідти, після „відвошивлення", до Ауербаху, де полоненим довелося перебувати цілий рік. В цьому великому таборі сиділи есесівські вояки різних національностей: естонці, латиші, голляндці, норвежці,

Олекса Горбач

флямандці, німці з України і з румунської й мадярської армії, солдати РОА і донські козаки. Тут дістали офіційний дозвіл відіслати картку додому із стандартним написом по-англійськи: „Переможна армія шукає своїх рідних. Я був (не був) ранений". Тут українці тісніше організувалися. Створили хор під диригентурою чотаря Юрія Гнатюка, партитури пісень йому довелося відтворювати з пам'яті. Пропаґандивну діяльність розгорнули наші старшини переважно серед балтійців, виступаючи перед ними з доповідями про Україну, балтійці ж розповідали про їхні батьківщини, настанова всіх полонених була виразно протикомуністична, росіяни в загальному ставилися до нас неприхильно, а то й відверто шовіністично. Симпатизували нам голляндці. Німці „потішали", що мовляв, в Німеччині ніхто не може залишитися, бо тут немає місця для німців. Американці звинувачували в колябораціїї. Військові місії – польська, лондонська і варшавська, та совєтська – приїздили до табору і забирали на „родіну" тих, що признавались до совєтського громадянства. На Різдво прийшли у табори ДП харчові пакети від Української Медично-Харитативної Служби. Частину пакетів розхопили німці з України, т. зв. „чорні ескари", що служили вартовими в концентраційних таборах, а до українців почали признаватися різні дядьки з Бесарабії й Румунії, що досі приховували свою національність. Голод докучав, люди нерідко мліли, а втеча була неможлива, бо на вежах стояли вартові з кулеметами. Вночі ловила втікачів німецька жандармерія. Крім хору, діяли в таборі курси англійської мови. Душпастирював у нас о. Богдан Левицький, але при першій нагоді втік з табору, залишивши своїх вірних.

У травні 1946 року перенесено табір до Реґензбурґу й тут було звільнено балтійців. У вересні полонених перевели до Дармштадту. Після інспекції американської сенатської комісії звільнено стрільців і підстаршин, а старшин перевезено до Людвіґзбурґу й 11 січня 1947 року вручено їм посвідки про звільнення.

Розділ „Перед поверненням" – це інтерв'ю автора з Володимиром Косиком для журналу „Сучасність". Автор розповідає про свої молоді роки, про те, в який

(Закінчення на стор. 18)

Він мав що згадати...

(Продовження зі стор. 17)

спосіб формувалися його політичні переконання, а також про життя і працю після полону. Він залишився у Мюнхені. Жив у студентському гуртожитку, став секретарем Союзу Українських Студентів. У 1948 році захистив в УВУ докторську дисертацію, того ж року одружився з Анною-Галею Луцяк, сьогодні відомою україністкою-перекладачкою, й став викладати латину й українську мову в гімназії в Ляймі біля Мюнхену, одночасно працював секретарем філософського факультету УВУ. Від 1948–51 року був науковим секретарем Головної Управи НТШ. 1951 році захистив в УВУ габілітаційну дисертацію про „Арго-говірку на Україні" й одночасно став доцентом УВУ. Від 1951 до 1956 року викладав польську й українську мову в університеті в Ґеттінгені, а після цього – Марбурзі.

У 1958–65 роках викладав польську мову та інші славістичні дисципліни в університеті у Франкфурті над Майном, 1962 року обраний дійсним членом европейського відділу Наукового Товариства ім. Шевченка. У дальші роки – надзвичайний професор слов'янської філології Українського Католицького Університету в Римі, звичайний професор слов'янської філології у Франкфурті над Майном і в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, завідувач катедри славістики і одночасно співкерівник Слов'янського семінару у Франкфуртському університеті, декан відділу східніх і позаевропейських мов і культур університету у Франкфурті. Був нагороджений польським орденом Лицарського хреста за заслуги у розвитку польсько-німецьких контактів.

У 1993 році перший раз після 50-річної відсутности приїхав в Україну, був учасником II Міжнародного конгресу україністів у Львові, а в 1997 році нагороджений медаллю Президента України.

Помер 23 травня 1997 року у Берфурті (Райхельсгайм).

Книжку можна замовляти у:
Verlag „Dniprowa Chwyla" – Postfach 260110, D.–80058 Munchen.

Богдан Шарко

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗСА

ВИСЛОВЛЮЄ ЩИРУ ПОДЯКУ ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ.

Нижче наведений список доброчинців включає тих, хто між 15 червня 1998 р. та 15 серпня 1999 р. склав пожертви на нев'янучий вінок для утривалення пам'яті рідних та друзів, хто виплатив членські вкладки, хто склав пожертви на потреби та фонди УВАН.

НА НЕВ'ЯНУЧИЙ ВІНОК В ПАМ'ЯТЬ СВОЇХ РІДНИХ ТА ДРУЗІВ зложили:

350.00	у світлу пам'ять Дмитра Горбая –	дружина Марія Горбай;
100.00	у світлу пам'ять Гаврила Гордієнка –	дружина Неоніла Гордієнко;
100.00	у світлу пам'ять Якова Гурського –	дружина Валентина Гурська;
та 50.00		брат Петро та Ольга Гурські;
200.00	у світлу пам'ять Любомири Коцур –	чоловік Ігор Коцур
100.00	у світлу пам'ять Раїси Костюк та	
100.00	у світлу пам'ять Івана Кошелівця –	Марія та Петро Одарченки;
30.00	у світлу пам'ять Анни Маркевич –	Меланія Банах;
та 50.00		Алла та Юрій Черні;
100.00	у світлу пам'ять Зіни Мацик –	дочка Оксана Баб'юк;
25.00	у світлу пам'ять Мирослава Мичковського –	дружина Анна Мичковська;
200.00	у світлу пам'ять Валі Підстригач –	брат Леонід Підстригач;
30.00	у світлу пам'ять Леоніда Садовського –	Валентина Кузьмич;
50.00	у світлу пам'ять Ярослави Сидорак –	Зіна та Микола Миськови;
100.00	у світлу пам'ять Остапа Тарнавського –	дружина Марта Тарнавська.

ПО ЗАПОВІТАХ:

100,000.00	світлої пам'яти Миколи Дзюби;
1,000.00	світлої пам'яти Михайла Пирського.

ВІД ДОБРОЧИНЦІВ:

25,000.00	Ніни Синявської. На видавничі цілі;
25,000.00	Анонім, на ремонт будинку УВАН;
1,000.00	Кредитівка в Чикаго;
750.00	Телевізійна програма "Law and Order";
600.00	Дан Омек;
по 500.00	Лариса Лавріненко, Ірена та Ярослав Моцюки, Православна Кредитівка в Нью-Йорку, Юрій Трухлий, Євген Устянич;
475.00	Ада Кулик;
350.00	Мар'ян Коць;
по 250.00	Ярослав Бігун, Орися та Богдан Гермаки, Марія Дупляк (Комп'ютопринт), Ольга Кекиш, Кредитівка в Рочестері, Валентина Лімонченко;
по 200.00	Урсула та Остап Балабани, Василь Зарічний, Наталя Зітцельсбергер, Ніна та Роман Ільницькі, Нона та Іван Карки, Кридетівка СУМА в Йонкерсі, Олександра Олійник, Євген Паранюк, Люба та Мирослав Прокопи, Софія та Юрій Темницькі;
190.00	Українська Громада в Лорейн (Огайо), зібрав Стефан Ганчарик;
по 150.00	Ольга та Василь Балабани, Віталій Богданів, Ігор Витковицький, Ріта Дам'яновська, Мирослав Мельник, Марія та Іван Фізери, Алла та Юрій Черні;
140.00	Богдан Чайківський;
по 130.00	Надія Дюк, Владика Всеволод (Майданський), о. Олег Кравченко, Юрій Криволап, Юрій Луцький, Михайло Палій, Франк Сисин, Михайло Яримович;
120.00	Мирослав Лабунька;
110.00	Олекса Мальченко;
115.00	Володимир Карпинич;
по 100.00	Петро Балей, Оксана та Олександер Воронини, Оксана та Микола Ґеруси, Тамара та Едвард Гомери, Ася Гумецька, Ніна Ґоґін, Адріян Долинський, Любов та Борис Жури, Мар'янна Задояна, Ірена Кіпа-Дейгл, Настаця та Іван Коропецькі, Таїсія та Михайло Корчинські, Галина Кураєва, Алла та Ярослав Лешки, Лариса та Володимир Лисняки, Стефан Максим'юк, Михайло Міщенко, Кім та Роман Номичі, Олена та Василь Омельченки, Марія та Петро Одаринки, Андрій Прадищук, Валентина Преско, Анна Процик, Лідія та Роман Процики, Олена Процюк, Галина Рябокінь, Віра Скоп, Ігор Скоробогатько, Оксана Соловей, Наталя Столярська, Марта Тарнавська, Софія та Ілля Ткачуки, Святослав Трофименко, Юрій Фаріон, Марія та Стефан Хемичі, Ірина Шведе, Ігор Шевченко, Марта Ярош;
по 90.00	Ігор Каменецький, Ярослав Пеленський, Валер'ян Ревуцький, Микола Францужченко;
по 85.00	Любомир Винар, Ервін Радецький;
80.00	Світляна та Іллярій Човгани;
по 75.00	Ольга та Петро Матули, Леонель Маркс;
по 70.00	Марія Дубровська, Оксана Колесніченко;
по 65.00	Наталя та Іван Даниленки, Діма Комілевська, Марія та Олекса Коновали;
60.00	Павлина Данчук;
по 50.00	Джін та Віктор Андре, Тетяна та Омелян Антоновичі, Омелян Бей, Михайло Біда, Володимир Біляїв, Ярослав Білінський, Олена Булгак, Софія Вовк, Катерина та Володимир Воловодюки, Роман Воронка, Микола Галів, Петро Грицак, Ігор Гурин, Осип Данко, Ірина та Павло Джулі, Тетяна Дзівак, Надія Єфімов, Альберт Кіпа, Наталя та Богдан Ковалі, Анізія та Ігор Козаки, Володимир Коницький, Марія та Петро Крамаренки, Кредитівка (Міннеаполіс), Софія Кудрик, Ірена та Лев Кушніри, Олена Мельничук, Джері Мигайчук, Зіна та Микола Миськіви, Евстахія та Мотря Міляничі, Ірена та Степан Ничаї, Степан Олійник, Олена Павловська, Ярослава та Ярослав Панчуки, Микола Перчулин, Орест Попович, Галина та Роман Поритьки, Лариса та Василь Приходьки, Олена Робінс, Софія та Ярослав Рожанківські, Катерина Кричевська-Росандич, Марія Савицька, Самопоміч в Ньюарку, Михайло Середович, Тетяна та Олег Склепковичі, Роман Смик, Марія Соловйова, Микола Сороколіт, Люба та Михайло Терпаки, Олександра Ткач, Мирослав Троян, Євген Федоренко, Роман Ференцевич, Тамара та Юрій Чапленки, Софія та Богдан Шебунчаки, Галина Шиманович, Надія та Мирослав Шміґелі, Данило Яценко;
по 45	Ярослав Колодій, Марія та Петро Ленчишини, Катерина та Ярослав Червоняки;
по 40	Софія Андрушків, Оксана Ашер, Юрій Бойко-Блохин, Катерина Денисенко, Любов Дражевська, Галина Єфремов, Володимир Жила, Микола Корінець, Орест Небеж, Олена Несіна, Анна Снігач, Микола Француженко;
по 35	Олександер Лужницький, Марія Попіл;
по 30	Рома та Ігор Гайди, Тамара Гординська, Володимир Грицин, Валентина Кузьмич, Марта Рудик, Елеонора та Данило Томащуки, Володимир Шиприкевич;
по 25	Марія Андрусяк, Микола Барицький, Олександра Бриньовська, Віктор Вінич, Олег Волянський, Марія та Федір Гайові, Василь Гусаковський, Богданна та Ярослав Гелети, Стефан Ґлют, Микола Дейчаківський, Юрій Демидович, Віра Дорожинська, Марина та Юрій Зеленські, Ірена Зєлик, Ірена та Остап Зинюки, Володимира Кавка, Ярослав Качай, Марія та Ярослав Кицюки, Ірена та Юрій Кобзяри, Володимир Котенко, Надія Кмета, Любомира та Теодозій Крупи, Іванна та Орест Лисинецькі, Валентина Лисняк, Михайло Лотоцький, Михайло Лютер, Михайло Мартиненко, Олена Марченко, Василь Марчук, Мирослава Мирошниченко, Марія та Олександр Мотилі, Любомира Огаренко, Іван Павленко, Мирослава та Юліян Павлишини, Володимир Процик, Йоганна Рапич, Оксана Рос, Христина та Юрій Свищуки, Олександра Селепина, Ніла та Євген Стецьківи, Ярослава Томич, Богдан Томків, Алла та Роман Трохимчуки, Раїса Хейлик, Богданна та Богдан Худьки, Ірина та Михайло Цегельські, Наталя Цибрівська, Ольга та Ярослав Чипаки, Оксана та Вікентій Шандори, Марія та Ігор Шевченки, Вера Шемеліс, Олександра Юзенів, Дарія та Мирон Яросевичі;
по 20.00	Оксана та Володимир Бакуми, Людмила та Володимир Безсонови, Оксана Бринь, Катерина та Андрій Буки, Катерина та Володимир Вальчуки, Дарія та Ігор Витвицькі, Вячеслав Вишневеський, Мона та Йосип Войтовичі, Ірена Дибко-Филипчак, Олександер Діберт, Мая Дубінська, Лариса Журавель, Мирослава Крук, Роман Кухар, Юрій Левицький, Людмила Лобунець, Оксана Лопатинська, Іван Мима, Ірена Мороз, Павло Панків, Кузьма Плизюк, Олександер Пришляк, Лідія та Всеволод Саленки, Марія Симоніна, Орест Слупчинський, Василь Федорців, Стефанія та Микола Чорні, Валентина Юрченко;
по 15.00	Ольга та Богдан Бродини, Семен Гасяк, Давсон Ґрент, Марія Захарків, Надія та Микола Лавріни, Людмила Кей, Іванна та Богдан Козаки, Іван Черешня;
по 10.00	Роман Барановський, Петро Бард, Ярослава та Ярослав Букачевські, Олена Варварів, Катерина Гуцул, Олександра та Дмитро Демедюки, Н. Домашевський, Валентина Єрмоленко, Дарія та Орест Питляри, Лана Тонкошкур;
5.00	Ірена Твердохліб.

Кожному зокрема, згаданому вище, висловлюємо щиру подяку за матеріяльну, а тим самим і моральну підтримку УВАН, за зрозуміння важливости нашої праці, за участь у наших досягненнях. Миколі Ненадкевичу, нашому волонтерові – щира подяка за допомогу. Будемо дуже вдячні за вашу щедрість у майбутньому.

УПРАВА УВАН

Повернення із забуття

Невипадково слова із авторського вступу винесено в назву цих нотатків. Тетяна Бернаджова своєю книжкою „Степан Сіриполко – подвижник українського шкільництва" (Львів, вид. „Вільна Україна, 1998 р.) справді повернула рідній землі ім'я одного з славних синів України.

Нелегкою, проте вдячною та благородною була робота дослідниці. Адже за часів панування русифікованої совєтської влади в Україні її народ всіляко прагнули позбавити будь-якої самобутности. Не обминула ця тюремна практика й українську педагогічну науку.

Варто скажімо, нагадати, що в університетах та педагогічних інститутах, котрі готували кадри освітянських працівників, були цілком відсутні такі дисципліни, як педагогіка України чи, поготів, історія української педагогіки. Постійно втовкмачувалася думка, нібито Україна не мала своєї освітянської науки. Либонь, тому педагогічним закладам здебільшого присвоювали імена не видатних педагогів, а комуністичних лідерів, письменників, головним чином російських: Київський педагогічний інститут імени Горького, Вінницький – ім. Миколи Островського, Кіровоградський – ім. Пушкіна, Глухівський (на Сумщині) – імени Сергеєва-Ценського і т. і.

На щастя, в Україні відбуваються сподівані зміни, що дозволяють повернути їй власну багатющу історію, високу своєрідну культуру та науку, а також імена кращих синів і дочок. А серед них своє чільне місце однині посяде Степан Онисимович Сіриполко.

Мабуть, важко було б дібрати інше слово для визначення цієї непересічної особи, як подвижник. Бо усе своє життя – на рідній землі, а згодом у Чехо-Словаччині, він присвятив саме українській педагогіці, українському шкільництву.

По закінченні Московського університету С. Сіриполко певний час очолював відділ народної освіти Тульської та Московської губернських земських управ. Та й тоді брав найактивнішу участь у житті української громади, зокрема очолював українську секцію Товариства слов'янської культури в Москві.

Коли ж 1917 року на Україні піднялася хвиля визвольної боротьби, Степан Онисимович повертається на рідну землю, щоб активно долучитися до відродження освітянської справи. Він стає радником Генерального секретаріяту, товаришем міністра народної освіти при Центральній Раді. Саме під його головуванням було підготовлено та скликано в грудні 1917 року з'їзд з питань народної освіти в Україні.

З втратою у 1920 році Україною самостійности Степан Онисимович опинився в Польщі, а згодом у Чехо-Словаччині, де всі свої знання й сили знову-таки віддає українській освітянській справі – як професор Українського педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі, голова Українського товариства прихильників книги та Українського педагогічного товариства.

С. Сіриполко залишив велику наукову й публіцистичну спадщину, котра по суті закладала фундамент української національної педагогіки XX століття.

Немає жодної педагогічної галузі, що її б учений не збагатив своєю працею. Зокрема його внесок в історію педагогіки України без перебільшення можна порівняти з „Історією держави російської" Карамзіна. Спираючись на літописи, стародавні та новітні документальні джерела, Сіриполко дослідив розвиток педагогічної думки від часів Київської держави аж до п'ятдесятих років нашого століття.

Детально зупиняється вчений на такому прогресивному явищі, як братські школи. Вони вперше з'явилися саме в Україні й звідси розповсюдились. Сіриполко показав, який величезний вплив справили вони на розвиток навчально-виховного процесу всієї Російської держави. Досліджено також значення та вплив Києво-Могилянської академії. Зокрема дізнаємося, що з 21 ректора Московської академії 18 були вихованцями цього відомого далеко за межами України навчального закладу.

Водночас професор подає об'єктивну, ґрунтовну аналізу шкільництва часів совєтської влади, політика якої щодо національної української школи нічим не відрізнялася від царської.

У процесі аналізи становлення й розвитку українського шкільництва Сіриполко виступає насамперед як учений-теоретик, що розглядає й розвиває питання загальної педагогіки і дидактики. Його фундаментальна наукова праця „Шкільництво" містить аналізу розвитку педагогіки в передових европейських державах, що, звісно, допомагає зформувати концепцію української національної школи. Разом з тим учений розглядає також окремі аспекти естетичного, національного виховання, показує ролю родини та книги у формуванні особистости.

Цікавим та корисним для освітянських працівників є предметна аналіза творчости Тараса Шевченка в статтях „Шевченко як педагог" і „Розп'ятий Шевченко". Сіриполко показує величезний внесок Великого Кобзаря в таку нібито далеку від його творчості галузь знань, як педагогіка та книгознавство. Зокрема наголошено на тому, що Шевченко створював свою абетку для народних шкіл, спираючись не на пануючий в Росії схоластичній методі зазубрюваня беззмістовних складів (Аз, Буки, Веді...), а на звуковій та силабічній методі, що живе донині.

Особливу сторінку творчої спадщини педагога-подвижника становить концепція проєкту нової єдиної школи в Україні, починаючи з дошкільного виховання і аж до вищої школи включно. Ці прогресивні й донині актуальні принципи, на превеликий жаль, були відкинуті заідеологізованою педагогікою совєтської доби.

Сіриполко вважав, що головне завдання дошкільного виховання – формування особистости, духовности. І початкова школа – не тільки фундамент вивчення основ наук. Процес навчання знову-таки має бути „виховуючим і формуючим розум і волю дітей". Основним педагогічним принципом Сіриполко вважав вивчення рідної мови, бо „засвоюючи її, дитина засвоює і рідну психологію і народну творчість, і народний світогляд".

Проживши майже половину життя за межами рідної землі, вчений-патріот завжди бідкався турботами, надіями українського народу, тяжко переживав насаджувану комуністами політизацію навчально-виховного процесу, що позбавляла людину особистости та національної свідомости. Віра в майбутнє України надихала Сіриполка на плідні пошуки концепції української

(Закінчення на стор. 20)

Новий альбом „Волошок"

Ансамбль „Волошки" (зліва): Христина, Надя і Маруся виступають на вечорі з нагоди випуску альбому „Фантазія".

Дівоче тріо „Волошки" – Маруся Качковська, Христина Сокирка і Надя Фотій – випустило свій другий альбом популярних українських пісень під назвою „Фантазія". На вечір, в м. Саскатун, присвячений випуску альбому, прибуло понад 200 осіб, деякі з них приїхали аж з Едмонтону і Вінніпеґу.

Господарем офіційної програми вечора був Лаврентій Клапоущак, диригент молодечого хору „Ластівка". Посадник міста Саскатуну Генрі Дейдей привітав „Волошки" із їхнім найновішим успіхом і згадав, що він мав приємність почути їхній спів ще 1992 року на концерті в Україні.

У привіті, який прислав Мішел Лалонда, директор радіостанції „CBC–Regina", він назвав альбом „Фантазія" „насолодою і втіхою для душі".

Видавець альбому і музичний акомпаніятор „Волошок" Роман Когут, відомий як керівник оркестри „Буря", відзначив, що альбом „Фантазія" стане зразком для інших тріо.

Альбом „Фантазія" можна набути в українських крамницях у форматі касет і комп'ютерних дисків форматах. Також можна замовляти телефоном на число (877) 465-1116.

За час свого існування тріо „Волошки" виступало на різних фестивалях та імпрезах по Північній Америці. „Волошки" випустили свій перший альбом „Зацвіли волошки сині" в 1996 році. Записи їх пісень передавалися на радіостанціях у Києві та Харкові в Україні.

Був колись квартет "Каравана"

У 1965 році інженер-хемік Богдан Бемко – великий любитель музики і української пісні заснував в Нью-Джерзі чоловічий співочий квартет „Каравана". В першому складі квартету співали Богдан Бемко (мистецький керівник), Михайло Длябога, Любомир Калинич і Роман Канюка, піаністкою була Марійка Ґеча-Ґерус.

Пізніше склад квартету кілька разів мінявся. У ньому співали Михайло Шкварко, Омелян Гельбіґ, Стефан Палка, Роман Яськів, Іриней Коваль, Ігор Шуган. Піаністками були Дозя Сигіда, Анета Коваль, але завжди – під диригентурою Богдана Бемка. Оригінальність квартету полягала ще в тому, що більшу частину естрадного репертуару укладали самі співаки. Квартет „Каравана" побував у 1969 році у багатьох містах США і Канади. Адміністратором турне був Юрій Торбич. Квартет видав дві платівки.

Після виїзду Богдана Бемка Фльориду мистецьким керівником квартету був Михайло Шкварко. Квартет припинив діяльність 1980 року, але назавжди залишився в пам'яті слухачів.

Дам'ян Ґеча

Квартет „Каравана" (зліва): Михайло Длябога, Марійка Ґеча-Ґерус, Богдан Бемко, Омелян Гельбіґ, Любомир Калинич (з архіву автора).

Повернення із забуття

(Продовження зі стор. 19)

національної школи. Школа, на думку великого педагога, має підготувати дитину „до самостійного, трудового, розумового, морального, як в особистому, так і в громадському житті громадянина, настирливого в досягненні своєї мети, сучасника родинного, громадського та державного життя".

Гадаю, що роля праці Т. Беднаржової не обмежується відтворенням постаті несправедливо забутого великого вченого. Знайомлячи з життям, поглядами й думками видатного педагога, авторка водночас малює багатобарвну, героїчну й трагічну долю народної освіти України впродовж віків. Спираючись на публіцистику Сірополка, вона подає цілу ґалерію портретів видатних українських педагогів – вчених, практиків, справжніх подвижників національного шкільництва.

З вдячністю наголошую на титанічній праці, що її здійснила Т. Беднаржова, вивчивши наукову і публіцистичну спадщину вченого, залучивши величезний архівно-документальний матеріял. Через те більше третини книги становить бібліографія, статті Сірополка з різних наукових збірників та часописів, матеріяли родинного архіву Сірополків, а також фото, котрі здебільшого друкуються вперше.

Тож рецензовану книгу можна запропонувати як стислу й напрочуд насичену фактажем історію розвитку шкільництва України.

Євген Федоренко

В УКРАЇНІ

Збірна України з футболу не поступилася чемпіонові світу

В минулі суботу і неділю на 22 стадіонах відбулись відбіркові футбольні ігри Чемпіонату Европи. Місце в фінальному турнірі вже забезпечили собі Голяндія, Бельгія, Чехія, близька до цього успіху Швеція.

Україна, як ми вже повідомляли, має в своїй групі сильних суперників – збірні Франції (чемпіона світу) і Росії. Напередодні суботньої гри у Києві збірних команд України і Франції ситуація була тривожною: Україна лише на одну точку випереджувала чемпіона світу.

Росія, яка програла Україні, відставала від неї тільки на три пункти (від Франції, команду якої Росія перемогла, на два). Тепер Росія приймала у себе команду Вірменії.

Суботня гра принесла успіх українським футболістам, які зіграли з рахунком 0:0 і залишилась на чільному місці в своїй групі. Перевага України над командами Франції, Росії та Ісляндії становить одну точку. Французи мали перевагу на полі впродовж усієї гри. Зінедин Зідан, визнаний кращим футболістом світу, кілька разів мав нагоду влучити м'ячем у ворота українців, але оборона була міцною, а воротар – бездоганним. Українці два рази спромоглися пробитися до воріт гостей, але Андрій Шевченко і Сергій Ребров на закінчили атаки перемогами. На стадіоні було 70 тисяч глядачів.

Росія перемогла Вірменію з рахунком 2:0 і перейшла на друге місце в табелі групи.

8 вересня збірна України гратиме з командою Ісляндії, а 9 вересня – з Росією. Обидві гри відбудуться на полях суперників.

Л.Х.

За Чашу УЕФА

Після чергових кваліфікаційних ігор з футболу за Чашу УЕФА вперед вийшли серед інших команд Европи також дві команди з України. Зокрема, „Кривбас" з Кривого Рогу переміг азербайджанську команду „Шамкір", „Шахтар" з Донецького виграв у македонців.

Київське „Динамо" продовжує змагання за Чашу Ліґи чемпіонів Европи

Не без труднощів київське „Динамо" виборолo право змагатися за Чашу Ліґи чемпіонів Европи. Подолавши на першому кваліфікаційному етапі чемпіона Литви – клюб „Жальгіріс", кияни за результатами двох ігор з данською командою „Ольборг" ввійшли до серії ігор Ліґи Чемпіонів, а чемпіон Данії, згідно з новим правилом, продовжить свою участь в іграх за Чашу Европейської футбольної Федерації (УЕФА).

Згідно із заявкою проводу клюбу в дальших серіях Ліґи Чемпіонів в складі „Динамо" зможуть виступати такі футболісти: О. Шовковський, В. Кернозенко і В. Романенко (воротарі), О. Кирохін, О. Герасименко, О. Головко, В. Ващук, Ю. Дмитрулін, К. Калідзе, С. Федоров, В. Єзерський, А. Несмачний (захисники), В. Белькевич, В. Косовський, О. Венглинський, А. Гусін, А. Яшкін, В. Кардаш, С. Кормильцев, С. Коновалов, О. Радченко (півзахисники), С. Ребров, М. Шацьких, С. Серебренників, О. Косирін.

В групі „А", крім київського „Динамо", гратимуть „Лазіо" (Італія), „Баєр" (Німеччина) і НК „Марібор" (Словенія).

Розклад змагань групи „А"

14 вересня – „Динамо"–„Марібор", „Баєр"–„Лазіо"
22 вересня – „Лазіо"–„Динамо", „Марібор"–„Баєр"
29 вересня – „Баєр"–„Динамо", „Лазіо"–„Марібор"
19 жовтня – „Динамо"–„Баєр", „Марібор"–„Лазіо"
26 жовтня – „Марібор"–„Динамо", „Лазіо"–„Баєр"
2 листопада – „Динамо"–„Лазіо", „Марібор"–„Баєр"

Легкоатлетичний чемпіонат світу

В м. Севільї, Еспанія, триває черговий легкоатлетичний чемпіонат світу, в якому бере участь команда України. На рахунку українських легкоатлетів вже є одна срібна і дві бронзові медалі, що їх здобули в жіночій групі – А. Балаханова в стрибку з жердиною та О. Багач (ядро), серед чоловіків – В. Піскунов (молот).

До першої п'ятірки ввійшли також Ю. Білоног і Ж. Пінтусевич. В бігах переважали африканські спортсмени і американці. Медалісти увійдуть до олімпійської збірної, що буде змагатися наступного року в Сиднеї, Австралія.

До Севільї збирався їхати шестиразовий чемпіон світу в стрибках з жердиною Сергій Бубка, але лікарі заборонили йому виступати після хірургічної операції в грудні минулого року.

З такої ж причини (недавно пройшла операцію) не змогла змагатися в потрійному стрибку Інеса Кравець, яка теж готується до олімпійських Ігор в Сиднеї.

О. Твардовський

Календарець тенісових змагань –1999

18–19 вересня	– КЛК, Союзівка
2–3 жовтня	– „Тризубівка"

Увічнім пам'ять сина Лемківщини, сина України

Звернення до українців світу у нелегкій справі увічнення пам'яті художника із світовим іменем, сина лемківської землі Никифора Дровняка (1895–1968).

Весною цього року створено Організаційний комітет спорудження пам'ятника Никифорові Дровняку в його рідному місті Криниці на Лемківщині.

Тепер, після смерти художника, до його імені хочуть прилучитися представники багатьох народів. Але Никифор є перш за все сином Лемківщини, а отже, своїм корінням належить до українського народу.

Своїм мистецтвом Никифор Дровняк прославив свій народ на цілий світ! Його картини можемо знайти у музеях Варшави, Парижу, Львова, Кракова, Свидника. Невичерпним джерелом творчости художника були старовинні іконостаси лемківських церков. Він малював пейзажі, часто з архітектурними компонентами у вигляді церков, криницьких вілл, залізничних станцій, з урбаністичними мотивами, малював картини з криницького побуту, автопортрети...

Його малюнки відзначаються особливим поетичним мисленням і своєрідним виконавським стилем, особливо своєрідною є структура колірних співвідношень...

Своєю неперевершеною творчістю, своїм мистецьким світобаченням Никифор Дровняк увійшов в історію світового мистецтва. Його ім'я знаходимо у найпрестижніших мистецьких довідниках світу!

До 100-річчя з дня народження великого маляра у рідній йому Криниці відкрито музей Никифора.

Організаційному комітетові вдалося подолати чимало перешкод. Отримано дозвіл на встановлення пам'ятника Никифорові Дровняку в Криниці. Але є інші проблеми – перш за все фінансові (виготовлення та встановлення пам'ятника у Криниці коштуватиме біля 40 тисяч американських долярів). Тому звертаємось до вас, дорогі земляки-українці, підтримайте наш проєкт! Навіть невелика пожертва стане цеглиною в його здійсненні.

Кошти просимо переховувати на банківське конто:

PKO S.A.Kraków 12401431-7043118-2700-401112-001, Stowarzyszenie Oświatowe im. Bohdana Nestora Lepkego w Krakowie, Polska.

За Організаційний комітет:
Михайло Маркович, Дюрен, Німеччина,
Ігор Трач, пресовий секретар, Гогенштайн-Ернстталь, Німеччина.

Народження ...

(Закінчення зі стор. 14)

472 посланці з усієї України, серед них 64 священики, а також вчені, письменники, лікарі, композитори. Обрані на Соборі єпископи висвятили 27 наступних, серед яких було вибрано митрополитом Василя Липківського.

За короткий час Українська Автокефальна Православна Церква мала вже 2 тисячі парафій і бурхливо розвивалася. Парафії УАПЦ були на Кубані, в Казахстані, Манджурії, на Зеленому Клині, в Боснії, де жили православні українці. Після 230-річного поневолення відродилася Православна Церква України, щоб впродовж кільканадцяти років утверджувати свою вічність.

УАПЦ мала трьох митрополитів – Василя Липківського, Миколу Борецького та Івана Павловського.

Василь Липківський народився в 1864 році, на Київщині, закінчив Київську духовну академію, в 1919 році відправив першу в Києві службу українською мовою. Арештований 1938 року зник у таборах НКВД. Востаннє його бачили в таборі за Мурманськом. За іншими даними митрополит розстріляний 27 листопада 1937 року в Києві.

Микола Борецький народився в 1879 році на Волині, закінчив Київську духовну семінарію і Педагогічні курси в Харкові, заарештований в 1930 році, загинув на Півночі. Востаннє його бачила Надія Суровцова у Ярославському політичному ізоляторі вже душевно хворим.

Іван Павловський народився у 1890 році на Черкащині. У 1934 році він у зв'язку з перенесенням столиці України з Харкова до Києва теж був змушений до переїзду, але вже наступного 1935 року його останню катедру – київську церкву св. Миколи Притиського – було відібрано, а самого митрополита вислано з Києва. У травні 1936 року Іван Павловський був заарештований в Білгороді і слід його назавжди пропав у катівнях НКВД.

Співслужителем митрополита Василя Липківського був Василь Потієнко, уродженець Чернігівщини. У 1924–26 роках він був головою ВПЦР, в роки Другої світової війни працював керуючим справами Харківського єпархіяльного управління, загинув 47-річним у квітні 1945 року при повітряному налеті на втікачів з України.

Церква діяла до 1936 року, коли навіть після офіційної заборони, на початку 1930 року, її парафії існували в багатьох місцевостях України.

Серед священиків того часу були Микита Кохно, Андрій Шевченко, Андрій Кухаренко, Дмитро Любич, Олександер Єзерський, Костянтин Биковець, Іван Кагамлик, Павло Бойко, багато інших.

Роки від 1930 до 1936-го були найтяжчими. Умовою існування Церкви ще впродовж деякого часу стала вимога влади вилучити з назви Церкви слово Автокефальна.

Переважна більшість священиків УАПЦ, позбавлених церков і тому визнаних режимом "бродячими попами", була розстріляна в 1937 році, церковне майно пограбоване. Тому так болісно триває в Україні нинішнє відродження УАПЦ, позбавленої служителів і пастви.

Л.Х.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Фізичні вправи впливають на мозок

Давно відомо, що завдяки фізичним вправам поліпшується кровообіг, вага тіла зменшується, серце працює краще. Вчені з'ясували, що фізичні вправи позитивно впливають на мозок, отже, на інтелектуально-розумові здібності людини.

Акронська газета „Akron Veacon Journal" розповіла про покращення пам'яті і здатність розв'язувати життєві проблеми завдяки фізичним вправам.

Чи не найкращою формою фізичних вправ є такі, коли м'язова система тіла, зокрема нижні та верхні кінцівки і спина піддаються витягуванню, згинанню, масажам. Але ніколи не слід цього робити на шкоду організмові.

Меню для волосся

Як бути, коли волосся тьм'яне, ламке і випадає? Інколи це спричинюється неправильним обміном речовин.

Жоден шампунь не допоможе, якщо у вашому меню бракує „будівельних" матеріялів для волосся. Ось що радять західні медики і мікробіологи:

– корені волосся і саме волосся на 97 відсотків складаються з каротину – рогової білкової речовини. Білкові продукти (наприклад, риба) в поєднанні з лимоном утворюють біля основи волосини каротин, що дуже потрібний. Наслідки такої дієти ви відчуєте вже через два тижні;

– блиск волосся, що втрачається через стреси, відновить їжа, багата на сірку. Її високий вміст є у м'ясі, нежирному сирі, соєвих продуктах, фруктах, які багаті на вітамін С;

– інтенсивність кольору волосся забезпечить цинк (його багато у висівках), вітамінах групи В (печінка, морська риба, жовток, горіхи, насіння соняшника, дріжджі, паростки злакових);

– лупи допоможуть позбутися насіння соняшника, волоські горіхи, страви з сочевиці та моркви. Якщо в їжі бракує вітамінів А, С, Е, то цибулини волосся закупорюються сальними залозами.

Капуста – всім овочам „голова"

Заслужений працівник сільського господарства України Микола Гуща в газеті „Ваше здоров'я" наводить кілька родів капусти, які своїми складниками корисні для людського організму. Ось деякі з них:

Капуста білоголовкова. Великий набір вітамінів та інших корисних для людського організму складників ставить її на рівень з картоплею.

У ній навіть весною міститься стільки вітаміну С, як у лимонах та апельсинах, та більше, ніж у мандаринах. Свіжа капуста навіть після тривалого зберігання є набагато ціннішим продуктом, ніж та капуста, яка зазнала переробки.

Цвітна капуста. Ця капуста може зберігатися 1-1.5 місяця. У цвітній капусті містяться повноцінні за амінокислотним складом білки.

Завдяки наявності метіоніну та холіну, її рекомендують хворим на атеросклероз та діябет. Оскільки в ній є менше целюльози, ніж у білоголовій капусті, це дає можливість готувати з неї страви людям з хворобами шлунково-кишкового тракту. Вона багата на вітаміни А, С, вуглеводи, солі кальцію, фосфору, магній та залізо в легкозасвоюваній формі.

Капуста кольрабі. М'ясисті і кулясті стеблини цієї капусти мають ніжний і приємний смак. Вітаміну С у них більше, ніж у апельсинах та лимоні. Капусту кольрабі їдять сирою та використовують для приготування салатів та супів. Капусту можна споживати вже через два місяці після сівби.

Савойська капуста. За смаковими якостями і поживністю ця капуста перевищує білоголовкову капусту. Використовується вона для приготування борщів, супів, голубців, начинки для пирогів, салатів.

Крім вітамінів, особливо цінні в ній є солі калію та заліза, що беруть участь у кровотворенні. З неї також готують поживні салати, смачні супи, борщі, котлети, голубці.

Брюсельська капуста. Вона утворює стебло заввишки 50-90 сантиметрів з рідкорозміщеними листками, в пазухах яких зав'язуються дрібні головки. Вони приємні на смак, містять багато вітамінів, мінеральних солей, цукру, білків. Також ця капуста багата на фосфор (особливо важливий для дитячого харчування) та калій, який знижує артеріяльний тиск.

Д-р Юліян Мовчан

ВІКОНЦЕ В СХІДНЮ УКРАЇНУ

І рідна калина в небезпеці

Це не перебільшення ура-патріота. Серед численних проблем, на котрі нині багата наша молода держава, існує ще й пов'язана з нашестям непроханих рослин-прибульців. Ні, слава Богу, в Україні й донині можна зустріти смерекові ліси, березові гаї та калину біля обійстя. Але факти свідчать: на 4.5 тисяч тубільних рослин вже сьогодні припадає 750 прибульців з інших куточків Земної кулі.

Здавалося, в чому ж тут біда? Багатій, краю, на нову фльору. Зрештою, і та ж картпля, і ледь не символ України – сонях – також заморські гості. Але одна справа – культурні рослинні форми, а зовсім інша – дикі. Останні ніколи не приживуться у нехарактерній для них місцевості за нормальних екологічних умов. Рослини-старожили швидко витіснять, не дадуть розростись популяції непроханих гостей. Але якщо через життєдіяльність людини природний балянс порушено, – може не забаритися біда.

Мені довелося бувати наприкінці літа у невеликому містечку Жовті Води на півдні Січеславщини. Великі, прямо таки лісові хащі амброзії стали справжнім лихом для місцевих жителів. Рослина, батьківщина котрої – Північна та Центральна Америка, не має у південних українських степах природних ворогів (грибки, бактерії та тварини). А на рік лише один її пагон може давати близько трьох тисяч насінин. Не дивно що, скажімо, у Жовтих Водах амброзія почуває себе надзвичайно привільно. А вона ж дуже небезпечна для здоров'я як сильний алергічний подразник, котрий може призвести навіть до своєрідного обпіку легенів. У людей починаються важкі приступи астми, утруднюється дихання, хворіють очі. Ось чому наприкінці серпня та на початку вересня, коли амброзія найбільш інтенсивно виділяє алергічний пилок, жовтоводці просто втікають з міста. Влада якось намагається зарадити справі. Торік Дніпропетровський міський виконавчий комітет скуповував у населення коріння амброзії. За сто корінців платили аж одну гривню. Та від подібного заходу хащі небезпечної рослини стали не набагато менші.

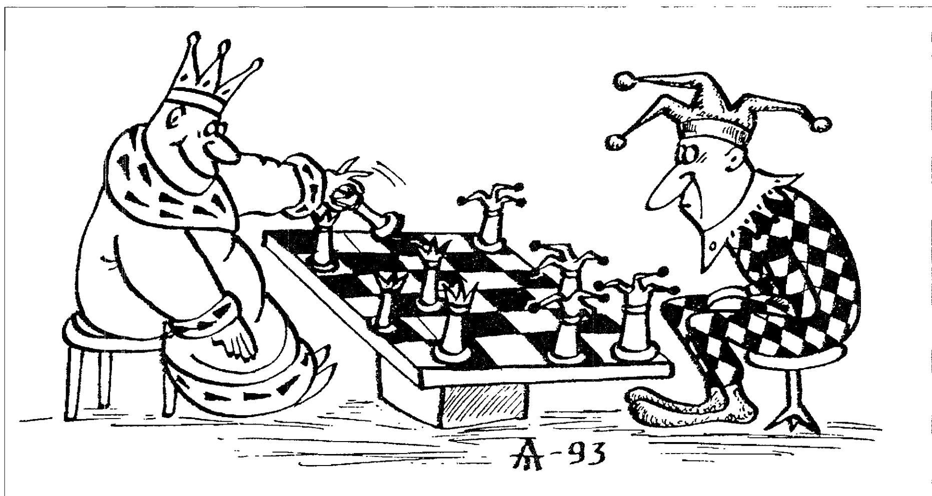
Вчені стверджують, що кардинально поліпшити ситуацію може лише повернення екосистеми України до природного стану, що за сучасних умов здійснити дуже складно з багатьох причин. Адже існує тисячі шляхів прибуття насіння непроханих гостей рослин до країни – з сільськогосподарським посівним матеріялом, з речами, в авті і навіть на одязі.

Не завжди вдалими бувають і експерименти вчених. Ще у 40-их роках минулого сторіччя академік О. Шренк привіз з Монголії у царську Росію розрив-траву, котру ще називають рослиною-гарматою, через властивість просто таки вистрілювати своє насіння на відстань до двох метрів. Азійський прибулець вдало опанував для себе нові землі. І нині ця рослина вже в Україні пригнічує місцеву фльору на великих територіях - у лісах та населених пунктах.

Ще небезпечніші рослини-прибульці, котрі мають наркотичні властивості. Лише одного маку, раніш не властивого нашим територіям, нині налічується 14 різновидів. Деякі з них, як от іваксантифолія, розростаючись, утворюють непролазну гущавину висотою до 2,5 метрів, котра надзвичайно неприємно пахне та розповсюджує шкідливу летючу речовину. Бували випадки, коли у тиху безвітряну погоду люди, що потрапляли у такі хащі, засинали там назавжди.

Перешкодою у вирішенні сучасних українських проблем є брак фінансів. Наприклад, Київ – єдина в Европі столиця, котра не має своєї урбано-фльористичної мапи. Годі вже вести мову про подібні карти для інших міст та регіонів. А вони сьогодні вкрай необхідні. Як і здійснення інших радикальних заходів боротьби з рослинами-прибульцями. Бо сьогодні в Україні непрохані гості зазіхають не лише на нашу мову, культуру, а навіть на милі серцю кожного калину та любисток.

Фідель Сухоніс,
м. Дніпропетровське

ФІЛАТЕЛІЯ

Від човна до корабля

Пошта України випустила поштові марки із зображенням старовинних козацьких суден – байдака і чайки. Раніше було випущено марки, присвячені сучасній фльоті молодої держави. На одній з них відтворене науково-дослідне судно "Академік Сергій Корольов", яке здійснює зв'язок з космічними об'єктами. Воно носить ім'я уродженця Житомира, видатного конструктора космічних апаратів. Кожен випуск нових марок супроводжується появою конвертів і штемпелів першого дня обігу.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" СЕРПЕНЬ 1999 р.

50.00 дол.	Болонка Василь	Бутвин, Па.
	Дичко Михайло	Йонкерс, Н.Й.
	Марцинів Петро	Сиракюз, Н. Й.
	Рісник Теодор	Парма, Ог.
47.50	Стрийська Елвіра	Елленвіл, Н. Й.
40.00	Зварич Сава	Чикаго, Ілл.
38.00	Шеліх Алекс	Гарден-Ситі, Миш.
35.00	Дитиняк Володимир	Картерет, Н.Дж.
30.00	Стефанів Борис	Едмонтон, Аб. Канада.
25.00	Клебович Володимир	Нью-Британ, Конн.
	Масс Семюел	Асторія, Н. Й.
	Свищук Юрій	Ст. Люїс, Мо.
20.00	Баран Іван	Рочестер, Н. Й.
	Ходонович Дмитро	Віллімантик, Конн.
	Даниленко Іван	Сомердейл, Н. Дж.
	Феленчак Степан	Нью-Берн, Н. К.
	Ганипсяк Йосиф	Баффало, Н. Й.
	Юськів Василь	Люїсвіл, Ог.
	Підвербецький А.	Скенектади, Н. Й.
15.00	Булат Ірина	Йонкерс, Н. Й.
10.00	Балей Петро	Кеньйон–Контри, Ка.
	Білинська Люба	Клівленд, Ог.
	Бордун Василь	Сиракюз, Н. Й.
	Харів Іван	Клеймонд, Дал.
	Хомко Іван	Пассейк, Н. Дж.
	Дидинський Константин	Нарбрт, Па.
	Ґалонзка Дмитро	Рослиндейл, Масс.
	Ганч Ірина	Торонто, Онт. Канада.
	Грабовський Степан	Ст. Люїс, Мо.
	Гришко Василь	Голливуд, Фла.
	Гурський Петро	Челтенгам, Па.
	Ярмоленко Володимир	Гарисбург, Па.
	Кавка Микола	Дрексел-Гилл, Па.
	Клапіщак Володимир	Лонг-Веллей, Н. Дж.
	Курило Ольга	Вестон, Онт., Канада.
	Лібер Петро	Вітон, Ілл.
	Луців Богдан	Філядельфія, Па.
	Ликтей Ярослав	Ютика, Н. Й.
	Мац Мирослав	Нью-Йорк, Н. Й.
	Максимчук Степан	Джерзі-Сіти, Н. Дж.
	Мандибур Дмитро	Міннеаполіс, Мінн.
	Мельник Михайло	Амстердам, Н. Й.
	Мисько Катерина	Кергонксон, Н. Й.
	Недільницький Микола	Ст. Люїс, Мо.
	Ольшанський Сергій	Веттерсфіл, Конн.
	Остафійчук Михайло	Лонг-Айленд, Сіти, Н.Й.
	Пацюра Михайло	Філядельфія, Па.
	Павлишин Дмитро	Клівленд, Ог.
	Піхурко Микола	Парма, Ог.
	Пучковський Михайло	Елмвуд-Парк, Ілл.
10.00 дол.	Репіховський Зеновій	Омага, Неб.
	Ріба Микола	Сиракюз, Н. Й.
	Раєн Ярослава	Йонкерс, Н. Й.
	Стахів Андрій	Вургіс, Н. Дж.
	Стеткевич Ярослав	Воррен, Миш.
	Столярський Володимир	Омага, Неб.
	Тарасюк Степан	Стратфорд, Конн.
	Ткачук Дмитро	Філядельфія, Па.
	Вишневецький О.	Джексон-Гайц, Н. Й.
	Залуга Петро	Вестланд, Миш.
9.00	Малецький Мирослав	Торонто Онт., Канада.
8.00	Беца Павло	Лорейн, Ог.
	Худик Іван	Лонг-Айленд Сиіті, Н. Й.
	Гривняк Павло	Пассейк, Н. Дж.
	Якубовська Маріяна	Баффало, Н. Й.
	Заруцький Володимир	Деррі, Н. Г.
5.00	Баранецький Мирон	Філядельфія, Па.
	Бойцун Михайло	Трентон, Н. Дж.
	Хмаренко Євген	Говел, Н. Дж.
	Дякун Микола	Лівонія, Миш.
	Фусяк Анна	Джерзі-Сиіті, Н. Дж.
	Коваль Захарій	Севіклі, Па.
	Ковалик Софія	Бетлегем, Па.
	Козак Богдан	Ветерсфілд, Конн.
	Крамаренко Стефанія	Ричмонд, Ме.
	Куновський Микола	Чикаго, Ілл.
	Медюх Марія	Виппані, Н. Дж.
	Мизак Вілліям	Вайтгол, Н. Й.
	Оренчук Володимир	Саннивейл, Кал.
	Павлюк Іван	Парма, Ог.
	Постоловський Йосиф	Дірборн-Гайц, Миш.
	Прокопович Іриней	Калабасас, Ка.
	Пендус Іван	Сиракюз, Н. Й.
	Старушак Френцес	Велланд Он., Канада.
	Степчук К.	Вінніпеґ. Ман., Канада.
	Сивенький Василь	Вілліямсвіл, ВН. Й.
	Шумський У.	Філядельфія, Па.
	Теплий Стенлі	Нью-Тріполі, Па.
	Тур Стефанія	Асторія, Н. Й.
	Ванша Григорій	Рочестер, Н. Й.
	Волошин Стефанія	Акрон, Ог.
	Винник Остап	Йонкерс, Н. Й.
2.00	Якимець Андрій	Чикаго, Ілл.
1.00	Слота Степан	Колледж-Парк, Мд.
Разом		**1,202.50**

Щиро дякуємо за фінансову підтримку найстаршої української газети.

Три крапки...

(Закінчення зі стор. 10)

Аж надмірний протест...

Здається мені, що Роман Процик, екзекутивний директор Фонду катедр українознавства при Гарвардському університеті, „протестує надмірно", – як сказав би В. Шекспір.

Замість мужньо визнати, що і Т. Марусик, і С. Караванський мають чимало рації, особливо якщо взяти – а брати треба! – до уваги сьогоднішню хвилю русифікації України, у своїй відповіді на гірку правду щодо появи в Києві двох наукових праць російською мовою, спонзорованих ФКУ, п. Процик зводить всю арґументацію до риторичного „Коли ми перехворіємо на шароварництво і русофобію?"

Такий спосіб з'ясування вельми дискусійного питання нагадує мені вислів: „Ви говорите серйозно чи по-українськи?".

Значить, про шаровари дозволено писати по-українськи, зате на тему української медієвістики доцільніше, бач, публікувати книжки тільки по-російськи. Не дивно, що українська мова користується таким низьким престижем в наукових колах, як і серед населення України.

А списувати кризовий стан української мови в Україні тільки на адресу мафіозних структур, як це робить Р. Процик, – означає уподібнюватися до відомого „вмивання рук"...

Прикро, що український Гарвард, фінансово підтримуваний нашою жертвенною спільнотою, сприяє російськомовним виданням, ховаючись при цьому за „наукову доцільність".

Юрій Гарас,
Гамільтон, Онтаріо, Канада

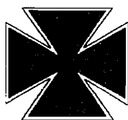
Екзекутива УАКР...

(Закінчення зі стор. 6)

партаменту, до Білого Дому, Департаменту оборони і до членів Конгресу у справі участи і фінансування українських військових частин, які беруть участь у підтримці миру в Косові. Разом з Ростиславом Хомяком репрезентував УАКраду на зустрічі в Державному департаменті з новопризначеним генеральним консулом амбасади США в Києві, де порушено проблему віз для громадян України, які бажають відвідати родини чи знайомих у США. На цій зустрічі були також президент СКУ Аскольд Лозинський, д-р Тарас Гунчак, Михайло Савків і Бараник від УККА, д-р Роман Ґой від Українського Лікарського Товариства, д-р Зеня Черник від Української Федерації в Америці і Надя МекКоннелл від Фундації США–Україна, двох складових організацій Коаліції „Екшин Юкрейн".Володимир Процик, один з заступників голови Екзекутиви УАКРади, звітував про засідання Екзекутиви СКУ 14 і 15 травня в Торонто, на якому він заступав голову УАКРади Ігоря Ґавдяка. Перебуваючи в Торонто, він був на науковій конференції, влаштованій Науковою Радою при СКУ. Він також написав листа до „Юкрейніен Віклі", реагуючи на хибне подання дописувача з приводу настанови УАКРади до УВКР.Екзекутива вислухала звіт скарбника Дмитра Косовича та схвалила пропозиції щодо посилення збіркової кампанії на потреби УАКРади, зокрема утримання Вашінгтонського бюра. Затверджено призначений річний внесок УАКРади до УВКР в сумі 2,500 дол. річно.Директор Вашінгтонського бюра УАКРади Р. Хом'як звітував про розвиток праці бюра і про співпрацю УАКРади з Українською Федерацією Америки і Фундацією США–Україна в Коаліції „Екшин Юкрейн". Дуже корисним і багатозначним є те, що коаліція в своїх стосунках з Конгресом США має поради і послуги великого приятеля українців, досвідченого знавця офіційного Вашінгтону, колишнього конгресмена зі штату Пенсильванія Чарлса Догерті. Обговорено проєкт Екзекутиви СКУ для організації Американського відділу СКУ в США і заснування репрезентації СКУ при ООН. Вирішено ці заходи підтримати, але перевірити, чи проєкт згідний зі статутом СКУ.

Затверджено пропозицію Володимира Процика призначити почесними членами Екзекутиви УАКРади д-ра Івана Флиса, д-ра Богдана Шебунчака і мґр. Уляну Дячук. Доручено Статутовій комісії переглянути статут УАКРади і подати пропозиції відносно можливих змін.

Роман Барановський

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 31 вересня 1999 р., на 80 році життя упокоївся у Бозі наш найдорожчий ЧОЛОВІК і БАТЬКО

бл. п.

БОГДАН ЛЕВИЦЬКИЙ

колишній член 1-ої Дивізії УНА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у суботу, 4 серпня 1999 р., з церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку на цвинтар св. Гробу.

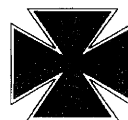
Горем прибиті:

дружина – ІРИНА
син – ТАРАС
дочка – ІРИНА з чоловіком ДЖЕФОМ
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і в Україні.

Вічна йому пам'ять!

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ)

ділиться сумною вісткою з членами та українською громадою, що в понеділок, 6 вересня 1999 р., відійшов у вічність член ОУН, довголітній член та колишній голова Центральної Управи ОДВУ

сл. п.

інж. ВОЛОДИМИР ЗУЛЯК

опечаленій РОДИНІ складаємо наші глибокі співчуття

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ОСТРОВКА член УНС Відд. 76 Т-ва св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж. Помер 8 квітня 1999 р. на 80-му році життя. Нар. в 1918 р. в Україні. Залишив у глибокому смутку двох дочок Орисю і Лідію, сина Володимира, сім внуків і двох правнуків. Похорон відбувся 12 квітня 1999 р. на Hollywood cemetery у Юніон, Н. Дж.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ФРОМЕЛ член УНС Відд. 38 Т-ва св. Миколая. Помер 25 жовтня 1998 р. на 75-му році життя. Нар. в 1928 р. в Auburn, N.Y. Членом УНС став в 1959 р. Залишив у глибокому смутку дружину Марію. Похорон відбувся 28 жовтня 1998 р. на цвинтарі св. Йосифа в Auburn, N.Y.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ВОЛОДИМИР СУШКО член УНС Відд. 320 Т-ва Пресвятої Тройці у Балтіморі Мд., Помер 1 квітня 1999 р. на 78-му році життя. Нар. в 1920 р. в с. Підгайчики, Україна. Членом УНС став в 1952 р. Залишив у глибокому смутку дружину Ольгу, дочок Лідію і Марту, сина Зенона і внуків. Похорон відбувся 6 квітня 1999 р. на цвинтарі св. Михаїла у Балтіморі, Мд.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ЛОГИН член УНС Відд. 458 Т-ва ім. С. Петлюри в Гамільтоні. Помер 17 грудня 1998 р. Нар. в 1912 р. в с. Переволочна, Золочів, Україна. Членом УНС став в 1969 р. Залишив у глибокому смутку дружину Варвару, дочку Раїсу, брата Юрія, ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбуся 20 грудня 1998 р. на Woodland Hamilton Cemetery.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

РАССЕЛ М. БАГРЕЙ член УНС Відд. 7 Т-ва ім. Дмитра Капітули в McAdoo. Помер 11 травня 1999 р. на 75-му році життя. Нар. в 1924 р. Членом УНС став в 1942 р. Залишив у глибокому смутку дочку Барбару, синів Рассела і Евгена, внуків. Похорон відбувся 14 травня 1999 р. на цвинтарі св. Марії в McAdoo, PA.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

АННА ФЕДОШ член УНС Відд. 155. Померла 25 березня 1999 р. на 89-му році життя. Нар. в 1909 р. в Елизабет, Н.Дж. Членом УНС стала в 1926 р. Залишила у глибокому смутку сина Ричарда і дочку Джінн. Похорон відбувся 30 березня 1999 р. на Rosehill Cemetery в Linden, N.J.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

СОФІЯ ПЕЛАЧИК член УНС Відд. 381 Т-ва св. Андрія в North Port, FL. Померла 27 квітня 1999 р. на 74-му році життя. Нар. в 1925 р. у Львові, Україна. Членом УНС стала в 1973 р. Залишила у глибокому смутку чоловіка Миколу і дочку Марту. Похорон відбувся 29 квітня 1999 р. на Venice Memorial Gardens Cemetery у Venice, FL.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МАРІЯ НИЩОТ член УНС Відд. 67 Т-ва „Запорозька Січ" в Ansonia. Померла 10 квітня 1999 р. на 98-му році життя. Нар. в 1901 р. в Ansonia, CT. Членом УНС стала в 1933 р. Залишила у глибокому смутку двох дочок Стефанію і Гелен. Похорон відбувся 13 квітня 1999 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Derby, CT.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

АНТОНІЯ ЛЮБЕЗНИЙ член УНС Відд. 114 Т-ва ім. св. Володимира в Чикаго. Померла 1 травня 1999 р. на 74-му році життя. Нар. в 1922 р. в Україні. Членом УНС стала в 1965 р. Залишила у глибокому смутку чоловіка Михайла, дочку Лілію з родиною, сестру Валю з родиною, ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся з Ellison Funeral Home на St. Nicholas cemetery, Chicago, IL.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МАРІЯ САЛАМОН член УНС Відд. 204 Т-ва ім. о. А. Гончаренка в Нью-Йорку. Померла 16 квітня 1999 р. на 84-му році життя. Нар. в 1915 р. в Україні. Членом УНС стала в 1963 р. Залишила у глибокому смутку сина Роберта, доньку Любу. Похорон відбувся 22 квітня 1999 р. на Wooldawn Memorial Park в Orlando, FL.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ БАГНЮК член УНС Відд. 502 Т-ва ім. С. Петлюри в Saskatoon, Sk, Canada. Помер 23 листопада 1998 р. на 81-му році життя. Нар. в 1917 р. в Redberry District. Членом УНС став в 1970 р. Залишив у глибокому смутку дружину Левію, сина Арнольда, дочку Евелин. Похорон відбувся 28 листопада 1998 р. на Krydor Cemetery, Canada.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ЛЕВ ТАРАБАН член УНС Відд. 285 Т-ва ім. Митрополита В. Липківського в Рочестері, Н.Й. Помер 3 травня 1999 р. на 74-му році життя. Нар. в 1925 р. в Україні. Членом УНС став в 1983 р. Залишив у глибокому смутку дружину Аллу, доньку Ірину, внуків Андрія, Наталку і Данила, кузинів Юрія і Тетяну. Похорон відбувся 7 травня 1999 р. на Мовнт Гоуп цвинтарі в Рочестері, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

СОФІЯ ПУП член УНС Відд. 131 Т-ва А. Шептицького в Чикаго. Померла 26 лютого 1999 р. Нар. 1925 р. Членом УНС стала в 1969 р. Залишила у глибокому смутку чоловіка Константина. Похорон відбувся 3 березня 1999 р. на Elmwood-River Grove Cemetery.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

БОГДАН КОНДРА член УНС Відд. 88 Союзівка в Кергонксоні, Н.Й. Помер 14 березня 1999 р. на 92-му році життя. Нар. 1906 р. в с. Вербівка, Україна. Членом УНС став в 1951 р. Залишив у глибокому смутку дружину Мирославу і двох доньок Богданну і Ірену, 12 внуків і 10 правнуків. Похорон відбувся на Fox Chase Cemetery, PA.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ГЕЛЕН ЛУКАСІК член УНС Відд. 98 Т-ва св. Володимира. Померла 12 травня 1999 р. на 89-му році життя. Нар. в 1907 р. в Шенандоа, Па. Членом УНС стала в 1939 р. Залишила у глибокому смутку дочку, сина, 7 внуків і чотирьох правнуків. Похорон відбувся 15 травня 1999 р. в Шенандоа, Па.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ЛЮДМИЛА ГІРИЧ член УНС Відд. 94 ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремк. Померла 14 березня 1999 р. на 91-му році життя. Нар. в 1907 р. Членом УНС стала в 1952 р. Залишила у глибокому смутку дочку Лілю, внуків Юрія і Марка. Похорон відбувся на Evergreen Cemetery в Дітройті, Миш.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ЗЕНОН КОМОНИТСЬКИЙ член УНС Відд. 120 Т-ва св. Миколая. Помер 21 травня 1999 р. на 87-му році життя. Нар. в 1912 р. в с. Бірча, Україна. Членом УНС став в 1969 р. Залишив у глибокому смутку двох синів Ореста і Богдана з родинами, а також ближчу і дальшу родину в Україні і Польщі. Похорон відбувся 26 травня 1999 р. на українському цвинтарі свв. Петра і Павла в Амбріч, Па.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МАРІОН МУР член УНС. Помер 15 травня 1999 р. на 85-му році життя. Нар. в 1913 р. в Польщі. Членом УНС став в 1933 р. Залишив у глибокому смутку двох братів і двох сестер. Похорон відбувся 20 травня 1999 р. на Sacred Heart Cemetery в Hillsborough, N.J.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ЙОСИФ МАЦЮРАК член УНС Відд. 168 Т-ва св. Василія в Перт Амбой, Н. Дж. Помер 10 березня 1999 р. на 57-му році життя. Нар. в 1941 р. в Перт Амбой, Н.Дж. Членом УНС став в 1996 р. Залишив у глибокому смутку дружину Карол. Похорон відбувся на українському цвинтарі в Hopelawn, N.J.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

АННА КОПЕ член УНС Відд. 288 Т-ва св. Димитрія у Bethlehem, PA. Померла 22 квітня 1999 р. на 85-му році життя. Нар. в 1913 р. в Канаді. Членом УНС стала в 1929 р. Залишила у глибокому смутку дочку Джойс і сина Едвина. Похорон відбувся 26 квітня 1999 р. на Memorial Park Cemetery у Bethlehem, PA.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

АННА ҐОШУЛЯК член УНС Відд. 356 Т-ва „Карпати" в Омага, Небраска. Померла 26 квітня 1999 р. на 85-му році життя. Нар. в 1914 р. в с. Палашівка, Україна. Членом УНС стала в 1967 р. Залишила у глибокому смутку чотири дочки: Ярославу, Іванну, Дарію і Марію, сина Михайла, 24 внуків і 18 правнуків. Похорон відбувся 29 квітня 1999 р. на Hillcrest cemetery в Омага, Небраска.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ВОЛОЩУК член УНС Відд. 374 ім. М. Грушевського в Бостоні. Помер 24 грудня 1998 р. на 87-му році життя. Нар. в 1911 р. в с. Біще, Бережанського р-ну, Україна. Членом УНС став в 1949 р. Залишив у глибокому смутку дочку і двох внуків в Україні, а також внука Ігора Ворону в Бостоні. Похорон відбувся 28 грудня 1998 р. на цвинтарі St. Joseph у Бостоні.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ФЕДІР ТОКАРЧУК член УНС Відд. 292 Т-ва св. Івана Хрестителя у Воррен, Миш. Помер 8 квітня 1999 р. на 83-му році життя. Нар. в 1916 р. в с. Люча, Косівського р-ну, Івано-Франківської обл., Україна. Членом УНС став в 1950 р. Залишив у глибокому смутку дружину Розалію. Похорон відбувся 10 квітня 1999 р. на Rich Township Cemetery в Mauville, MI.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ПАРАСКЕВІЯ ВАСИЛИНА член УНС Відд. 183 Т-ва Гетьмана Івана Мазепи в Дітройті. Померла 11 березня 1999 р. на 77-му році життя. Нар. в 1922 р. в Копачинцях, Україна. Членом УНС стала в 1969 р. Залишила у глибокому смутку чоловіка о. диякона Евгена, дочку Марту, синів Андрія і Тараса, внучку Наталку, сестер Олену і Марію. Похорон відбувся 17 березня 1999 р. на Mount Olivett Cemetery в Golden, Colorado.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

АННА ҐАРҐАЙ член УНС Відд. 39. Померла 6 травня 1999 р. на 79-му році життя. Нар. в 1919 р. в Україні. Членом УНС стала в 1972 р. Залишила у глибокому смутку синів Володимира і Йосифа, внуків Сузан, Михайла, Денні і Джейсон. Похорон відбувся 10 травня 1999 р. на St. Johns Cemetery у Syracuse, N.Y.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МИРОСЛАВ МИХАЙЛО ГРЕЩИШИН член УНС Відд. 360 Т-ва Рідна Школа в Боффало, Н.Й. Помер 24 травня 1999 р. на 71-му році життя. Нар. в 1927 р. в Ковелі, на Волині, Україна. Членом УНС став в 1961 р. Залишив у глибокому смутку дружину Лідію, синів Юрія і Адріяна, доньок: Марту, Надю, Кусю, внуків: Григорія, Александра, Катерину і Михайлика. Похорон відбувся 29 травня 1999 р. на Mt. Olivet Cemetery, в Боффало, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МИКИТА МУХА член УНС Відд. 385 Т-ва Запорозька Січ в Міннеаполісі. Помер 10 травня 1999 р. на 72-му році життя. Нар. в 1926 р. в с. Бірчиці, Самбірського р-ну, Україна. Членом УНС став в 1950 р. Залишив у глибокому смутку дружину Софію, синів: Володимира і Петра, дочку Оксану, двох внучок, двох правнуків, двох братів і сестру в Україні. Похорон відбувся 12 травня 1999 р. на Sunset Memorial Gardens Cemetery, в Міннеаполісі, Мін.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ПЕРНІК член УНС Відд. 78 Т-ва св. Миколая в Minersville, PA. Помер 10 травня 1999 р. на 27-му році життя. Нар. в 1971 р. в Pattsvele, PA. Членом УНС став в 1974 р. Залишив у глибокому смутку батька, мати і дочку.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

АННА МЕСЕРЕНКО член УНС Відд. 292 Т-ва УПА. Померла 5 березня 1999 р. на 85-му році життя. Нар. в 1914 р. в Галичі, Україна.Членом УНС стала в 1951 р. Залишила у глибокому смутку приятелів і знайомих. Похорон відбувся 8 березня 1999 р. на цвинтарі St. Hedwik Dearborn, MI.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МАРІЯ МАТКОВСКІ член УНС Відд. 168 Т-ва св. Василія в Перт Амбой. Н.Дж. Померла 12 травня 1999 р. на 75-му році життя. Нар в 1923 р. в Україні. Залишила у глибокому смутку чоловіка Василя, сина і дочку. Похорон відбувся 14 травня 1999 р. на українському цвинтарі в Hopelawn, NJ.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ВРОНА член УНС Відд. 128 Т-ва ім. Т. Шевченка в Клифтоні, Н.Дж. Помер 17 травня 1999 р. на 79-му році життя. Нар. в 1920 р. в Foster . Членом УНС став в 1980 р. Залишив у глибокому смутку дружину Донну. Похорон відбувся 20 травня 1999 р. на Va National Cemetery.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ЙОСИФ С. ҐОІК член УНС Відд. 358 Т-ва Львів в Пармі, Огайо. Помер 11 квітня 1999 р. на 69-му році життя. Нар. в 1930 р. в Клівленді, Огайо. Членом УНС став в 1944 р. Залишив у глибокому смутку дружину Аделю. Похорон відбувся 15 квітня 1999 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ОЛЬГА ВОЙТОВИЧ член УНС Відд. 20 у Воррен, Міш. Померла 7 травня 1999 р. на 91-му році життя. Нар. в 1908 р. в Рогатині, Україна. Членом УНС стала в 1949 р. Похорон відбувся 10 травня 1999 р. на Hontelliot Cemetery, Detroit, MI.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ПАРАСКЕВІЯ МАТІЧЕВ член УНС Відд. 349 Т-ва ім. Тараса Шевченка в Менвіл, Н. Дж. Померла 5 червня 1999 р. на 73-му році життя. Нар. в 1926 р. Членом УНС стала в 1968 р. Залишила у глибокому смутку сестру Анну, доньку Дарію, четверо внуків і п'ятеро правнуків. Похорон відбувся 9 червня 1999 р. на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ АЛЬБОЩИЙ член УНС Відд. 473 Т-ва ім. сот. Ю. Головінського в Монтреалі, Канада. Помер 13 квітня 1999 р. на 77-му році життя. Нар. в 1921 р. в Люботині, Україна. Членом УНС став в 1986 р. залишив у глибокому смутку сина Адріяна. Похорон відбувся 13 квітня1999 р. на Cote-Des-Neiges Cemetery в Монтреалі, Квебек, Канада.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

Мюнхен...

(Закінчення зі стор. 5)

криза спіткала УВУ, як не парадоксально, по здобуттю Україною незалежности. Німецька федеральна і баварська земельна влади, які раніше суттєво допомагали університетові фінансово, тепер відверто і небезпідставно поставили питання руба: ми допомагали вам, коли Україна була в неволі, тепер маєте власну державу і вона повинна вами опікуватися. Власна ж держава від УВУ просто відмахнулася – у неї досить проблем з науково-освітніми установами вдома, щоб перейматися клопотами хоч і з українського, але закордонного наукового центру. Дуже гостро постала ділема: або УВУ припиняє своє існування, що стало б відчутною втратою для української справи, або перепрофілює свою роботу таким чином, щоб зацікавити німців в його подальшому існуванні і добитися від них фінансової підтримки.

Звичайно ж, обрано шлях на збереження університету через таке його реформування, яке б зацікавило німців і спонукало їх розкошелитись. Всі ці клопоти лягли на плечі ректора професора Леоніда Рудницького, обраного на цю посаду у такий складний період. Переговори з баварськими урядовими чинниками засвітили вогник надії в кінці тунелю безвиходдя. Головна ідея перебудови – зробити акцент на дослідження українсько-німецьких відносин і зберегти при цьому історичні традиції наукової роботи і підготовки українських кадрів. Уже цьогорічний літній семестр крім традиційних факультетів включав німецькомовний курс української літератури для студентів Людвіг-Максиміліянс-Університету – цей курс україністики відвідувало 14 студентів. Традиційні річні збори Загальної професорської Колегії схвалили напрямки реформування університету та зміни у зв'язку з цим до Статуту УВУ; новий Статут подано до Міністерства освіти Баварії. Збори переобрали на посаду ректора проф. Леоніда Рудницького, проректором став проф. Богдан Футей, деканами філософічного факультету - проф. Леонід Рудницький за сумісництвом, факультету права і суспільно-економічних наук – проф. Олександр Жизневський.

Робота УВУ на нових рейках помітно пожвавилась. Здано до друку чергове число журналу "Studien zur Deutsch-Ukrainischen Beziehungen"; розпочато редагування матеріялів конференцій "Про законодавство в Україні" та "Ґете і Україна"; підготовлено і вислано до Европейської Комісії широкосяжний проєкт "Демократизація освіти і журналістики в Україні"; готуються матеріяли до конференції "Збереження українських наукових інституцій у Західній Европі"; у співпраці з Академією Педагогічних Наук України та Інститутом Педагогіки і Психології Професійної Освіти організовується конференція "Україна і Баварія", яка запланована на середину вересня. Уже цей куций перелік свідчить, що в університеті з'явилося друге дихання, що в його роботі помітно виражені німецькі мотиви.

Попри серйозні проблеми – брак викладацьких кадрів, необхідність ремонту приміщення, який, за підрахунками, потребує 280.000 дол. – віриться, що УВУ переборе кризу, виживе в новій ситуації, не перетвориться із суто українського в повністю німецький науково-навчальний заклад.

Говорячи про УВУ, не можливо не сказати про такий важливий його підрозділ, як Педагогічний інститут, очолюваний впродовж багатьох років професором Лесею Кисілевською-Ткач. Він веде свій родовід від першої педагогічної сесії підвищення кваліфікації українських вчителів світу в 1977 року. За 22 роки тут пройшли перевишкіл близько 300 вчителів з 21 країни та близько 100 осіб з усіх регіонів України. А починаючи з 1993 року відбулося шість виїзних сесій в Україні, в яких взяли участь сотні українських педагогів, та по одній виїзній сесії в Торонто і Філядельфії.

Сьогодні в Педагогічному інституті подвижницьки трудяться такі досвідчені вчені і педагоги, як історик проф. Володимир Косик, доцент Адвентина Животенко-Піанков, доктор Ірина Шумська-Мороз, маґістер Мирослава Вербова-Онух, доктор Микола Шафовал, маґістер Ірина Спєх. Попри традиційні фінансові труднощі зусиллями пані Лесі Кисілевської-Ткач та її колег Педагогічний інститут працює не тільки стабільно, а й успішно.

Значення його для України важко переоцінити. Якщо УВУ більше займається теорією та підготовкою наукових кадрів, то Пединститут виконує важливу практичну роботу – в міру своїх можливостей проводить перепідготовку вчителів з акцентами на розвиток саме національного шкільництва. Мені пощастило побувати на так званій "панелі" – вечорі-конференції на тему "Освіта в Україні і діяспорі", який провели слухачі Пединституту.

Можу засвідчити, що 17 слухачів з трьох країн світу та 10 областей України, і, що важливо – зі східних та південних областей і Криму – не тільки подали широку панораму шкільництва, а й виявили неабиякі знання та національну свідомість.

Люди

За час студій в УВУ я запізнав чимало неординарних, надзвичайно цікавих, нерідко просто легендарних особистостей. І приїхавши знову до Мюнхена, передусім я намагався відвідати своїх добрих знайомих, друзів і приятелів. На жаль, декого я вже не застав. На 92-ому році життя відійшов з цього світу один із патріярхів української діаспорної літератури, відомий редактор і вчений професор Іван Кошелівець. Випадкова хвороба – банальний грип, що дав ускладнення на легені, – звів його у могилу.

Біля церкви я зустрів подружжя Надю та Івана Холявків – за давньою українською гостинністю вони запросили мене до себе додому на обід. Живуть Холявки на околиці Мюнхена у власному помешканні. Чепурна квартира, багатюще зібрання українських книг. Книги – це ще й професія пані Наді: вона працює у відділі україністики Баварської державної бібліотеки.

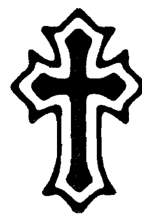
Приємно було знову зустріти наполегливого маґістра Володимира Ленцка, якому, незважаючи на поважний вік, не сидиться вдома і який впорядковує університетські архіви, добуває призабуту інформацію часів визвольних змагань, пише і видає брошури-розповіді про життя і діяльність своїх побратимів по боротьбі.

Я радо скористався також запрошенням Юрія Саюка і побував у нього в селі. Не по літах жвавий та енергійний, пан Юрій тепер переймається справами Української Православної Церкви. Його дружина пані Матільда з баварської родини Шарнагаль настільки оволоділа українською мовою, що успішно перекладає на німецьку кращі твори українських письменників.

Несподівано мені передали листа від Юрія Семенка, з яким я не був знайомий. Він писав, що його земляк із Реґенсбурґу Всеволод Огородник і він сам є шанувальниками "Вечірнього Києва" і хотіли б зустрітися. Гості виявилися надзвичайно цікавими співрозмовниками: розповідали про події 20-их років в Україні, свідками й учасниками яких були, про Селянську (мужицьку) партію, засновниками і активістами якої також були, про Спілку Визволення України. До речі, Юрій Семенко ще 1993 року видав у Мюнхені книгу "Голод 1933 року в Україні".

Люди української діяспори – це величезний пласт нашої новітньої історії, який ще чекає свого дослідника.

Д-р **Віталій Карпенко**,
політичний оглядач "Свободи".

Ділимося сумною вісткою, що 7 вересня 1999 р.,відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
ЕВДОКІЯ САВКІВ

нар. 12 грудня 1910 р., в селі Рибники, пов. Бережани

ПАНАХИДА – в п'ятницю, 10 вересня 1999 р., о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Петра Яреми в Нью-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ – в суботу,11 вересня о год. 11 ранку в церкві св. Юра в Нью-Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому смутку:

дочка – МАРІЯ ЛУЦИК
сини – ОЛЕГ з дружиною
– БОГДАН з дружиною
внуки – ХРИСТЯ з родиною
– ОРИСЯ
– МОТРЯ з родиною
– ПЕТРО

Вічна її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 6 вересня 1999 р., відійшов у вічність наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО та ДІДУСЬ

бл. п.
ВОЛОДИМИР ЗУЛЯК

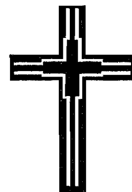
ПАНАХИДА – в п'ятницю, 10 вересня 1999 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ – в суботу, 11 вересня 1999 р., в церкві св. Миколая, а відтак на цвинтар у Факс Чейс, Філядельфія.

В глибокому смутку:

дружина – ОЛЬГА
сини – ІГОР і РОМАН
внуки – ЛЕСЯ і РОМАН

Вічна йому пам'ять!

З великим смутком повідомляємо, що 5 вересня 1999 р., загинув у трагічному автомобілевому випадку на 78-му році життя

св. п.
ВАСИЛЬ ЛАГОШНЯК

уродженець села Мозолівки біля Тернополя

Покійний був активний в громадському житті, підтримував громадські і наукові цілі, довгими роками провадив діяльність Фонду Катедр Українознавства в стейті Огайо, був визначним меценатом українського наукового центру Гарвардського Університету.

ПАНАХИДА – у п'ятницю, 10 вересня 1999 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Колодія-Лазути в Пармі, Огайо (тел. 440-888-1444).

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ – у суботу, 11 вересня 1999 р., о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Андрія при Hoertz Rd., Parma, OH.

У глибокому смутку:

ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Франції і Україні.

Бажаючих вшанувати пам'ять покійного родина просить підтримати розвиток української науки, складаючи замість квітів датой на Фонд Катедр Українознавства (Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138).

За мову, зміст посмертних оголошень і подяк, редакція не відповідає.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого найдорожчого ЧОЛОВІКА, ДІДУСЯ, ТЕСТЯ і РОДИЧА

СВ. П.

д-ра ЯРОСЛАВА А. ЛЯШЕВИЧА

буде відправлена СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в понеділок, 20 вересня 1999 р., о год. 7:45 ранку
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку.
Просимо про молитви за душу покійного.

Родина

ПОДЯКА

З волі всевишнього несподівано відійшов у вічність15 червня 1999 р. в Торонто, Канада наш найдорожчий і незабутній МУЖ, БАТЬКО, СИН, БРАТ, ВУЙКО, КУЗЕН

бл. п.

ЛЮБОМИР Т Р А Ч

Нашу особливо глибоку подяку висловлюємо родині, приятелям і знайомим, усім тим, хто своєю участю в похоронних відправах виказали свою любов і приязнь до покійного Любомира та прийшли, щоб попрощатися з ним і вшанувати його пам'ять.

Спасибі за вислови співчуття, квіти та пожертви на Служби Божі та на добродійні цілі.

Зокрема сердешно дякуємо о. Іванові Чировському, пароховi церкви Успення Пречистої Діви Марії в Маямі за всі похоронні відправи та за глибокозмістовну проповідь. Дякуємо П. Ґаладзі та І. Коцурові за дяківський спів. Наше сердешне спасибі д-рові М. Чировському за теплі слова споминів і прощання при відкритій домовині після Парастасу.

Щиро дякуємо всім представникам організацій і поодиноким особам, які під час тризни поділилися споминами про нашого дорогого покійного: М. Тершаковець – голові 17 Відділу СУА, Інж. М. Ковальчукові – Товариство Сеньйорів і 388 Відділ УНС, Р. Балабанові – Український Культурний Центр Голливуд, Д. Максимович-Васькевич – українська громада й Українські Танцюристи Маямі, А. Угляр – Українська Кредитова Спілка та К. Годівський.

Рівнож щире спасибі М. Тершаковець й І. Ракуш за переведення збірки на добродійні цілі.

Подяка похоронним заведенням: Кардинал у Торонто та Кофер-Кольські в Маямі за дбайливу допомогу та сумлінне проведення похоронів.

В кінці – з глибини мого серця – безмежна подяка кузенові мого покійного мужа, Святославові Бугері та його дружині Маргареті за те, що були остоєю в найважчих хвилинах мого життя, кумі Корнелії Прибулі з Дітройту та моєму кузенові Яркові Шульському з Калгарі, Канада, які підтримували мене на дусі в час важкого смутку і горя. Нашим найдорожчим дітям – доні Наталі та синам Маркові й Олегові, які спільно зі мною несуть цей важкий тягар болючої втрати – мої безмірна вдячність і любов.

НА СВ. ЛІТУРГІЇ ПОЖЕРТВУВАЛИ:

І. С. Хоптій, о.диякон М. і Ю. Добош, О. Головацький, Е. Короленко, О. М. Болюх, Е. Байко, А. Івашко, А. Максимович, С. Тараска.

КВІТИ ПРИСЛАЛИ:

Федеральна Кредитівка в Дітройті, Норт Бровард Медикал Центер, Український Культурний Центр Голливуд, Український Клюб Маямі, Українські Танцюристи Маямі, д-ри Дж. і Ґ. Такфілд, родини: З. Швайкун, Б. І. Сперкач, Я. Шульський, Д. Р. Васькевич, Я. Білик, М. Настащук, Еллісон, Тамплінсон, П. А. Т. М. Трач.

НА ФОНД ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЯ ТА СИРОТИ ЗЛОЖИЛИ:

по	500 дол.	Ірена, Марко, Олег і Наталя Трач, Анна і Льоня Трач;
по	300	Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч" в Дітройті, родини Прибулів і Віллсон.
	200	С. М. Бугера;
по	100	Товариство Сеніорів, С. Т. МкЛанг, Фльорида Емеридженсі Физишенс;
по	50	Д-р Б. Ґарднер, Д. А. Криса, 17 Відділ СУА, д-р Ю. Д. Тершаковець, М. Ковальчук, М. Л. Андрійович, Український Культурний Центр Голливуд, А. Л. Маринюк;
	30	М. Тершаковець;
по	25	Б. Є. Лужняк, В. Л. Гладкі, М. І. Ракуш, Д. Таращук, Б. І. Сперкач, А. Івашко, А. Н. Угляр, М. Ганькевич, Т. Трач, П. Трач, А. Трач, М. Трач, П. Матичак;
по	10	А. Кроп, Р. Л. Венгльовські, М. Венгльовська, С. Серна, Л. Візняк, В. Самбір, К. Годівська.

НА ЦЕРКВУ В МАЯМІ:

1000 дол. Ірена, д-р Марко, Олег і Наталя Трач.

Разом: 3,960 дол.

Хай Всевишній Господь винагородить
Вас за Ваші добрі серця.

В глибокому болю та смутку залишилися:

дружина – Ірена з синами Марком, M.D., Олегом, R.P.H.
та донею Наталею Pharm.D.

ОСЕРЕДОК НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЧИКАГО, ІЛЛ.

у глибокому смутку повідомляє своїх членів та українське громадянство, що 18 серпня 1999 р., помер на 91 році життя в Норт Порті на Фльориді

СВ. П.

д-р ПАВЛО ТУРУЛА

дійсний член НТШ, член-засновник Української Головної Визвольної Ради в Україні та засновник і перший голова осередку НТШ в Чикаго, визначний суспільний та політичний діяч.

ПОХОРОН відбувся в Чикаго 26 серпня 1999 р., з української католицької церкви св. Йосифа на цвинтар св. Миколая.

Опечаленим дружині ГАЛІ, дочкам ДАРЦІ і ТЕОДОРІ та синові ПЕТРОВІ і їх родинам висловлюємо щире співчуття.

Вічна пам'ять великому українському патріотові та працівникові на суспільній ниві!

Управа осередку НТШ в Чикаго

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА і ДІДУСЯ

бл. п.

ТЕОФІЛЯ МОРАВСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

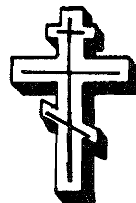
в четвер, 16 вересня 1999 р., о год. 8:30 ранку в церкві св. Михаїла в Менвіл, Н. Дж.

в четвер, 16 вересня 1999 р., в українській католицькій церкві в Люрді, Франція.

в неділю, 19 вересня 1999 р., о год. 10:45 ранку в церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж.

Просимо рідних, приятелів і знайомих згадати покійного у своїх молитвах:

дружина	– ЛЕСЯ
доні	– СОНЯ ГАЛІЙ з чоловіком ПАВЛОМ
	– НАТАЛКА МАДЖ з чоловіком ПАВЛОМ
	– ЛЕСЯ КРУЧРВА з чоловіком РОМАНОМ
сестри	– МАРІЙКА ҐОРБАЧЕВСЬКА
	– СТЕФАНІЯ ПОКОРА з родиною
внуки	– ЕРИК і АЛЕКСАНДЕР

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що у вівторок, 31 серпня 1999 р., відійшов у вічність на 96-му році життя дорогий і незабутній ТАТО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ І ДЯДЬКО

бл. п.

ПАНТЕЛЕЙМОН МИХАЙЛОВИЧ ГУРСЬКИЙ

нар. 1904 р. в Жолдаках на Конотопщині, Україна

ПАНАХИДА відбулася у п'ятницю, 3 вересня 1999 р., о 6-ій год. вечора в церкві св. Покрови у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись у суботу, 4 вересня 1999 р., о 9-ій год. ранку в церкві св. Покрови, а опісля на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

син	– ПЕТРО з дружиною ОЛЕЮ
невістка	– ВАЛЕНТИНА
внук	– ПАВЛО з дружиною АННОЮ і дітьми ОЛЕНКОЮ і МАТВІЙКОМ
внучки	– ГАЛЯ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і дітьми НІНОЮ та ПАВЛУСЕМ
	– НАТАЛЯ
	– ЛЕСЯ з чоловіком ЕРИКОМ і дітьми СОФІЙКОЮ та ЕВОЮ
	– ТАНЯ з чоловіком ДЖАНОМ
племінник	– ОЛЕКСІЙ з родиною
племінниця	– ОЛЯ з родиною в Україні.

Вічна йому пам'ять!

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ

Не забувайте вчасно відновлювати свою передплату. Пам'ятайте, "Свобода" – єдине джерело, яке поєднує Вас із українською діяспорою, з Україною та зі світом в цілому. Рекомендуйте "Свободу" своїм близьким і друзям.

ЗБОРИ ВІДДІЛУ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 17 ВЕРЕСНЯ 1999 р.

Пассейк, Н.Дж. Місячні збори 42 Відділу Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч., в УНДомі при 237 Hope Ave.
З уваги на важливість зборів просимо усіх членів взяти в них участь.

Варвара Тижбір, рек.секр.

• РОЗШУКИ •

Родина розшукує вояків УПА: **ЦИПАНА ГАЛАЯ СЕМЕНОВИЧА**, родом з Рівенської обл., **МОТЧУКА ГРИГОРІЯ ІВАНОВИЧА**, родом зі с. Великий Стидень, Костопільського р-ну, Рівенської обл. Хто знає про них просимо повідомити: Україна, 284000 Івано-Франківськ, вул. Довбуша 12, Ципан Богдан. **Тел.: 03422-42788**

Розшукую брата Юрія Сеньковича, нар. 1926р., вивезеного до Німеччини (Tirol) у 1944 р. Хто знає про нього, або він сам, прошу зголоситися на **Тел.(732) 928-7949 (Іван)**